

מדינת ישראל
משרד הפנים

הוועדה הבין משרדית
לבירור מדיניות
רישוי כלי ירייה

דין וחשבון

הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית

מבוא

ריכוז המלצות עיקריות

מדיניות

הוועדה סבורה כי מדיניות רישוי כלי הירייה כפי שנקבעה ע"י משרד הפנים, וכפי שהיא באה לידי ביטוי בתקנות, מדיניות התולה מתן רישיון לכלי ירייה בקיומה של עילה, היא מדיניות נכונה.

יש להמשיך ולקיים מדיניות מגבילה ומרסנת הקובעת מיהו הזכאי לרישיון לכלי ירייה, וזאת אגב קביעה ברורה של תבחינים (קריטריונים) לפרט ו"לארגון מורשה", לצורך בדיקת מהימנותו ולנהלים מחייבים. הוועדה ממליצה להרחיב את העילות במספר תחומים והעיקרי שבהם הוא הרקע הביטחוני כגון: קציני ביטחון ברשויות מקומיות או מוסדות ציבור, וכן בעלי ותק של 20 שנים במערכות הביטחון.

תבחינים

לאשר ולפרסם את התבחינים, כולל ההרחבה בעילות, כמפורט בהמשך הדוח ולקבוע כי ראש המנהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה, בשיתוף וועדה מייעצת קבועה שלידו, יהיו הגורם לאישור תבחינים.

לקבוע כי זכאים יהיו מאחת העילות הבאות: עיסוק, מקום מגורים, רקע ביטחוני ומיוחדים (כהגדרתם בדוח). כמו כן, לקבוע כי כל מבקש רישיון לכלי ירייה יחוייב בהליך רישוי אישי. לאמץ המלצותינו בדבר גיל הזכאות, בטלות העילה לרישיון והכשרה קודמת לקבלת רישיון לכלי הירייה ובמהלך תקופת תקפותו.

לשמר ולאמץ את רעיון "הארגון המורשה" וזאת בכפוף לצורך ולשפרו וליעלו. "ארגון מורשה" הינו אמצעי לשליטה מרוכזת על כלי ירייה רבים יחסית המצויים בידי גורם שצריך שימצא בפיקוח ובדרישות מחמירות. לאמץ המלצותינו לרשימת העילות לאישור "ארגון מורשה" לצורך כלי ירייה.

לבטל מיידית את כלל ה"ארגונים הראויים" אשר אינם פעילים מעל לחצי שנה, ולקבוע זאת כנוהל קבע ומחייב. לבטל את "סניפי" ה"ארגונים המורשים" ולקבוע כי לכל ארגון יקבע מספר ארגון אחד בלבד.

לחייב את משטרת ישראל להשלים תהליך הבחינה של התבחינים בהתאם לשלושת הקטגוריות (אין התנגדות, יש התנגדות, מחייב ברור), וזאת בהיבט הרישום הפלילי ובהיבט של מידע מודיעיני.

לחייב את משרד העבודה והרווחה, בתאום עם משרד הבריאות לקבוע תבחינים אשר יחייבו את ה"מטפלים" לדווח לרופא/פסיכולוג במשרד, שימונה לצורך כך. הודעותיו של זה, יתקבלו במשרד הבריאות שידווח בהתאם לנוהל המסוכסם בינו לבין משרד הפנים.

ניהול ובקרה

לבסס נהלי ניהול ופיקוח קשיחים, אשר יבטיחו ככל האפשר כי המדיניות שנקבעה תיושם על הצד הטוב ביותר. מן הטעם שנהלים אלה יבטיחו כי לא תתקיים התייחסות של איפה ואיפה בשלבי ותהליכי חידוש הרישיון וזכות הערעור, שצריך שתיתן לכל מבקש רישיון ובהתאם לנהלים מחייבים.

לקבוע כי מערכת ניהול הרישוי תרוכז כולה במשרד הפנים (למעט קצינת רישוי בצה"ל), ולא תינתן סמכות רישוי לגורם חיצוני כלשהו.

לקבוע כי כל מבקשי הרישיון לכלי ירייה יעברו הליך רישוי אישי. המלצה זו גורפת וכוללת את כלל אוכלוסיית הזכאים, בין אם לרישיון פרטי ובין אם לרישיון לשאת כלי ירייה של "ארגון מורשה". הליך הרישוי האישי מפורט לפרטיו בדוח ומטרתו להבטיח, ככל האפשר, כי כלי ירייה אכן יינתן רק לאדם שעבר את הבדיקות המתאימות ואת ההכשרה הנכונה. אדם אשר נענה בשלילה יהיה זכאי לקבל הסבר לסיבת דחייתו ע"י הפנייתו לגוף שסרב.

לקבוע חובת ביטוח צד ג' כתנאי למתן רישיון לכלי ירייה.

לאמץ המלצותנו, בדבר הכשרה ראשונית לכל מבקש רישיון לכלי ירייה, וזאת מבלי להתחשב ברקע או בנסיון קודם. לא ינתן פטור מאימון ראשוני בשום מקרה. לחייב הכשרת רענון בתצי תקופת הרישיון וכחצי שנה לפני חידושו.

למנות ממונה בטחון לכלי ירייה בכל "ארגון מורשה". אדם זה יחוייב בקורס קב"טים; אחריותו תוגדר לביקורת, לפיקוח ולדיווח. כמו כן, תוגדר אי עמידתו באחריות, כעבירה פלילית.

לחייב כי משטרת ישראל תהיה הגוף שיקבע את כמות כלי הירייה ש"ארגון מורשה" יהיה זכאי להחזיק, וכך גם אם תדרש תוספת או הפחתה בכמות כלי הירייה. "ארגון מורשה" אשר ירצה לפתוח סניפים יהיה זכאי לכך באישור המינהל לרישוי לכלי ירייה במשרד הפנים.

לאמץ עמדת המפכ"ל, שהופיע בפני הוועדה, בדבר הכוונה לבטל השאלת כלי ירייה של משטרת ישראל ל"ארגונים מורשים". לאפשר לארגונים אלה את הזכות לרכוש כלי ירייה מסוג זה בהתאם לאישורי משטרת ישראל. מומלץ לקבוע, כי צה"ל יהא רשאי להשאיל כלי ירייה למוסדות, למפעלים ולארגונים הכפופים למשרד הביטחון.

לקבוע נהלי פיקוח ובקרה ברורים, בכל הקשור למסחר ולייבוא כלי ירייה על ידי סוחרים בנשק, שקיבלו לצורך כך רישיון. הסוחר ועובדיו יחוייבו בהליך רישוי אישי. לקבוע כי סוחרים לא יהיו מעורבים בכל דרך שהיא, בתהליך קבלת הרישיון, למעט מתן כלי הירייה בידי הרוכש (לאחר שקיבל הרישיון).

לקבוע, כי אדם אשר החזיק כלי ירייה ברישיון מעל ל-10 שנים יהיה זכאי להמשיך ולהחזיק בו, גם אם בטלה העילה לקבלת הרישיון, ובתנאי שאין סיבה אחרת לשלילתו.

ארגון

להקים מינהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה; מן הראוי שמינהל זה יהיה כפוף לשר הפנים. לראש המינהל ימונה עוזר בכיר לרישוי אשר עיקר תפקידו יהיה תיאום בין מערכות המידע במשרדים השונים. עוזר זה ישמש אף כקצין רישוי לזכאים מיוחדים.

לקבוע וועדה מייעצת, מקצועית (קבועה), לצד ראש המינהל. חברי הוועדה – מומלץ שיהיו הממונים על רישוי כלי הירייה במשרדים השונים, ברמת ראשי מחלקות, וועדה זו תשמש אף כועדת ערר ארצית.

למנות מפקח רישוי ארצי, בכפוף לראש המינהל, במעמד מנהל אגף. למפקח הארצי יוכפפו ארבעה מפקחים אזוריים אשר יהיו מנויידים (רכב צמוד). תפקידם המרכזי של מפקחים אלה יהיה לקיים פיקוח על כלל הגורמים הפעילים בתחום רישוי כלי הירייה (פקידי רישוי, "ארגונים מורשים", מטווחים, סוחרים ועוד).

למנות בכל אחד ממחוזות משרד הפנים קצין רישוי מחוזי (במשרה מלאה) ובנוסף לכך, קצין רישוי לאזור יו"ש. בכפוף לקציני רישוי אלה, ימונו פקידי רישוי בהתאם ל"מפתח" פעולות כמתחייב מהיקף האוכלוסייה הזקוקה לשרות זה.

להקים מכון רפואי לרישוי כלי ירייה וזאת על בסיס הפסיכיאטרים האזוריים, הממונים כיום ע"י מנכ"ל משרד הבריאות לצורך בדיקות חוזרות. אנו רואים במכון זה מענה על חסך מהותי – ניבוי מסוכנות.

מידע ומיחשוב

לשמר ולמסד את נהלי המידור הקיימים כיום בין המשרדים והגופים השונים. מצב זה חיוני ביותר, חשוב מאוד שמידע לא יועבר, אלא לפי בקשה שמית. מתן התשובות ינתן לפי הקטגוריות המוסכמות (יש התנגדות, אין התנגדות, מחייב ברור) מבלי שתינתן אפשרות למידע חסוי להגיע לידי מי שאינו מורשה לכך או זקוק לכך כבסיס להחלטותיו (בהתאם למשרד המחזיק במידע).

להקים ועדת היגוי משותפת למשרד הפנים, משטרת ישראל, משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה וצה"ל, בראשות עוזר בכיר לראש המינהל, אשר מתפקידה יהיה לוודא כי מערכות המיכון בגופים השונים תהיינה חבירות ומתואמות זו עם זו (תוך שמירת סודיות וצינעת הפרט).

אחר

לקבוע כי משרד הפנים, בתאום עם משרד המשפטים ומשטרת ישראל יכריזו על תקופת ריהביליטציה (שתמשך כחצי שנה) של מערכת הרישוי לכלי ירייה, ובתקופה זו ייקרא הציבור הרחב לקיים הטעון בחוק בכל הקשור לחידוש רישונות לכלי ירייה, להפקדת כלי ירייה של נפטרים, יוצאים לחו"ל וכיוצא באלה. במהלך תקופה זו יערכו משטרת ישראל ומשרד הפנים לקיים פיקוח, בקרה ואכיפה קפדניים בהקף נרחב.

נתונים עיקריים

עיון וניתוח מעמיק של הנתונים הרשומים מטה, שהוגשו לוועדה עם תחילת עבודתה, ועודכנו לקראת הגשת הדוח, שימש את חברי הוועדה במהלך הישיבות כרקע לבחינת סוגיות שונות (ראה נספח ב').

יצויין כי רכוז נתונים זה, אשר יכול וצריך לשמש כלי עזר למערכת הן לצרכי הניהול והן לצרכים אחרים כגון: בחינת תקיפות התבחינים וכיו"ב, לא היה בפני הנהלת האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים, הממונה על תחום רישוי כלי הירייה במשרד הפנים.

1. כלל הכלים הפעילים של מערכת כלי ירייה, בבעלות פרטית ו"ארגונים מורשים" = 308,955.

חלוקה לפי סוגים:

אקדח	— 262,528
תת מקלע	— 6,469
רובה צבאי	— 2,543
אקדח/רובה אוויר	— 14,006
רובה ציד	— 11,969
רובה זעיר	— 11,031
אחר	— 409
סה"כ	— 308,955 (מהם 65,109 בבעלות "ארגונים מורשים").

2. סה"כ 216,205 תושבים מחזיקים ב-243,849 כלי ירייה ברישיון בר תוקף (מהם 226,240 בידי יהודים). ל-19,370 תושבים יש יותר מכלי ירייה אחד ברישיון.

3. כלי ירייה שלגביהם בעיית חידוש רישיון.

— כלי ירייה שבעליהם לא חידשו רישיון — 36,215

— מהם כלי ירייה שבעליהם לא חידשו רישיון ונמצאים בחו"ל — 6,090

— כלי ירייה של בעלים שנפטרו — 4,038

4. כלי ירייה מופקדים במשטרה — 9,698

5. כלי ירייה שנגנבו — 7,641

6. כלי ירייה שאבדו — 911

7. התפלגות כלי הירייה הפעילים לפי גיל הבעלים:

גיל	— סה"כ כלי ירייה	מזה קיבלו רישיון ב-1992
14 — 20	= 1,914	516
21 — 30	= 52,026	8,741
31 — 40	= 60,120	6,064
41 — 50	= 62,681	4,504
51 — 60	= 34,427	1,625
61 — 74	= 27,671	766
75+	= 5,010	71
סה"כ	= 243,849	22,295

8. "ארגונים מורשים"

- סה"כ מוסדות — 1329
- בנוסף להם 551 (!!!) מוסדות ללא כלים (אינם פעילים).
- בשנת 91 הוכרו 52 "גופים ראויים" חדשים.
- בשנת 92 הוכרו 59 "גופים ראויים" חדשים.

9. התפלגות הכלים שבידי "ארגונים מורשים" לפי סוג הארגון:

סוג הארגון	— כמות כלי הירייה
כפר ראוי	= 17,565
מפעל — חברה	= 28,684 (כולל חברות שמירה)
משרד ממשלתי	= 17,975
אגודות ספורט	= 848
אחר	= 37
סה"כ	= 65,109

מדינת ישראל

הוועדה הבין משרדית
לבירור מדיניות רישוי כלי ירייה

לכבוד
שר הפנים
הרב אריה דרעי
משרד הפנים
ירושלים

תאריך: ה' באלול תשנ"ג
22 באוגוסט 1993

כב' שר הפנים,

הנדון: דוח הוועדה הבין-משרדית לבירור
מדיניות רישוי כלי ירייה

הננו מתכבדים להגיש לך את דוח "הוועדה הבין-משרדית לבירור מדיניות רישוי כלי ירייה".
הוועדה נתמנתה ביום י"א באלול תשנ"ב (9 בספט' 1992), בידי שר הפנים – הרב אריה דרעי, על דעת שר הביטחון, שר המשפטים, שר הבריאות ושר המשטרה.
עבודתה של הוועדה נמשכה מעבר לזמן שהוקצב לה. שר הפנים נתן לוועדה את האורכה שביקשה, כדי לאפשר לה לימוד הבעיות והעמקות יתר בכלל מרכיבי מדיניות רישוי ופיקוח כלי הירייה, ומעורבות כל הגורמים המוסמכים והרשויות השונות.
בפני הוועדה הופיעו למעלה מ-60 נציגי גופים רישמיים שונים וכן אזרחים אשר נענו לפנייתה הפומבית של הוועדה מעל דפי העיתונות. הוועדה קיימה למעלה מ-250 שעות דיונים, חלקן בימי דיון מרוכזים.
זמן רב הוקדש על ידי הוועדה על מנת להביא לידי המלצות מפורטות אשר תהיינה מקובלות ברובן על הגורמים המוסמכים במשרדי הממשלה וניתנות ליישום, וכן לקיים מעקב אחר מימוש חלק מההמלצות, שניתבררו בשלבים מוקדמים של עבודת הוועדה, והגורמים המוסמכים החלו ביישום המלצות אלה.
דוח הוועדה דן במדיניות רישוי כלי הירייה ובניתוח גישות הגורמים השונים לסוגיה יסודית זו. כמו כן, מכיל הדוח ניתוח מפורט של המערכת הניהולית ארגונית ומערכת הבקרה והפיקוח, תוך ציון המלצות מפורטות ביותר בתחומים אלה, כמו גם בתחום המידע והמחשוב.
הוועדה בדיעה, שהכרחי לחולל תמורה משמעותית במערכת הארגונית הכרוכה ברישוי ופיקוח על כלי הירייה במדינת ישראל. היא מצפה לכך, שהמלצותיה יתקבלו כ"מיקשה אחת" ושייפתחו מיידית ההליכים למימוש הרפורמה המוצעת.

בכבוד רב,

תא"ל יוסף אייל
סגן ר' אגף התיכנון בצה"ל

רב טפסר שלמה כהן
נציב כבאות והצלה
יו"ר הוועדה

עו"ד יהודית קרפ
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

תנ"צ רחמים דורי
סגן ר' מטה מבצעי לשר המשטרה

ד"ר חורחה גלסר

סגן ר' שרותי בריאות הנפש – משרד
הבריאות

אל"מ (מיל.) בצלאל טרייבר
מזכיר הוועדה

שר הפנים

בס"ד, י"א באלול התשנ"ב
9 בספטמבר 1992

לכבוד

רב טפסר שלמה כהן – נציב כבאות והצלה, יו"ר (נציג שר הפנים)
גבי יהודית קרפ – עו"ד, משנה ליועץ המשפטי לממשלה (נציגת שר המשפטים)
תני"צ אבי דותן – משטרת ישראל (נציג שר המשטרה)
די"ר חורחה גלסר – המחלקה לבריאות הנפש (נציג שר הבריאות)
תא"ל יוסי אייל – סגן ראש אג"ת (נציג שר הבטחון)

הנדון: מינוי ועדה לבחינת מדיניות רישוי כלי יריה

על דעת שרי המשפטים והמשטרה הריני ממנה אתכם בזאת כחברי הועדה לבחינת מדיניות רישוי כלי יריה וגישת הרשויות המוסמכות לענין זה.
אבקשכם להגיש את מסקנותיכם בתוך 30 יום.

בכבוד רב
הרב אריה דרעי
שר הפנים

העתק
מר דוד ליבאי – שר המשפטים
מר משה שחל – שר המשטרה
מר חיים רמון – שר הבריאות
מר יצחק רבין – שר הבטחון

הקדמה

ביום י"א באלול תשנ"ב, (9 בספט' 1992), מינה שר הפנים, הרב אריה דרעי, על דעת שר הביטחון, שר המשפטים, שר הבריאות ושר המשטרה, וועדה בין-משרדית לבירור כולל של מדיניות רישוי כלי הירייה וגישת הרשויות המוסמכות לענין זה.

הדוח מהווה את עיקר פרי עבודתה המאומצת של הוועדה, במיכלול הנושאים הכרוכים במדיניות ותיפעול הרישוי והפיקוח על כלי הירייה במדינת ישראל.

הרכב הוועדה הבין-משרדית

נציב כבאות והצלה, רב טפסר שלמה כהן – יו"ר הוועדה;
עו"ד יהודית קרפ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה – נציגת שר המשפטים;
ת"א יוסף אייל, סגן ר' אגף התיכנון בצה"ל – נציג שר הביטחון;
ד"ר חורחה גלסר, סגן ר' שירותי בריאות הנפש – נציג שר הבריאות;
ניצב אבי דותן, ר' המטה המבצעי לשר המשטרה – נציג שר המשטרה;
אלי"מ (מיל.) בצלאל טרייבר, ר' אגף המבצעים בנציבות הכבאות וההצלה – מזכיר הוועדה;
לאור העדרויותיו התכופות של נציג שר המשטרה דלעיל מדיוני הוועדה, אשר שיבשו רבות מהלכי עבודתה, מונה תנ"צ רחמים דורי כחבר הוועדה וכנציגו של שר המשטרה.

סדרי עבודת הוועדה

הוועדה התכנסה לישיבתה הראשונה ביום י"ז באלול תשנ"ב, (15 בספט' 1992). מאז קיימה מעל 30 ישיבות, אשר התפרסו על פני – 250 שעות דיונים, חלקן בימי דיון מרוכזים. בישיבתה הראשונה של הוועדה, הגדירו חבריה את התחומים שבכוונתם לבחון. הוועדה למדה את חוק כלי ירייה – תש"ט, 1949 – מפיה של עו"ד יהודית קרפ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה – חברת הוועדה. לאחר מכן הוחלט ללמוד ביסודיות את המצב הקיים על היבטיו השונים: חוקים, ניהוליים, ארגוניים וכן מערכות מידע ופיקוח. לשם כך זומנו להופיע בפני הוועדה, בשלב הראשון, האחראים בכל אחד ממשרדי הממשלה:-

מנהל אגף שעת חרום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים – מר חגי חפץ;
מנהל המחלקה לרישוי ופיקוח כלי ירייה במשרד הפנים – מר אבי אלימלך;
מרכז ביצוע מירשם אוכלוסין במשרד הפנים – מר נסים אליאסף;
מנהלת המחלקה להערכה ומידע במשרד הבריאות – גבי מרים פופר;
ר' מחלקת סיור ומבצעים במשטרת ישראל – תנ"צ דן ברינקר;
ר' מדור אבטחה במשטרת ישראל – סני"צ רמי מור;
מפקד המשמר האזרחי – ניצב שלמה גל;
ראש מחלקת ביטחון בנציבות שרות בתי הסוהר – תת גונדר טוויזר שלמה;
וכן נציגים בכירים ממשרד העבודה והרווחה, משרד הבטחון, צה"ל, רשויות מקומיות וגופים מוסמכים נוספים.

נציגים אלה הגישו לוועדה חומר רב ביותר שכלל אלפי עמודי נתונים, ניתוחים סטטיסטיים, נהלים, הנחיות משרדיות ועוד.

אכן, תרומתם של נציגים בכירים אלה הייתה רבה, אך למרות זאת נותרו נושאים שדרשו הבהרה נוספת. חברי הוועדה הסיקו שעליהם להיפגש עם גורמי הביצוע השונים, ולשם כך זומנו נציגי "השדה", כמו: פקידי רישוי במשרד הפנים, רכזי וקציני רישוי במשטרת ישראל, קב"טים, וממוני בטחון בגופים ממלכתיים ועוד.

גם נציגים אלה הגישו לוועדה חומר רב ביותר השמור בידי הוועדה.

ראויה לציון הופעתו של המפקח הכללי של משטרת ישראל, רב ניצב רפי פלד, שהתקיימה עפ"י בקשתו. ראייתו את חשיבות הנושא ומקומה של מדיניות רישוי כלי ירייה כמרכיב במדיניות ביטחון הפנים עמדה לנגד עינינו בעת סיכום ההמלצות.

הוועדה אף פנתה מעל גבי העיתונות הארצית לכל המעוניין להפנות אליה התיחסויות ולכל שיש ברצונו לספק מידע, חומר או ליעץ עצה לוועדה. פנייה זו נענתה בעשרות רבות של התיחסויות כתובות, הן מאנשים פרטיים והן ממוסדות וארגונים שונים. חלק מהפונים אף זומנו להופיע בפני הוועדה. הוועדה מצאה, כי מיפגש בלתי אמצעי זה של חבריה עם הגורמים השונים איפשרה הכרת הנושא לעומק והכרת הגוונים השונים של הסוגיות שנתבררו. בסה"כ הופיעו בפני הוועדה מעל 60 נציגים שונים, וכן, כאמור, עשרות פניות והתיחסויות כתובות.

בעקבות לימוד המצב הקיים, פנתה הוועדה לנציגי משרדי הממשלה לנסות ולהציג בפניה את עמדותיהם ביחס לנדרש לתיקון או לשינוי. מסמכים אלה ועדויות חוזרות של נציגי משרדי הממשלה כווננו למטלה מרכזית, שקיבלה על עצמה הוועדה, והיא להביא את הגורמים האחראים, בעיקר במשרדי הממשלה, לבחון את עצמם ואת מדיניות פעילותם, ואף לתקן בפועל את הטעון תיקון או שינוי במהלך עבודת הוועדה.

לשם כך נדרש לוועדה זמן רב. החלטה זו של הוועדה הוכיחה עצמה באופן בולט, ובמשרדי הממשלה, רובם ככולם (למעט מנהל אגף שעת חרום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים, שנראה כי המתין לסכום עבודת הוועדה), קיימו עבודת מטה ותיאום, בחינות ובדיקות פנימיות והביאו לידי שינויים רבים, אשר בחלקם נמצאים בתהליכי מימוש מתקדמים למדי.

יתר על כן, מועד הגשת דוח הוועדה עוכב במודע, וזאת מפני רצון הוועדה לאפשר לגורמים האחראים להתארגן ולהכין עצמם לשינויים ולתיקונים הנדרשים, כפי שתנגבשו בדיוני הוועדה. מאמץ רב וממושך הוקדש לשלב המסקנות וההמלצות במגמה שיהיו מוסכמים על דעת כל משרדי הממשלה והגופים הממלכתיים השונים. משנתברר, כי המלצות מסוימות יחייבו תקציבים ותקני כוח אדם נוספים, הוצגו הנושאים בפני משרד האוצר ונציבות שירות המדינה, ואנו מברכים על נכונותם העקרונית לקבל המלצות הוועדה.

כלל הפעולות הללו של הוועדה מאפשרות להיכנס להליכי המימוש מייד עם אישור המלצות הוועדה ולהימנע מהליך "מקובל" של הקמת וועדות נוספות ליישום המלצות.

לסיכום, בכתב המינוי נתבקשה הוועדה לבחון את מדיניות רישוי כלי ירייה בישראל ואת גישת הרשויות המוסמכות לעניין זה. החלטת הוועדה, באשור שר הפנים, לראות הנחיה זו בראייה רחבה איפשרה לחברי הוועדה בחינה מקיפה ומעמיקה של כלל הנושאים הקשורים לחוק כלי ירייה, תשי"ט - 1949 והתקנות על פיו, וכן את נהלי משרד הפנים, משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה, משרד הבטחון, משטרת ישראל, צה"ל ועוד. עיקר מעיינה של הוועדה, לאחר גיבוש עמדה עקרונית בדבר מדיניות רישוי כלי ירייה, היה להגיע לידי המלצות מפורטות ככל האפשר, בתחומי הניהול, המערכות הממוכנות, המסייעות והפיקוח, אשר תפקידם הוא ליישם המדיניות הכוללת.

תודתי האישית ומלוא הערכתי נתונה לחברי הוועדה על פעילותם הברוכה ותרומתם הרבה, תוך גילוי שיתוף פעולה הדוק, פורה ויעיל וכל זאת באווירה וחברותא נעימה, בבחינת "ענבי הגפן בענבי הגפן". לדבאוני הרב, אין במילות תודה אלו ליכלול את נציגי משרד המשטרה בוועדה, ולאו מילתא זוטרתא היא.

להערכה מיוחדת ראוי אלי"מ (מיל.) בצלאל טרייבר, מזכיר הוועדה, אשר ריכז בהתנדבות, במסירות ובכשרון רב, את העבודה המסועפת של הוועדה ושל הגורמים המקצועיים שסייעו בידה. תרומתו רבה בשלבי הדיונים ובשלב גיבושו, ניסוחו ועיצובו של הדו"ח הסופי לכל חלקיו.

ראויה לציון מיוחד גם רעיתו של מזכיר הוועדה, יעל, שהיוותה "עזר כנגדו" בהדפסת דיוני הוועדה ובעריכת החומר, בדיקתו והגהתו הסופית. תודת הוועדה לכל המסייעים בידה.

בדוח המוגש בזאת נעשה מאמץ מחשבתי כולל – שעיקרו בחינת המצב הקיים, גיבוש מדיניות בסוגיה המהווה מרכיב רב חשיבות בתפיסת בטחון הפנים במדינת ישראל, והצעת רפורמה ארגונית נדרשת נוכח הרגישות הבטחונית והבטיחותית בנושא.

המלצות הוועדה נועדות להיות מעשיות, ראויות ומוכנות לביצוע מידי. משום כך העדיפה הוועדה תהליכי בדיקה, תכנון וגיבוש ממושכים יותר, כדי שהחלטות בדבר ביצוע ההמלצות והפעלתן הלכה למעשה תוכלנה להתקבל ולהתבצע ביתר קלות.

הוועדה מצפה לכך, שקברניטי המדינה שמינו אותה ועימם כל הגופים הממלכתיים העוסקים ברישוי ובפיקוח על כלי הירייה במדינת ישראל – יסתייעו בעבודתה כדי לתקן, לקדם ולשפר מערכות הניהול, השליטה והבקרה ולהעלות הנושא על מסלול הערכות חדש.

חברי הוועדה עומדים לרשות כל הגופים והגורמים במתן עצה, הדרכה וחוות דעת מקצועית ומכאן בקשתנו הצנועה – ראו נא בדוח זה "מנוף" למיסוד ושיפור הנושא ואל נא ימצא הדוח במדפי המשרדים והגינזכים השונים שהרי מחשבה, עבודה ועמל רב הושקעו בו. תרומתה העיקרית של הוועדה תהיה בכל אחת מהמלצותיה שתתקבל, תיושם ותוגשם, במהרה בימינו.

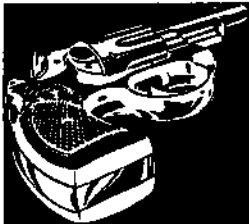
שלמה כהן
יו"ר הוועדה

תוכן העניינים

מבוא:	
5	ריכוז ההמלצות העיקריות
9	נתונים עיקריים
11	מכתב הוועדה לשר הפנים
12	מכתב מינוי הוועדה בידי שר הפנים
13	הקדמה
פרק א: מדיניות הרישוי	
20	— כללי
20	— מערך התבחינים (קריטריונים)
	— כללי
21	— ממצאים עיקריים לעניין תבחינים
21	משרד הפנים: תבחינים לעניין כלי ירייה פרטיים.
21	תבחינים לעניין "ארגונים מורשים".
23	— המלצות לתבחינים — משרד הפנים.
24	— פירוט הזכאים:
24	— רקע בטחוני
24	— עיסוק
25	— מקום מגורים/עיסוק
26	— "בעלי עבר בטחוני"
27	— "מיוחדים"
28	— גיל זכאות
29	— בטלות העילה לרשיון
29	— דגשים אחרים
29	— "ארגון מורשה" — המלצות
30	— תבחינים מומלצים לאישור "ארגון מורשה" לכלי ירייה
30	— משטרת ישראל — תבחינים
31	— משטרת ישראל — תבחינים — פעולות שנקטו והמלצות
31	— משרד הבריאות:
32	— תבחינים — ממצאים עיקריים
32	— פעולות שנקטו והמלצות
32	— משרד העבודה והרווחה — תבחינים והמלצות
33	
פרק ב: ניהול ובקרה	
36	— כללי
36	— ממצאים:
36	— כלי ירייה פרטיים
37	— מפעל/מוסד/משרד ראוי
37	— משטרת ישראל
39	— משרד הבריאות
40	— צה"ל/מערכת הביטחון
40	— משרד העבודה והרווחה
41	— סיכום
41	

42	— המלצות :
42	— כללי
42	— הליך הרישוי
42	— הערות להליך הרישוי
44	— תרשים זרימה הליך רישוי אישי
45	— חידוש רישיון
45	— ערעור
45	— הכשרה
45	— הכשרה ראשונית
46	— הכשרת רענון
46	— "ארגון מורשה"
47	— סוחרים מורשים לכלי ירייה
48	— הערות בנושא מערכת הפיקוח.
50	פרק ג: ארגון
50	— כללי
	— ממצאים :
50	— משרד הפנים
50	— הנהלת האגף
51	— פקידי רישוי לכלי ירייה
52	— מבנה ארגוני קיים
53	— משטרת ישראל
53	— מחוזות/מרחבים/נפות
53	— משרד הבריאות
54	— המלצות: (לכלל המשרדים והגופים)
55	— מבנה מוצע למינהל לרישוי
	— ופיקוח כלי ירייה
56	— תפקידי המינהל
56	— תפקידי המכון הרפואי.
58	פרק ד: מידע ומחשוב
58	— כללי
	— ממצאים :
58	— משרד הפנים
60	— משטרת ישראל
60	— משרד הבריאות
60	— צה"ל
61	— משרד העבודה והרווחה
61	— המלצות: (לכלל המשרדים והגופים)
64	סכום
	נספחים:
66	— נספח א' — חוק כלי הירייה, תשי"ט - 1949
81	— נספח ב' — נספח נתונים

פרק א'
מדיניות הרישוי

פרק א' מדיניות הרישוי

כללי:

סוגית מדיניות הרישוי לכלי ירייה הנה הסוגיה המרכזית והבסיסית, וככזו אף הועמדה ע"י שר הפנים בכתב המינוי כנושא לדיוניה של הוועדה.

שאלת היסוד לקביעת מדיניות הרישוי הנה ההיגיון שמאחורי הצורך להחזיק בכלי ירייה. האם כלי הירייה נועד לשרת תכלית של הגברת רמת הביטחון העצמי של הפרט; האם נועד לשרת תכלית ביטחונית בהקשר רחב יותר או האם יסודו בעיקרון של חופש הקניין ושל זכויות הפרט במובן הרחב. במלים אחרות – האם נדרשת עילה להחזקת כלי הירייה או שהחזקה בו היא זכות מוקנית, כל עוד אין עילה לשלילה. כדי לתת תשובה לשאלת יסוד זו נתבקשו להופיע בפני הוועדה נציגי משטרת ישראל ונציגי צה"ל כגורמים המופקדים על ביטחון הפנים במדינת ישראל (בהתאמה לגבולות הגזרה המוסכמים ביניהם), כמו גם האגודה לזכויות האזרח בישראל. גורמים אלה נתבקשו להציג עמדותיהם בפני הוועדה. מסקנות הוועדה התקבלו לאחר לבטים רבים וממושכים ומתוך התעמקות חוזרת ונשנית בסוגיה. למשטרת ישראל ולצה"ל הכלים והאמצעים להבטיח ביטחון סביר לאזרחי המדינה, ומכאן שרמת הסיכון נמוכה. עם זאת, היה על הוועדה להביא בחשבון קיומה של אוכלוסייה מסוימת, הנתונה ברמת סיכון גבוהה יותר.

יתר על כך, הובאו בחשבון אופיים של פיגועי מחבלים, שעלולים להתרחש ואכן מתרחשים בכל עת ובכל מקום, ועובדת מוגבלותו של מערך מודיעין, יעיל ככל שיהיה, בהערכה מדויקת את הצפוי. כוחות משטרת ישראל וצה"ל אינם יכולים להימצא בכל עת ובכל מקום, ולכן הימצאותו של כלי ירייה בידי "אדם הגון" ומתאים, יש בה כדי להציב אדם חמוש במקום בעל פוטנציאל לפיגוע, ובכך לכסות, במידת מה, על קשיי הפריסה של גורמי ביטחון הפנים.

מן הצד השני, כלי הירייה, ככזה, הוא חפץ מסוכן. הסכנות טמונות בעצם החזקת כלי ירייה, באחסנתו וכמובן בעת השימוש בו. פעולות אלו דורשות מיומנות ואחריות רבה.

לוועדה ברור, כי קיים צורך להבטיח, ככל שניתן, כי כלי ירייה יימצא רק בידי מי שלא קיים ספק לגבי כישוריו להחזיק את כלי הירייה ולהפעילו ולשם כך יש צורך לספק לנושא כלי הירייה את הידע הנדרש להחזקתו ולהפעלתו. יתר על כן, יש לעשות כל מאמץ להבטיח, כי כלי הירייה לא יגיע לידי מי שאינו מסוגל להיות אחראי למניעת סיכונים הנובעים מאחזקתו, לכן יש לבדוק את מצבו הנפשי של מבקש רישיון לכלי ירייה ואת עברו הפלילי, כדי שתתקיים הסבירות הגבוהה ביותר שהשימוש בכלי ירייה יהיה רק במקרה הצורך ובהתאם לחוק.

התלבטות הוועדה בסוגיה זו הוחרפה עוד יותר, משהועלו הסוגיות וההיבטים החברתיים. לחברה הישראלית נורמות מבוססות למדי של הקצנת עמדות, התדרדרותם של סכסוכים מקומיים, ולכאורה שוליים, לכדי אלימות מילולית ולא פעם אף פיסית. בטרם הגיעה הוועדה למסקנה, עמדו אף אלה לנגד עיניה. מכלול נושאים זה ואף היבטים נוספים, המשיקים לסוגיה זו, הביאו את הוועדה לידי מסקנה שנתקבלה פה אחד.

הוועדה סבורה, כי מדיניות רישוי כלי הירייה, כפי שנקבעה ע"י משרד הפנים, וכפי שהיא באה לידי ביטוי בתקנות, מדיניות התולה מתן רישיון לכלי ירייה בקיומן של עילות, נכונה היא. יש להמשיך ולקיים מדיניות מגבילה ומרסנת, הקובעת, מי הוא הזכאי לרישיון לכלי ירייה, וזאת אגב קביעה ברורה של תבחינים (קריטריונים) לפרט ולארגון הזכאי, לדרך בדיקת מהימנותו ולנהלים מחייבים. אמצעים אלה (תבחינים ונהלים) הם "תרגומו" של החוק לידי המעשה. כאן המקום לציין, כי הוועדה ממליצה להרחיב את העילות במספר תחומים, והעיקרי שבהם הוא הרקע הביטחוני, כגון קציני ביטחון ברשויות מקומיות או במתקני התכנסות ציבור וכן בוגרי 20 שנים (+) במערכות הביטחון.

מערך התבחינים (קריטריונים):

כללי:

חוק כלי הירייה תש"ט – 1949 קובע מדיניות מגבילה של מתן כלי ירייה מעצם קביעת הצורך ברישיון, אולם סעיף 12 א' – ו', הקובע את הסמכויות המוענקות לפקידי הרישוי הממונים ע"י משרד הפנים, מאפשר להם שיקול דעת רחב ביותר.

מדיניות הרישוי, כפי שנקבעה בידי משרד הפנים, עיקרה בהנחיה לאשר רישיון לכלי ירייה למי שמצוי בסיכון גבוה, או שרצוי שיחזיק כלי ירייה לצרכי ביטחון הפנים. גישה זו חייבה את משרד הפנים לקבוע תבחינים ברורים. במטרה ל"כוון" את שיקול הדעת הנתון בידי פקיד הרישוי, קבע משרד הפנים קובץ תבחינים, הנשען על שתי קטגוריות מרכזיות: "מקום מגורים" ו"עיסוק".

לפני חברי הוועדה נפרשה רשת תבחינים רחבה ביותר ומורכבת (אשר לטעמנו אינה ערוכה כראוי), המהווה מרכיב מרכזי בתוך "קובץ הנהלים בנושאי כלי ירייה". הקובץ פורסם ע"י מנהל האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים, מר חגי חפץ, בינואר 1991 כטייטה להערות ומאז לא חודש. קובץ הנהלים זה משמש כבסיס לעבודתם של פקידי הרישוי.

כאמור, המדיניות, המגבילה את החזקת כלי הירייה לקיומם של עילות והשוואת להבטיח כי רישיון לכלי הירייה יינתן רק ל"אדם הגון", חייבה את משרד הפנים ליצור קשר עם משטרת ישראל ועם משרד הבריאות, ובאמצעותם ליצור כלים לבדיקת "הגינותו" של מבקש הרישיון. במשטרת ישראל ובמשרד הבריאות נקבעו מערכות תבחינים מקצועיות ופרטניות, אשר יש בהן כדי לשמש "מסננת" בבדיקתם את הפונים בבקשה לרישיון לכלי ירייה.

יש לציין, כי במהלך עבודת הוועדה בוצעו בדיקות מקיפות הן במשטרת ישראל והן במשרד הבריאות (אשר אף הקים לצורך זה ועדת מומחים), ובעקבותיהן עודכנו התבחינים היעודיים (זאת בשונה מהאגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים, אשר לטענתו, ממתין לחוות דעת הוועדה).

בקובץ הנהלים, פרק המבוא, מציין ר' אגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים, את דרך גיבוש התבחינים באמצעות קיום דיונים או בירורים עם הגורמים הבאים: משטרה, צה"ל, שב"כ והלשכה המשפטית של משרד הפנים.

לאחר בחינת הקובץ עם מר חגי חפץ, ומשהוצגו ליקויים בניסוחים המשפטיים של התבחינים, הסביר מר חפץ, כי לא כל הכתוב בתבחינים עבר ניסוח משפטי; יתר על כן, חלקם הגדול מבוסס על החלטות מן "העבר הרחוק". בקובץ הנהלים של משרד הפנים אף מוסבר, כי היזמה לגיבוש התבחינים, אפשר שתבוא מכל אחד מהגורמים הנ"ל וכן אפשר שתבוא מפקידי הרישוי, וכי עבודת המטה בנושא זה מוטלת על מנהל המחלקה לרישוי כלי ירייה.

תהליך זה של קביעת תבחינים ובדיקתם נראה לחברי הוועדה לקוי. נראה, כי זה שנים מספר לא נבדקה מערכת התבחינים בדיקה כוללת, יסודית ופרטנית למרות היותה אמצעי מרכזי ליישום החוק. כל שנעשה בקובץ הנהלים החדש הוא ריכוז התבחינים, שהתגבשו במשך השנים ומיונם, מבלי שייבחנו התבחינים עצמם אחד לאחד; כמו כן לא נבדק, אם עדיין קיים בהם צורך, ואם נכון להשאירם כפי שהם.

ממצאים עיקריים לעניין תבחינים

משרד הפנים:

תבחינים לעניין כלי ירייה פרטיים

– כתיבתם וניסוחם של התבחינים נעשו ללא בדיקה משפטית מלאה, דבר שהביא לאי בהירות ולעתים אף לסתירות פנימיות (ניסוחים שונים במקומות שונים בקובץ הנהלים הנ"ל ביחס לתבחין מסוים).

– ההחלטה לא לפרסם את התבחינים בפני הציבור הרחב והנימוקים שהוצגו לכך ע"י מנהל האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים אינם מקובלים על חברי הוועדה, ונראה, כי כך נעשה כדי להשאיר "שליטה" בידי בודדים בהתעלמות מן הצורך לתת שירות נאות לאזרח.

- לוועדה נראה, ששיקול הדעת, שנמצא בידי פקידי הרישוי בחלק מהמקרים, מיותר ומעמיד פקידי אלה ב"לחצים" שונים ומיותרים, לדוגמה: פקידת הרישוי של רמלה המטפלת בכל הקשור לבקשות של תושבי ג'ווריש, ומתקשה לעמוד בפני דרישות, לכאורה מוצדקות, לקבלת רישיון לכלי ירייה.
- התברר, כי במשך הזמן נקבעו תבחינים, אשר הנם פרי לחצים מתמשכים של גורמים אינטרסנטיים, שלהם קשר קבוע עם הנהלת המחלקה, כגון התבחין בדבר "ירי-מעשי" המהווה, למעשה, פרצה במתן רישיון לכלי ירייה, בלי שהמבקש יהיה זכאי לו מתוקף עילת "מקום מגורים" או "עיסוק".
- נמצא, כי שיקול הדעת, שניתן למנהל המחלקה לרישוי נשק כפוסק יחיד או קובע אחרון, הוא רחב יתר על המידה. קובץ הנהלים מביא לריכוז סמכויות רבות בידי מנהל מחלקה – תלות רבה של המערכת במנהל מחלקה זה. יש לציין כי ר' האגף טען בפני הוועדה, כי סמכויות אלה היו למנהל המחלקה עוד בטרם נתמנה, ועל כן מעירה הוועדה, כי על ר' האגף היה לבחון סמכויות אלה מיסודן.
- נמצא פגם בסמכות המוענקת, במסגרת התבחינים, למנהל המחלקה לרישוי כלי ירייה כפוסק אחרון במקרה של ערר, והרי לפונה לא מוסבר, כי זכותו לפנות לגורם בכיר יותר ממנהל המחלקה (מנהל האגף).
- הפעלת שיקול הדעת בידי מנהל המחלקה נמצאה לקויה ליקוי חמור, וזאת מפני שלא בוססה על הגדרות ברורות. לדוגמה: פטור מ"אימון מכין" שהגדרותיו פורסמו רק בשנת 91 ולפני כן ניתן לפי רצונו הבלעדי של מנהל המחלקה, כגון במקרה של מדריכי הירי של חברת חשמל שקיבלו פטור שיסודו אינו ברור.
- נמצא, כי החלטת משרד הפנים להוסיף יישובים לרשימת היישובים שהוגדרו כ"מקום-מגורים", בלי שהדבר יחייב אישור צה"ל או משטרת ישראל אינה ראויה. יש לשלב בתהליך המלצות ואישור של גורמים אלה.
- נמצא, כי ההגבלות בדבר כמות כלי הירייה וסוגיהם, שזכאי אדם לקבל להם רישיון, מתוקף עילות שונות ומצטברות, אינן ברורות ואינן החלטיות מספיק. טעויות, גם אם נעשו בהיסח דעת ע"י פקיד הרישוי, קיבלו תוקף בלי שהמערכת הממוכנת או הניהולית תגיב על כך.
- נמצא, כי התבחינים לאישור אספנים ככאלה והנהלים המתחייבים מכך אינם ברורים דיים, וגם בהם שיקול הדעת, הנתון בידי מנהל המחלקה לרישוי כלי ירייה (למשל: עיקורו או אי עיקורו של כלי ירייה) – מיותר.
- הוועדה, רואה בחומרה את העובדה, כי עד היום לא הופץ **בכתב** נוהל מחייב לעניין בקשות של עולים חדשים, וזאת למרות פניות חוזרות ונשנות של משטרת ישראל לסכם נושא זה. יש בכך כדי להצביע על חוסר רגישות ציבורית.
- התבחין הנוגע לדיפלומטים ולנציגי א"י והדרישות המתחייבות למתן רישיון כלי ירייה פרטי נמצאו חסרים. התבססות על המלצה ממשרד החוץ בלי להטיל על המשרד מחוייבות יתר באשר לבדיקה של הצורך ואו האדם אינה מספקת.
- נמצא, כי האישורים המחוייבים כיום להיות מצורפים לבקשות הרישיון לכלי ירייה, אינם יכולים להבטיח, במידת האפשר, את התקיימות העילה במלואה, לדוגמה: כיום, כל חבר קיבוץ מוכר כחקלאי הזכאי לכלי ירייה, וכך גם באשר לחברי מושבים, וזאת על-אף שניתן היה להבטיח "ערבויות" להיותו חקלאי העובד בשטחים מרוחקים ומבודדים (כנדרש בתבחין).
- יישום התבחינים חמפרטים את עילת "מקום המגורים" לוקה בחוסר התאמה וגורם לאבחנות לא עקביות, לדוגמה: תלמידי ישיבות הסדר קיבלו אישור, ותלמידי מכללות אחרות לא קיבלו אישור, על-אף שהעילה דומה – כלומר, שהייה בשטחי יש"ע או בגבול הצפון.
- לוועדה נראה, כי הגדרות התבחינים יוצרות לעתים "סחף", כגון הגדרת נהגי משאיות כזכאים במסגרת העילה – "עיסוק". העדר הגדרה ברורה בדבר מיהו נהג משאית ומהי משאית – (הובלת אנשים? ציוד? אשפה?) מעמידה את פקידי הרישוי בלחצים ומותירה בידם שיקול דעת מיותר, שניתן היה למנוע מהם, לו הוקדשה תשומת לב לניסוח מדויק של התבחין.

- נמצא, כי בעלי תפקידים בתחומי הביטחון, הממונים על ביטחון הציבור באופן שוטף, כגון: ממונים על ביטחון ברשויות המקומיות ואזוריות או במוסדות ציבוריים (כתי חולים, בתי מלון וכיו"ב), אינם זכאים לרישיון לכלי ירייה. הוועדה רואה במקרה זה זוגמה בולטת של אי התאמת מערכת התבחינים למדיניות הרישוי ולצרכי ביטחון הפנים.
- התבחין בדבר ציידים נמצא לקוי ביחס לנדרש ממבקש רישיון לרובה ציד – ההסתמכות הכמעט מוחלטת על המלצת רשות שמורות הטבע (רש"ט) אין בה די (ההבחנות לענין הגיל אינן ברורות, לא נקבע צורך בהכשרה ועוד).
- האבחנות השונות בקרב עובדי גופי החרום השונים בין מי שזכאים לרישיון כלי ירייה פרטיים לבין מי שאינם זכאים לו (לדוגמה: לכבאים ניתן, ולעובדי מד"א לא) אינן מוצדקות.
- קיימים ממצאים נוספים המצביעים על ליקויים במערכת התבחינים, אך מאחר שהוחלט, כי המלצות הוועדה מפרטות את התבחינים הראויים, לא ראינו צורך להיכנס לפירוט נוסף.

תבחינים לעניין "ארגונים מורשים"

(הוועדה ממליצה לשנות את השם מפעל/מוסד/משרד/יישוב/חברה ראויים – ל"ארגונים מורשים", ואף משתמשת בניסוח זה, בעת כתיבת הדוח)

לפי חוק כלי ירייה ניתן רישיון לכלי ירייה לאדם מכוח היותו נמנה על מפעל מאושר, כפר מאושר, משרד מאושר (להלן "ארגון מורשה"). נושא זה העסיק את הוועדה רבות בעת לימוד המצב הקיים ובחינת דרכי פעילותה של המערכת. בין השאר, עקב טענות שהועלו בפני הוועדה, כי "ארגון מורשה" הוא אמצעי לעקוף את התבחינים ולקבל רישיון פרטי לכלי ירייה.

מנהל האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים, מר חגי חפץ, טען בפני הוועדה, כי משטרת ישראל היא זו שגיבשה את רשימת העילות לאישור מפעל/ארגון מורשה, ואלו סוכמו על דעת משרד הפנים בינואר 1991.

הוועדה לא קבלה הסבר כלשהו לכך שביוולי 1992 הופיעו ב"קובץ ארגונים מורשים" 551 ארגונים, שאינם פעילים זה תקופה ארוכה, ועדיין מצוידים ברישיון לשמש כ"ארגונים מורשים".

יתר על כן, משנקבעו העילות, מן הטעם היה שמשרד הפנים יערוך סקר של "ארגונים מורשים", אשר עילות אלה אינן מתקיימות בהם, ויפעל בהתאם. אך האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים לא עשה דבר בנושא זה, לא בדק את העילות, ולא פעל לביטולם של "גופים ראויים", שמן הטעם היה שיתבטלו.

המפכ"ל, בהופעתו בפני הוועדה, הצביע על "כיתות כוננות מפעליות" כדרך ראויה להביא ל"שטח" אנשים מיומנים. ראיה זו מחייבת את משטרת ישראל ואת משרד הפנים לבחון מחדש את רשימת העילות לאישור "ארגונים מורשים".

נמצא, כי הנהלים אינם ברורים דיים. לא ברור, מיהו הגורם הקובע את היקף כלי הירייה וסוגיהם, שלהם זקוק "ארגון מורשה" לצורך פעילותו כמתחייב מעילה.

הוועדה למדה, כי "ארגונים מורשים" רבים מאפשרים ל"מורשים" מטעמם לשאת עמם כלי ירייה או לקחתו לביתם, שלא לצורך ישיר של הארגון, וזאת עקב יציאה מוקדם בבוקר או חזרה מאוחר בערב או מסיבות אחרות, ובכך, למעשה, הפכו כלי ירייה אלה לכלי ירייה פרטיים.

יתר על כן, גופים מסוימים החליטו על דעת עצמם לתת כלי ירייה, שניתנו ל"ארגון מורשה", לבעלי תפקידים, שנשאו את כלי הירייה ככלים צמודים בלי שעברו נוהל בדיקה לזכאותם לשאת כלי ירייה פרטי.

לוועדה הובהר תהליך רישוי חברות השמירה, וזיקתו של תהליך זה למשרד המשפטים. נראה, כי קיים צורך לבטל את ההסדר, שלפיו מוענק רישיון שומר (שאינו רישיון לכלי ירייה) על-פי חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה מטעם משרד המשפטים; מעורבות משרד המשפטים לצורך זה מיותרת.

המלצות לעניין תבחינים

משרד הפנים:

במגמה לאפשר לפקידי הרישוי המחוזיים לפעול בהתאם לחוק ובהתאם למדיניות הכוללת, אך בלי שישאר מרווח שיקול דעת גדול יתר על המידה, אנו ממליצים לאשר את התבחינים, כפי שיפורטו בהמשך. מומלץ, כי הסמכות לקביעת התבחינים תהיה בידי ראש המינהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה, בתיאום ובאישור וועדה מייעצת שלידו (כפי שיובהר בפרק הניהול בהמשך לדוח זה). יש לקבוע, כי בעתיד ייבחנו התבחינים באופן עיתי ע"י הגורמים הבאים: משטרת ישראל, משרד הבריאות, צה"ל/שב"כ, לשכה משפטית של משרד הפנים (כולל ניסוח משפטי). הוועדה ממליצה לפרסם תבחינים אלו בציבור הרחב (אין הדבר אמור ביחס לתבחינים המקצועיים/יעודיים של משטרת ישראל, משרד הבריאות ומשרד העבודה והרווחה) הן מתוקף זכות הציבור לדעת והן מתוקף צרכים אחרים (צרכי ניהול ראויים).

הוועדה ממליצה לקבוע את העילות הבאות לזכאות לקבלת רישיון לכלי ירייה בכפוף להתאמה אישית. העילות הן: "עיסוק", "רקע בטחוני", "מקום מגורים" (או "מקום עסקים"). בנוסף לכך תוכר עילה חריגה, וזאת כנובע ממדיניות הרישוי ומצרכי המערכות המופקדות של ביטחון הפנים. אספנות תוכר גם היא כעילה, אלא שבשל המלצת הוועדה לחייב עיקור כלי הירייה המוחזק לשם אספנות, או צורך אחר שאינו שימוש, הוצא עניין זה מהקטגוריה של כלי ירייה פרטי.

מודגש, כי לא בחנו באופן יסודי את נושא התחמושת על כלל הנהלים המחייבים בנושא זה, ולפיכך אין אנו ממליצים המלצות בנושא זה, למעט הצורך לבחון מחדש את הנהלים הקשורים באחסנה של התחמושת, בהקצאתה וכיו"ב.

פירוט הזכאים

"רקע בטחוני"

המלצות/אישורים	סוג כלי הירייה	הגדרת העיסוק	העיסוק
מפקדו הישיר בדרגת סא"ל – לפחות	אקדח אחד בלבד	חייל ותיק בשרות פעיל הנמצא בשרות קבע וחתום לתקופה של שנתיים נוספות לפחות והוא בן 20 שנה לפחות.	אנשי צבא (לא כולל אזרחים עובדי צה"ל)
מפקדו הישיר בדרגת סני"צ – לפחות	אקדח אחד בלבד	שוטר/קצין משטרה הנמצא בשרות 1/2 שנה לפחות; ולו יתרת שרות של שנתיים לפחות	אנשי משטרת ישראל
המלצת ר' מחלקת כוח אדם כולל אישור, כי המבקש זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	עובד פעיל הנמצא בשרות 1/2 שנה לפחות, ולו יתרת שרות של שנה לפחות	אנשי שירות הביטחון הכללי
המלצת ר' מחלקת כוח אדם או קצין בדרגת תת גונדר – לפחות.	אקדח אחד בלבד	סוהר/קצין פעיל בשרות 1/2 שנה לפחות, ולו יתרת שרות של שנתיים לפחות	אנשי שירות בתי הסוהר
אישור סמנכ"ל משרד רוה"מ לתי"מ. אישור, כי הנ"ל זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	עובד "מוסד" פעיל הנמצא בשרות 1/2 שנה לפחות ויתרת שירות של שנה לפחות	עובד ה"מוסד"

המלצות/אישורים	סוג כלי הירייה	הגדרת העיסוק	העיסוק
אישור סיום קורס קב"טים שאושר ע"י משטרת ישראל. המלצת מעבדו (מנהל המוסד הציבורי).	אקדח אחד בלבד	קצין ביטחון בעל תעודה החתומה ע"י משטרת ישראל	קצין ביטחון (מוסדות ציבוריים ממלכתיים)
אישור סיום קורס קב"טים שאושר ע"י משטרת ישראל. המלצת ר' הרשות ואישור, כי המבקש זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	ממונה ביטחון בעל תעודה החתומה ע"י משטרת ישראל	ממונה ביטחון ביישוב (מח' ביטחון עירונית/רשות מקומית/מועצה אזורית)
אישור מפקד שירות כבאות כולל אישור, כי המבקש זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	כבאי/קצין כבאות והצלה פעיל הנמצא בעבודתו 1/2 שנה לפחות, בעל תעודה חתומה ע"י נציבות כבאות והצלה ולו יתרת שירות של שנה לפחות	עובד רשות כבאות
המלצת קצין משטרה בדרגת נצ"מ – לפחות. אישור בדבר היותו פעיל.	אקדח אחד בלבד (במקרה של מתנדב משא"ז החבר בעמותת הצלפים של משא"ז, ניתן לאשר רובה זעיר בקוטר 0.222 או 0.223 – אחד בלבד)	מתנדב פעיל זה שלוש שנים לפחות (בגיל 20 לפחות)	מתנדב משא"ז
אישור מנהל מד"א אזורי כולל אישור, כי המפקד זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	עובד קבוע פעיל הנמצא בעבודתו 1/2 שנה לפחות, בעל תעודה חתומה ע"י הנחלת מד"א ולו יתרת שירות של שנה לפחות	עובד מד"א

"עיסוק"

המלצות/אישורים	סוג כלי הירייה	הגדרת העיסוק	העיסוק
המלצת ר' הרשות. אישור, כי המבקש זקוק לכך לצורך עבודתו.	אקדח אחד בלבד	עובד פעיל זה שנה לפחות, העוסק בהדרכת אוכלוסיה	עובד רשות שמורות הטבע או החברה להגנת הטבע
אישור מנהל חברת-אם: "אגד", "דן", חברות הסעה, מוניות וכיו"ב. אישור מס הכנסה כבעל הכנסה מהסעת ציבור.	אקדח אחד בלבד	נהג בעל רישיון להסעת נוסעים, העוסק בעבודתו חצי שנה לפחות (מסיע 5 נוסעים לפחות)	נהג – מסיע ציבור (כולל נהגי מד"א)

<p>ספורטאי (כולל ירי בצלחות חרט)</p>	<p>חברות במועדון קליעה הרשום בהתאחדות לספורט – איגוד הקליעה</p>	<p>2 רישיונות ל-2 כלי ירייה. אם איגוד הקליעה מבקש מספר כלי ירייה שונה מהמצויין למעלה, יש לדרוש הסבר מפורט לכך</p>	<p>אישור איגוד הקליעה (אחת לשנה), כי המבקש חבר במועדון קליעה. אישור, כי המבקש פעיל (השתתף לפחות בתחרות אחת בשנה).</p>
<p>חקלאי (פעיל)</p>	<p>אדם שעיסוקו בחקלאות ועבודתו בשטחים שמחוץ ליישוב</p>	<p>אקדח אחד בלבד</p>	<p>אישור מנכ"ל התאחדות האיכרים. אישור מרכז ועדת הביטחון של המרכז החקלאי שיכלול שטחי העיבוד שמחוץ ליישוב. בעל הכנסות מחקלאות (אישור מס הכנסה). אישור מזכירות היישוב.</p>
<p>יאכטאי</p>	<p>אדם בעל יאכטה</p>	<p>אקדח אחד בלבד</p>	<p>רישיון ברייתוקף של משרד התחבורה, שהוא בעל יאכטה. אישור מס הכנסה, כי הוא מחזיק ביאכטה.</p>
<p>עוסק מעבר לקו הירוק</p>	<p>(ראה "מקום מגורים")</p>		
<p>מורה דרך מוסמך</p>	<p>אדם בעל תעודה מטעם משרד התיירות כמורה דרך פעיל, ועוסק בהדרכת תיירים</p>	<p>אקדח אחד בלבד</p>	<p>אישור משרד התיירות, כי הנו מורה דרך פעיל. אישור קב"ט משרד התיירות, כי המבקש זקוק לכך אישית לצורך עבודתו כמורה דרך מוסמך.</p>
<p>צייד (חייב בהליך רישוי אישי)</p>	<p>אדם בעל רישיון ציד בר-תוקף שהוצא ע"י רשות שמורות הטבע בגיל – 20 שנה לפחות</p>	<p>2 רובי ציד בלבד</p>	<p>אישור אגודת הציידים (יו"ר או מזכיר), כי הנו חבר באגודה ופעיל. חבר באגודה ופעיל.</p>
<p>מפקח</p>	<p>מפקח פעיל מטעם רשות ממלכתית העובד שנה לפחות בתפקיד פיקוח</p>	<p>אקדח אחד בלבד</p>	<p>אישור קי ביטחון של הרשות/משרד ממשלתי, כי עובד כמפקח פעיל שנה לפחות. אישור, כי זקוק לכך לצורך תפקידו כמפקח.</p>

"מקום מגורים":

מקום המגורים/ עיסוק	הגדרת מקום המגורים	סוג כלי הירייה	המלצות/אישורים
---------------------	--------------------	----------------	----------------

תושב יישוב קו קדמי (לפי הגדרת צה"ל)	תושב קבע ביישוב קו קדמי, 3 חודשים לפחות	אקדח אחד	בעל תעודת זהות המעידה על מקום מגוריו. אישור קי' ביטחון של הרשות המקומית בדבר היותו תושב היישוב בפועל.
תושב יהודי באיו"ש או באזח"ע	תושב קבע ביישוב ביהודה, שומרון, חבל עזה	אקדח אחד בלבד	בעל תעודת זהות המעידה על מקום מגוריו. אישור מנהל מחלקת ביטחון/קב"ט של הרשות בדבר היותו תושב היישוב בפועל.
קרבה ראשונה	מי שקרובי משפחתו מקרבה ראשונה (בן, בת, אח, אחות, אב, אם) מתגוררים דרך קבע ביישוב ביהודה, שומרון וחבל עזה	אקדח אחד בלבד	בעל תעודת זהות המזהה אותו כבעל קרבה ראשונה לתושב יישוב ביהודה, שומרון וחבל עזה. אישור מנהל מחלקת הביטחון/קב"ט היישוב באיו"ש/ אזח"ע בדבר ביקורים תדירים אצל קרוב משפחה.
מקום-עיסוק כולל לימוד בישיבה, סטודנט באוניברסיטה/ שלוחה/מכללה רשמית/ישיבה או עבודה קבועה אחרת	מי שעקב עיסוקו נמצא דרך קבע למעלה מ-1/2 שנה ביישובי יהודה, שומרון וחבל עזה	אקדח אחד בלבד	אישור מנהל מחלקת הביטחון ברשות ביהודה, שומרון וחבל עזה בדבר העיסוק והימצאות המבקש דרך קבע באזור זה. או אישור המינהל האזרחי בדבר העיסוק ביהודה, שומרון וחבל עזה והימצאות המבקש דרך קבע באזור זה. אישור מס הכנסה על הכנסות מעיסוק זה. אישור המעביד/בעל עסק/מנהל מקום הלימודים, כי הנו אכן מצוי בדרך קבע בשטחי איו"ש ו/או אזח"ע.

"בעלי עבר ביטחוני":

הגדרת העבר	הגדרת הרקע	סוג כלי הירייה	המלצות/אישורים
משוחרר צה"ל	אדם שהשתחרר מצה"ל לאחר 20 שנות שירות קבע – לפחות (או בדרגת סא"ל ומעלה ועדיין משרת במילואים בתפקיד מג"ד או תפקיד מטה מקביל)	אקדח אחד בלבד	אישור צה"ל/רי מינהל הסגל ו/או מח' פרישה בדבר שירות מעל 20 שנה.

משוחרר משטרת ישראל	אדם שהשתחרר ממ"י לאחר 20 שנות שירות – לפחות	אקדח אחד בלבד	אישור אגף כוח אדם (קצין בדרגת נצי"מ לפחות).
משוחרר שירות הביטחון הכללי	אדם שסיים שירות של 20 שנה – לפחות	אקדח אחד בלבד	אישור ר' מחלקת כוח אדם.
משוחרר שירות בתי-הסוהר	אדם שסיים שירות של 20 שנה – לפחות	אקדח אחד בלבד	אישור ר' מחלקת כוח אדם.

"מיוחדים" (כלל המבקשים אישורים מקבוצה זו – באישור ועדת ערר):

הסוג	פירוט	סוג כלי הירייה	המלצות/אישורים
דיפלומט	אדם שהנו בעל תעודת דיפלומט	אקדח אחד בלבד	המלצת שגריר המדינה שאותה הוא מייצג שהמבקש אכן זקוק לכלי ירייה לצורך תפקידו. המלצת ר' הטקס במשרד החוץ ו/או ר' לשכת הקשר של משרד החוץ.
נציגי או"ם	אדם שהוא בעל תעודת האו"ם	אקדח אחד בלבד	המלצת מפקדו הגזרתי בדבר הצורך בכלי ירייה לביצוע תפקידו. המלצת קצין הקישור של צה"ל לכוחות זרים (בדרגת אלי"מ לפחות).
מזכרת	אדם שיציג אישור, כי הנו עתיד לקבל כלי ירייה כמזכרת/פרס בתחרות/ירושה (על פי צו צוואה או צו ירושה)/מתנה מצה"ל או ממשטרת ישראל	כל מספר כלי ירייה שיבקש (מעוקרים)	אישור הגורם המעניק. אישור משטרת ישראל או צה"ל בהתאם לנהלי משרד הביטחון או משרד המשטרה. אישור ממשטרת ישראל ר' מחי חימוש, כי כלי הירייה מעוקר בדרך שלא תאפשר בו שימוש לירי (אדם, הרוצה, שכלי הירייה יישאר ברשותו ככלי ירייה פרטי, יחויב בהליך רישוי אישי – כולל עמידה בעילה). הרישיון לאחזקה בלבד (יסומן בהתאם).
אספן	אדם שאוסף כלי ירייה עתיקים שלא לצורך מסחר בהם	כל מספר כלי ירייה שיבקש	אישור משטרת ישראל, כי כלי הירייה עוקר בהתאם לנהלי ראש מחי חימוש/מטא"ר. הרישיון לאחזקה בלבד.
אזרחות ותושבות	מי שבדו תעודת זהות בתוקף (ארעית – בצבע כתום) שרשום בה סוג א/1 (לפחות במשך שנתיים)	אקדח אחד בלבד	חייב להיכלל באחת מקבוצות הזכאות שצינו לעיל. יינתן, אם המבקש נמצא לפחות שנתיים בארץ כאזרח, תושב.

גיל זכאות

- הוועדה ממליצה, כי גיל הזכאות הבסיסי שייקבע יהיה 20 שנה לפחות.
- אקדח אוויר — גם רישיון לכלי ירייה זה יינתן לבן 20 שנה לפחות (אדם זכאי לאקדח אוויר אחד בלבד).
- רובה אוויר — רישיון לכלי זה יינתן לבן 14 ומעלה, המבקש יחויב בנוכחות אחד ההורים בעת הגשת הבקשה ובחתימתו של הורה על טופס הבקשה (אדם זכאי לרובה אוויר אחד בלבד).
- רובה ציד — יינתן לבן 20 שנה ומעלה. המבקש יחויב בהליך רישוי אישי מלא, כולל אימון ראשוני בנשק המיועד.
- ספורטאי — בהתאם לסוג כלי הירייה ובתיאום עם התאחדות לספורט־איגוד הקליעה.

בטלות העילה לרישיון

- בעקבות פניית המפכ"ל בחנה הוועדה את עניין בטלות העילה והגיעה להמלצה: בעל רישיון שנשאו במשך 10 שנים (חדש רישיון פעם אחת לפחות), ולא מתקיימת סיבה לשלילת הרישיון לכלי הירייה יוכל להמשיך להחזיק בכלי הירייה. גם אם בטלה העילה שבגינה קיבל הרישיון (חידוש הרישיון יידרש אחת ל-5 שנים).
- בעת חידוש רישיון תיבדק מחדש העילה, למתן הרישיון, כולל כלל האישורים/המלצות שהמבקש לחדש רישיון המציא בעת קבלת הרישיון.
- בטלה העילה, לא יחודש הרישיון.
- כל ממליץ/מאשר יתחייב לדווח למשרד הפנים על בטלותה של העילה, שבגינה המליץ על זכות אדם לכלי ירייה.

דגשים אחרים:

- כל מגיש בקשה יצרף אישור רופא בעת הגשת הבקשה וכן בעת בקשה לחידוש תוקף הרישיון (משרד הבריאות יקבע נוסח הטופס).
- שני בעלי רישיון לכלי ירייה אחד:
- הבקשה תוגש בנוכחות בעל הרישיון לכלי הירייה, אשר יחתום אף הוא כמבקש להוסיף אדם נוסף. המבקש הנוסף יידרש להוכיח, כי הנו מתגורר באותה יחידת מגורים, וכי הוא עומד באחת העילות.
- ברישיון הנשק יצוינו 2 בעלי הרישיון, ונושא הנשק יחויב לשאת עימו הרישיון.
- האישור לקיום אימון ראשוני יינתן רק לאחר בדיקה שהמבקש עומד בעילה ואין סיבה לדחיית הבקשה על הסף.
- לא יינתן כלי ירייה במתנה, אלא לאחר שמקבל המתנה יוכיח, כי הנו בעל רישיון בהתאם לכלל הליכי הרישוי (עונה לעילה מוכחת — בין השאר).
- אם הרישיון הנו לאספנות או למזכרת — יצוין הדבר ברישיון בצורה בולטת, ויוקפד על עיקורו של כלי הירייה.
- אקדח עוזי — ייחשב כאקדח לכל דבר.
- קנים בעלי 2 קטרים:
- אישור למבקש רישיון לכלי ירייה בעל 2 קטרים יוצא באישור רי המינהל בלבד.
- יש לוודא, שמספרי הקנים יהיו תואמים למספר כלי הירייה.
- דין רובה ציד דו־קני כדין רובה ציד חד־קני.

- מומלץ, כי ר' המינהל יטפל בעריכת טפסים קיימים מחדש בכל הקשור לרישוי כלי ירייה במטרה לצמצם את מספר הטפסים ואת סוגם. יש לערוך אותם בדרך שתאים למספר מבקשים/ממליצים. כמו:
- טופס מובנה ואחיד לכלל המבקשים.
- טופס מובנה ואחיד לכלל הממליצים/מאשרים.
- טופס מובנה ואחיד לכלל האישורים/דחיות.
- טופס מובנה ואחיד להעברה לטיפול לרמה הממונה.
- טופס מובנה ואחיד להעברת תשובות ע"י משרדי הממשלה.
- ועוד.

"ארגון מורשה" – המלצות

לאחר בחינת נושא זה על היבטיו השונים על יתרונותיו וחסרונותיו במערך הרישוי, הפיקוח והמעקב על כלי ירייה, הוועדה ממליצה לשמר רעיון זה בכפוף לצורך לשפרו וליעלו. ה"ארגון המורשה" הנו אמצעי לשליטה מרוכזת על כלי ירייה רבים בידי גורם מרכזי, אשר ייצא בפקוח ובדרישות מחמירות.

הוועדה ממליצה לקבוע, כי "ארגון מורשה" לצורך זה של רישוי כלי ירייה יהא כל ארגון, ששר הפנים, עפ"י המלצת ר' המינהל לרישוי ופיקוח כלי ירייה, יאשר את הצורך בכלי ירייה להגנת המפעל ועובדיו, לאבטחת התחבורה לארגון וממנו וכן לאימונים הקשורים להשגת מטרה זו.

הוועדה רואה צורך לבחון רשימת העילות, כפי שסוכמה בין משטרת ישראל למשרד הפנים, במטרה להביא לתבחינים מגובשים יותר ובני פיקוח, לדוגמה: אין היקפו העסקי של הארגון צריך לשמש כתבחין.

הוועדה מחייבת לבטל מיידית את כלל ה"ארגונים המורשים", אשר אינם פעילים ככאלה, מעל חצי שנה, ולקבוע כנוהל קבע, כי "ארגון מורשה", אשר אינו מחזיק בפועל כלי ירייה מעל חצי שנה, יתבטל כארגון מורשה לכלי ירייה.

ממליצים לבטל מיידית את כלל האישורים ל"ארגונים המורשים", אשר אינם פעילים, או אינם עומדים בעילות מצדיקות, ולדאוג להעברת כלי הירייה (החזרתם למשטרה/משא"ז ולצה"ל או מכירתם לסוחרים – אם אלה כלי ירייה פרטיים).

הערה – מתוקף המלצתנו, כי כל מבקש רישיון יעבור את הליך הרישוי האישי, עובד ב"ארגון מורשה" אחד לא ייזקק להליך רישוי מחדש, בעת שיעבור לארגון מורשה אחר.

תבחינים מומלצים לאישור "ארגון מורשה" לכלי ירייה:

- הגורם המבקש הוא משרד ממשלתי, ששר הפנים, עפ"י המלצת שר המשטרה, אישר את הצורך שלו באחזקת כלי ירייה לביטחון עובדי המשרד ולשימושם בעת מילוי תפקידם.
- הגורם המבקש הנו יישוב, ששר הפנים, עפ"י המלצת שר הביטחון או שר המשטרה, אישר כיישוב בעל צורך לקבלת אישור כארגון מורשה לאחזקת כלי ירייה להגנת הנפש והרכוש של היישוב ולהגנת התחבורה עם היישוב.
- הגורם המבקש מייצר מוצרים ביטחוניים רגישים.
- הגורם המבקש מייצר מוצרים מסוכנים בכמויות שנקבעו בחוק רישוי עסקים.
- הגורם המבקש – **עיסוקו הבלעדי** בהובלת כספים וחפצי ערך.
- מוסדות חינוך ופנימיות.
- בתי חולים.
- הגורם המבקש זקוק ל-5 כלי ירייה לפחות.
- "ארגון מורשה" יהיה זכאי להחזיק בכלי ירייה אוטומטיים – בהתאם לאישור מפורש של משטרת ישראל, כולל מספר כלי הירי המאושרים.

- הארגון שוכן באזור קו עימות בהתאם לרשימת יישובים המזכה "פרטיים".
 - לארגון צורך בתנועה קבועה באזור יהודה שומרון ועזה.
 - הארגון עוסק בחומרים ובתכשירים רפואיים מסוכנים – כמוגדר בחוק רישוי עסקים.
- תבחינים אלה ברובם דומים לתבחינים הקיימים כיום, למעט מספר שינויים מצומצם אך מהותי:
- א. 5 כלי ירייה לפחות
 - ב. **עיסוק בלעדי** בהובלת כספים וחפצי ערך.
 - ג. רשאי להחזיק בכלי ירייה אוטומטיים.

משטרת ישראל – תבחינים

במהלך פעילות משטרת ישראל, שנועדה לבחון דרכים לקיצור התהליכים הפנימיים בין משטרת ישראל למשרד הפנים ומשרד הבריאות וליעילותם של תהליכים אלה התברר, כי קיים צורך בבדיקתם של התבחינים המקצועיים הפנימיים במשטרת ישראל.

צורך זה הובא אף הוא בפני הוועדה, אשר במהלך פגישותיה עם גורמים שונים מצאה ליקויים או אי־בהירויות בתבחינים המקצועיים הפנימיים של המשטרה. מערכת התבחינים של משטרת ישראל הייתה בלתי מוגדרת דיה, והורגש צורך ב"בדיקת שטח" של פניות רבות, ובכך נגרם עיכוב במתן התנגדות או אי־התנגדות משטרת ישראל לפניות מבקשים למשרד הפנים. מערך תבחינים זה אינו נותן מענה מלא לכל הקשור בסיכונים למתן רישוי כלי ירייה למגישי בקשות, אשר הואשמו/מואשמים בעבירות אלימות, אשר אינן מוגדרות הגדרה ברורה.

משטרת ישראל – תבחינים – פעולות שננקטו והמלצות:

כאמור, משטרת ישראל, שהחלה בבדיקת קיצור תהליכי רישוי וייעול, סיכמה במהלך עבודת הוועדה אף את תחום התבחינים. בין היתר, התקבל העיקרון, כי עברו הפלילי של מבקש הרישיון ייבחן עפ"י שלש קבוצות עיקריות. קבוצות אלו יקוטלגו עפ"י סוג המידע המיוחס לאדם, מהות העברה, משקלה (כל אחת בפני עצמה, ומשקלה המצטבר בנוסף להרשעה בעברות נוספות).

3 הקבוצות שנקבעו בהתאם לאמור לעיל הן:

- א) קבוצת עברות, שההרשעה בהן מונעת מתן המלצת המשטרה.
 - ב) קבוצת עברות, שההרשעה בהן, **כשלעצמה** – אינה יכולה להיות עילה לסירוב מתן ההמלצה הנדרשת.
 - ג) קבוצת עברות, שההרשעה בהן תשמש עילה לסירוב מתן ההמלצה **רק** לאחר שכל מקרה יישקל עפ"י נסיבותיו.
- בהתאם לכך נבחן הקובץ הפלילי, שעל פיו מתנהל הרישום הפלילי. נבחנו מכלול העברות שבו, וסווגו ל-שלשת הקבוצות כמותווה לעיל. העיקרון המתווה, שהונח בעבודת הסיווג, הוא שההרשעה בעברה תובא בחשבון לעניין המלצת המשטרה לאשר או לא לאשר מתן רישיון לנשיאת כלי ירייה:
- א) רק כאשר יש בעבירה יסוד של אלימות.
 - ב) העבר הפלילי יישקל גם לאור מידת הצורך והנחיצות שיוכיח המבקש בנשיאת כלי ירייה – כאמור, במקרים שבהם מתחייב שיקול דעת.
- לאור הנחות יסוד אלו נערך הסיווג, בהתאם לאמור להלן:
- א. בקבוצת העברות, אשר ההרשעה בהן משמשת מניעה לקבל את המלצת המשטרה, נכללו בין היתר: עברות, שעניינן פגיעות בגוף, איומים לפגיעות, הצתות, עברות ביטחון חמורות, עברות מין חמורות ועברות שבוצעו בתוך כדי שימוש בכלי ירייה.
 - ב. בקבוצת העברות, אשר ההרשעה בהן, כשלעצמה, אין בה להצביע על אופי אלים של המבקש, ואין בה, על־פי מהותה וכשלעצמה להצדיק את הסירוב לבקשתו, נכללו עברות כלכליות (משיכת המחאה ללא כיסוי, שבל"ר ועוד).

ג. בקבוצת העברות השלישית נכללות עברות, שההרשעה בהן צריכה להילקח בחשבון **ולהישקל** בכל מקרה על-פי נסיבותיו, אם יש בה לשמש בסיס לסירוב אם לאו. בין אלו: הטרדות, הכשלות, הפרעות, גנבות, תקיפות רגילות וכיו"ב. שיקול הדעת בעניין זה ייעשה אגב הבאה בחשבון של הגורמים הבאים:

- 1) ריבוי העברות ומשקלן המצטבר.
- 2) חומרת העונש שהוטל בפועל בגין העברה כיסוד מסייע בהערכת חומרת המעשה.
- 3) התקופה שחלפה ממועד ההרשעה.
- 4) גיל המבקש במועד ביצוע העבירה.

משטרת ישראל מביאה בחשבון בעת הבדיקה גם מידע מודיעיני שבידיה. הוועדה ממליצה, שהמשטרה תמשיך לעשות שימוש במידע זה, ועם זאת ממליצה הוועדה על שינויים ביחס למערך המידע המודיעיני וזאת ע"י קביעת תבחינים אחדים כפוסלים, וכן שכל בדיקת ר.פ. תכלול בדיקת מידע מודיעיני וזאת ביחס ל: התמכרות לסמים, מסחר בסמים, התמכרות לאלכוהול, אלימות.

הוועדה רואה צורך אף בבחינה מחודשת של המסווגים בתחום הקבוצה השלישית (שיקול דעת), אשר נראה, כי צריך שיועברו לקבוצה א' (הפוסלת). הוועדה **מחייבת**, כי במקרים של הקבוצה השלישית (שיקול דעת) תהיה חובה לבדוק תיקים לגופם, כנעשה היום. כן מחייבת הוועדה, שהפעלת שיקול הדעת תהיה בידי גורם אחד במטה הארצי, שיגבש את מדיניות שיקול הדעת, ולא יפוזר במחוזות, כפי שנעשה היום.

משרד הבריאות:

תבחינים – ממצאים עיקריים

בתחום זה של תבחינים הוצגו העובדות בפני הוועדה ע"י הגב' מרים פופר – ר' המחלקה למידע והערכה במשרד הבריאות, ע"י סא"ל ד"ר קרון – פסיכיאטר ראשי בצה"ל וכן ע"י חבר הוועדה, ד"ר תורחה גלטר.

עיון בתבחיני משרד הבריאות מלמד כי:

- א. ועדה מיוחדת במשרד הבריאות מונתה ע"י ראש שירותי בריאות הנפש לקביעת תבחינים להעברת מידע מקובץ המאושפזים לעניין רישוי כלי יריה.
- ב. אין בתבחינים אלה התייחסות לתחום האלכוהול והסמים, אלא אם כן התאשפו האדם בב"ח פסיכיאטרי (במקרה זה יופיע בקובץ המאושפזים).
- ג. אדם, שמאובחן כמסוכן לעצמו ו/או לסביבתו, אך לא אושפז – לא יוכנס לקובץ הנ"ל. אלא אם כן הועבר דיווח על מצבו מהמטפל למשרד הבריאות (בצורה ישירה או באמצעות הפסיכיאטר המחוזי). לפי חוק כלי ירייה, הדיווח ייקלט במאגר מיוחד, ותהיה התייחסות לעובדה זו בתשובה על שאילתות של משרד הפנים.
- ד. סא"ל ד"ר קרון מסר, כי כיום אין כלים מחקרניים, המתאימים לקביעת תבחינים לניבוי מסוכנות – מצב זה נכון, לטענת משרד הבריאות, בכל העולם, אך הצורך לכך הוא רב וחיוני.
- ה. לדעת משרד הבריאות, יש לאפשר למשרד לקבל מידע על מסוכנות הנובעת ממצב נפשי או ממבנה אישיות גם מעובדים סוציאליים וכיו"ב, המגבשים עמדה באשר למסוכנות במהלך טיפולים באדם או במשפחה.

פעולות שנקטו והמלצות:

כאמור, קיים משרד הבריאות פעילות חשובה במהלך עבודת הוועדה. לפי החלטת ראש שירותי בריאות הנפש, הוקמה ועדה משימתית במשרד הבריאות, בראשות הגב' מרים פופר, שבחנה את התבחינים המקצועיים. ממצאיה של ועדה זו הוגשו לוועדה כהחלטת משרד הבריאות, והפכו לנהל מחייב. ממצאים אלה קובעים:

מבקשי רישיון לכלי ירייה, שנמצאה להם רשומה ב"קובץ המאושפזים" בבתי"ח פסיכיאטריים, או שקיימת לגביהם הודעת מטפל, יחולקו לשלוש קבוצות:

קבוצה 1 – אנשים, שקיימת לגביהם עילה לפסילתם מלקבל רישיון – על-פי בדיקה אדמיניסטרטיבית.

– אשפוז מצטבר של מעל 90 יום (+ 91), ולפחות באחד האשפוזים הופיעה אחת האבחנות הבאות בשחרור (על-פי ICD9): 290, 291, 292, 294, 295, 296, 298, 299, 301.0, 301.7, 301.83, 303, 304, 318, 319, 319.40, 319.41.

– נמסרה הודעת מטפל לפי חוק כלי ירייה, וביום הגשת הבקשה לרישיון לכלי הירייה חלפו פחות מחמש שנים ממתן ההודעה.

קבוצה 2 – אנשים, שאשפוזם אינו מהווה עילה לפסילתם מלקבל כלי ירייה ("יתבחינים") – על-פי בדיקה אדמיניסטרטיבית:

– לא היה מאושפז ב-5 השנים האחרונות והמדובר באשפוז מצטבר עד 3 ימים (-2)

– לא היה מאושפז ב-10 השנים האחרונות והמדובר באשפוז מצטבר עד 15 ימים (-14)

– לא היה מאושפז ב-15 השנים האחרונות, והמדובר באשפוז מצטבר עד 91 ימים (-90)

קבוצה 3 – אנשים, שיש לשקול, אם קיימת לגביהם עילה לפסילתם מלקבל כלי ירייה ("פסיכיאטר שוקלי")

– אנשים שנתוני הקובץ אינם מספיקים לקבלת החלטה אדמיניסטרטיבית באשר לפסילתם או לאי פסילתם, תהיה ההחלטה הנוגעת להם בידי פסיכיאטר, שיחליט על סמך פרטי כל האשפוזים, ובמידת הצורך על סמך סיכומי מחלה. ניתן להיעזר בנתונים באשר למועד השירות הצבאי ולמשכו, נתונים המופיעים בטופס הבקשה לכלי ירייה (על-פי הצהרת המבקש). מבקשי רישיונות כלי ירייה השייכים לקבוצה זו, לא ייבדקו אישית ע"י הפסיכיאטר.

– לקבוצה זו שייכים אנשים, שעונים על אחד התנאים הבאים:

– אשפוז מצטבר של מעל 90 יום (+ 91).

אף לא באחד מהאשפוזים נרשמה אבחנה על-פי המפורט בקבוצה 1 לעיל.

– אשפוז מצטבר של פחות מ-91 יום (-90).

– לא עברו מספיק שנים מהשחרור האחרון על-פי המפורט בתבחינים לקבוצה 2 לעיל.

– אנשים, שלגביהם נמסרה הודעת מטפל לפני למעלה מ-5 שנים.

– על-פי החלטת הרופא השוקל, חלק מהמופיעים בקבוצה 3 יועברו לקבוצה 1 – פסולים מלקבל רישיון לכלי ירייה, חלק אחר יועברו לקבוצה 2 – אינם פסולים מלקבל רישיון לכלי ירייה.

הוועדה ממליצה, כי משרד הבריאות, אשר מפעיל כיום תבחינים לצורך "קובץ מאושפזים" בלבד, יבחן תבחינים נוספים הן בתחום הפיסיולוגי של הפונה (כגון: בעיות ראייה חמורות) והן בתחום בעיות התנהגותיות, שאינן מביאות לידי אשפוז ומגיעות לידיעת משרד הבריאות, ויקבע תבחינים ברורים, שירוכזו בטופס בדיקה שיוגש ע"י רופא משפחה או רופא מומחה, בצמוד לטופס בקשת הרישיון.

משרד העבודה והרווחה תבחינים – המלצות

משרד העבודה והרווחה אינו חלק ממערך המטפל ברישוי כלי ירייה, ועובדיו אינם מתוייבים בדיווח במסגרת חוק זה. עם זאת, פניית הוועדה לסמנכ"ל למשרד העבודה והרווחה, נענתה בחיוב, ונציגי המשרד בהופיעם בפני הוועדה תמכו עקרונית, בהצעותיה. לפיכך הוועדה ממליצה, כי משרד העבודה והרווחה יבצע בחינה דחופה לקביעת תבחינים, אשר יהוו אמצעי בידי עובדיו לאתר אנשים שהם בגדר קבוצת מסוכנות הנמצאים בטיפולם ולדווח עליהם. תבחינים אלה יאפיינו את האנשים שבאים במגע

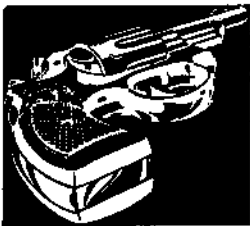
עם עובדי משרד העבודה והרווחה, אשר ביחס אליהם קיים סיכון סביר במתן רישיון לכלי ירייה, או כאלה, שיש בידם רישיון לכלי ירייה, אך הם מהווים סיכון לעצמם או לסביבה. מידע זה יופנה למרכז מידע במשרד העבודה והרווחה (באחריות ממונה רישוי כלי ירייה במשרד זה), וזה יוכל להפנות המידע למשרד הבריאות או למשרד הפנים (בכפוף לנאמר בחוק כלי ירייה – סעיף 11) באמצעות רופא או פסיכולוג, שיתמנה לצורך זה במשרד העבודה והרווחה.

מומלץ, כי בשלב ראשון, מערכת התבחינים הנ"ל תפעל בדרך ידנית, ומשתוקם מערכת המידע הממוכנת של משרד זה, תופעל מערכת התבחינים בדרך זו.

יש לבחון דרך, שהמידע שמצוי בידי הביטוח הלאומי יועבר למשרד הבריאות בדרך דומה.

יודגש, כי מערכת הדיווח הבלתי ישיר וסינון המידע במשרד העבודה והרווחה עצמו, בהתאם לאמות מידה שיקבע המשרד בשיתוף עם רופא פסיכיאטר תביא בחשבון את הצורך למנוע, ככל האפשר, מעוסקי הרווחה מצבים של ניגוד עניינים מקצועי ולמנוע קונפליקט בינם לבין מטופליהם. עם זאת, מבוססת ההצעה על ההנחה, כי איתור המסוכנות הוא יסוד רלבנטי בעבודתם המקצועית של המטפלים.

פרק ב' ניהול ובקרה

פרק ב' ניהול ובקרה

כללי

מערכות ניהול ובקרה הן האמצעי הבלעדי ליישום החוק ותקנותיו ככתבם וכרוחם. מערכת מסועפת ומורכבת זו צריכה להיבנות על כלים ניהוליים ועל כלי בקרה ופיקוח פשוטים ויעילים, אשר מתפקדים, מצד אחד, ליצור שירות טוב, מהימן ויעיל לאזרחים, ומצד שני, להבטיח, כי המדיניות המרכזית, כפי שנקבעה אכן תיושם כראוי.

הוועדה רואה בראש האגף, לשעת חרום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים, הממונה הישיר לביצוע חוק כלי ירייה תש"ט – 1949 כנושא באחריות העיקרית לניהולה של המערכת על מרכיביה השונים ולבניית הכלים הניהוליים וכלי הבקרה.

כאמצעי בסיסי לניהול היה על משרד הפנים לקבוע תבחינים ונהלים להפעלתם של תבחינים אלה, ואכן בנושא זה הושקע מאמץ ע"י ראש האגף ומנהל המחלקה בשנת 1991. (מנהל האגף נושא בתפקיד זה מאז 1978). לעניין תוכנם של התבחינים הקדשנו מקום נרחב בדות זה, בפרק ב'.

ממצאים

בפני הוועדה נפרשה מערכת ניהולית/ארגונית של פקידי רישוי. עיקר עבודתם של אלה בתחומים אחדים. (להלן העיקריים שבהם):

א. ניהול שלבי הרישוי (בהתאם לתבחינים ולנהלים) אגב ביצוע ראיונות למבקשים. הראיונות נעשים בתנאים פיסיים קשים, ובשל כך מתעוררת שאלה ביחס לאפקטיביות הראיון, וזאת על אף ההנחה, שהמפגש הבלתי אמצעי עם מבקש הרישוי, חיוני למדי.

ב. פעולות של העברת וקבלת מידע מהמשרד הראשי ומגורמים שונים, כגון: משטרת ישראל, משרד הבריאות, צה"ל ועוד. בדיקות שלמות ותקינות מסמכים, רישום וגביית כספים, הגשת דוחות וקיום ביקורות.

ג. טיפול וביצוע כל הנדרש לרישוי "ארגונים מורשים" (לאחר אישור המשרד) כולל קבלת רשימות "מוצעים".

ד. טיפול ובקרה באופן שוטף, אחר "חריגים", חידוש רישיונות, הפקדה והפקעת רישיונות, בטלות העילות וכיו"ב.

לעניין אופן בחירתם ומינויים וכן לנושא הכשרתם וכישוריהם של פקידי הרישוי מוקדש מקום נפרד בדות זה.

פירוט מלא של תפקידי פקידי הרישוי מצוי בקובץ הנהלים של משרד הפנים, ונמצא מקיף ומלא ומחייב מגוון פעילות נרחב ביותר, אשר את עיקריו ציינו למעלה.

הוועדה בחנה את דרכי הניהול וההידברות בין פקידי הרישוי לבין מנהל המחלקה, ומצאה אותם לקויים. פקידי הרישוי, אשר אמורים היו, בהתאם לנהלים, להעביר דיווחים שוטפים חודשיים, תקופתיים או שנתיים, אינם עושים זאת, בעיקר משום שלמדו, שלא נעשה דבר עם דיווחים אלה, ולא דווקא מחוסר יכולתם לעמוד במטלה זו. מצב זה מצביע על כך שנוצר נתק ניהולי/ארגוני בין הנהלת האגף לבין הזרוע הניהולית תמרכזית – פקידי הרישוי (הובהר על-ידי פקידי רישוי אחדים בהופיעם בפני הוועדה).

הוועדה מצאה, שמנהל האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים, כממונה על המערכת הניהולית, ומנהל המחלקה לרישוי לא התוו מדיניות פיקוח ובקרה ברורה בכך שלא נקבעו נהלים מחייבים לכלל תחומי הפיקוח הנדרשים, כמו כן לא קיימו בעצמם ביקורות ממוסדות כדי לוודא, כי המעט שנקבע על ידיהם אכן מתבצע! וזאת על-אף שנקבעו תקנים לצרכי פיקוח, שאמנם נמצאו חסרים, אך אלו שקיימים

אינם מאוישים במלואם. לעתים באמצעות חצאי משרות או משרות ארעיות ניתן היה לעשות הרבה יותר, אך בחלק מן המקרים הנושא בתפקיד לא התאים לתפקידו, ולכן התקשה בביצועו. דוגמה בולטת לכך הוא המפקח הארצי האחרון בתפקיד, שלא עמד במטלות כנדרש. במקום לקיים מאות ביקורות בשנה, קיים כחמישים ביקורות בלבד במהלך שנה. לא קיים כלל ביקורת על סוחרים מורשים, ועוד.

כלי ירייה פרטיים

הוועדה מצאה כי ניהול הבקשות לקבלת רישיון לאחזקת כלי ירייה אישי נשק והבקרה עליהם לקויים בתחומים שונים:

— האישורים הנדרשים להגשת בקשה אינם מספקים ואינם נדרשים מאחראים ברמה המתאימה. המבקש אינו נדרש להביא אישורים כלשהם מרופא מומחה או מרופא משפחה.

— הכשרת המבקש להשתמש בכלי ירייה איננה נמצאת בפיקוח נאות – לא נחקרים זהותו של המאמן, איכות האימון, המבחן שעובר המבקש ואם האימון מתבצע בכלי ירייה מסוג זה שעתיד להיות למבקש. והרי מדיניות מרסנת המכוונת לכך שכלי ירייה יימצא בידי מי שיוזע להפעילו והוכשר לכך מחייבת הליך הכשרה מבוקר ביותר.

— לא מתקיימים בפועל מעקב ופיקוח על פקידי הרישוי – דבר שעלול להביא להיווצרותם של חריגים או של "נהלים מקומיים". כאן ראוי לציין את ה"ארגון המורשה המיוחד" שהומצא ע"י פקיד הרישוי של ת"א. אמנם זוהי דוגמה אחת, אך יש בה כדי להצביע על מצוקתם של פקידי הרישוי בתחומים שונים.

— למבקש הרישיון לא ניתן חומר המבהיר את הנדרש ממנו באחסנת כלי הירייה, השימוש בו, כולל נהלי פתיחה באש.

— אין פיקוח נאות על בעל רישיון שפג תוקף ה"עילה" שבגינה קיבל את הרישיון וכן גם ביחס לפיקוח על תהליך חידוש הרישיון (ע"י כלל הגורמים הוצג הצורך בווייתור על הסודיות הרפואית גם בעת חידוש הרישיון). כתוצאה מכך, נוצר מצב, שרישיונות "זמניים" הופכים לרישיונות "קבע" בדרך לא ברורה, ובלי שהדבר ייבדק עם פקיד הרישוי, שעומד בפני עובדה גמורה.

— המעקב אחר ביטול רישיונות הנובע מהנחיות משרד הבריאות או משטרת ישראל לקוי, וזאת מפני שדוחות הביטולים אינם מועברים באופן סדיר לפקידי הרישוי. יתר על כן פקידי הרישוי אינם מוצאים את הדרך לנהל מעקב ולבקר את תהליך הביטול.

— פקידי הרישוי של משרד הפנים מאפשרים מועדים שונים למאחרים בחידוש רישיונם כזמן אחרון לתשלום קנס, ואף אין מדיניות ברורה בדבר חידוש רישיון לאחר זמן רב (כיום יש מעל 35,000!) מחזיקי כלי ירייה שלא חידשו רישיונם).

— מי שנענה בשלילה, אינו מקבל הסבר לסירוב, לא באשר לסיבה ולא באשר לגורם השולל, ולפיכך לעתים אינו יודע בפני מי לערער. יתר על כן, כשמוגש ערעור, חוזרת הבקשה למנהל המחלקה לרישוי, והמערער אינו יודע, שיש בידו הזכות לערער בפני מנהל האגף.

— לא בכל מקרה מי שזכאי ורוצה בדיקה חוזרת, מופנה ע"י פקידי הרישוי לפסיכאטר הממונה, כנדרש בנהלים. לעתים הוא אף אינו מודע לזכותו לערער על פסילת משרד הבריאות בפני פסיכיאטר ממונה.

— אין מעקב נאות אחר אלה שנדרשו להתזיר הרישיון ולהפקידו מסיבות שונות (פניית משרד הבריאות – בעקבות מידע שהגיע ממטפל וכיו"ב), וזאת מחוסר תקשורת מתאימה בין רכזי משטרת ישראל לפקידי הרישוי ולסוחרים המורשים.

מפעל/מוסד/משרד מורשה

תחום זה במערכת הניהולית ובמערכות הבקרה והפיקוח העסיק רבות את הוועדה בעת לימודה את המצב הקיים ובבחנה קיומם של כשלים במערכת. אכן נמצאו ליקויים משמעותיים ביותר, ולהם מוקדש חלק זה:

- הוועדה מצאה, שכיום מאושרים כ-1330 "ארגונים מורשים", ובהם רבים ללא נשק זה שנים רבות. יתר על כן, "ארגונים מורשים", המופיעים בקובץ משרד הפנים אינם פעילים בעיסוק, שבגיננו קיבלו הרישיון או בכל עיסוק אחר, בוודאי שאינם זקוקים לכלי ירייה. יש לציין, כי בדיקה פרטנית מצאה, בנוסף 551 (!) "ארגונים מורשים" שאינם פעילים, בעת הגשת דוח זה. (למרות הערת הוועדה למנהל האגף, הנושא לא טופל עד היום). מפעלים רבים אושרו כ"ארגונים מורשים" בלי שיעמדו בעילות המופיעות בקובץ נהלי משרד הפנים – נוהל מס' 10 בי (עמ' 8). ראוי לציין, כי פרסום רשימת העילות בינואר 1991 לא הניע את מנהל האגף לטפל בבדיקת עמידות ה"ארגונים מורשים" בעילות המעודכנות שסוכם עם משטרת ישראל.
- נמצא, כי אין כיום הגדרה ברורה לכמות כלי הירייה ל"ארגונים מורשים" הנדרשים לו לצורך פעילותו כמתחייב מן העילה. לדעתנו, היה צורך בסיכום בין מנהל האגף ומנהל המחלקה בתיאום עם משטרת ישראל ועם צה"ל, כי הם (בהתאמה לאזורי אחריות) יקבעו את מספר כלי הירייה.
- נמצא, כי בעל מפעל, המקבל רישיון לשמש כ"ארגון מורשה", אינו חייב בהליכי אישור, המצריכים בדיקתו האישית, ובכך אנו רואים פגם.
- רמת האחריות המוטלת על הממונה על ביטחון ה"ארגונים מורשים" או על חברת שמירה אינה מספקת, ולפיכך הפיקוח על אדם ממונה שהתחייב אינו ישיר. לא מתבצעת ביקורת כל זמן סביר. לא מתבצע מעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו בביקורת (לשכזו מתבצעת).
- אין פיקוח על רמת ההכשרה שמעניק הממונה על הביטחון שהוסמך להכשיר את עובדיו. לוועדה לא ברור, מדוע ניתנה "זכות" זו לממונה על ביטחון בגוף ה"ראוי", ולא חויבה הכשרה זהה לזו הנדרשת מ"פרטיים".
- נמצא, כי רבים ממבקשי רישיון פרטי שנענו בשלילה מחוסר עילה קיבלו כלי ירייה כעובדי "ארגון מורשה" על-אף שעבודתם לא חייבה זאת-הוועדה מצאה, כי זו הפכה לשיטה לעקיפת מערך התבחינים.
- נמצא כי "ארגונים מורשים" רבים נאלצים לאפשר ל"מורשים" לשאת עמם כלי ירייה או לקחתו לביתם שלא לצרכי ה"גוף הראוי", כמו בשל יציאה מוקדמת בבוקר למקום המחייב כלי ירייה או חזרה מאוחר בלילה ובנסיבות אחרות. וזאת בשונה מתנאי, קבלת האישור כ"ארגון מורשה", שבהם נאמר כמפורש, שכלי הירייה הנו אך ורק לצרכי ה"ארגון המורשה".
- נמצא, כי ההפרדה של חברות שמירה כמאושרות לרישיון מיוחד ולהכרה בהן כ"ארגון מורשה" לבין "ארגונים מורשים" אחרים היא מלאכותית ובלתי מתחייבת.
- נמצא, כי ההכרה ב"סניפים" של חברות שמירה, כמו גם של "ארגונים מורשים" איננה מוסיפה (בלשון המעטה) לשליטה ולפיקוח על כלי הירייה.
- אין פיקוח נאות ב"יישובים ראויים", שלהם כלי ירייה מגורמים אחדים, ולא על כמות כלי הירייה המצויים למול צרכים "מוצדקים".
- סמכויות פקיד הרישוי ואלה של שוטר בעת ביקורת מחייבות התאמה בתקנות, ואולי אף בחקיקה. כיום אין "ביקורת משטרתית" על נושאים שהם לכאורה באחריות משרד הפנים. כגון: רישום כלי הירייה, ניהול ומעקב אחר המורשים האוחזים בפועל בכלי ירייה, מעקב אחר הכשרת ה"מורשים" ועוד. ביקורות אלה של משטרת ישראל המתבצעות, כך מתברר, באופן סדיר יחסית, יכולות היו להיות "מלאות" ולבדוק את כלל הנושאים, אך משום מה, לא השכיל מנהל האגף להגיע לידי תיאום בתחום זה עם משטרת ישראל, אשר אף לא נתבקשה לבחון אפשרות זו.

מיוחדים

- נמצא, כי גם ביחס לזכאים מיוחדים לרישיון לכלי ירייה, הפיקוח לקוי וחסר ביותר:
- ביחס לסוחרים או מתווכים בכלי ירייה, הבקרה לקויה בכל תהליך הייבוא, האחסנה והמעקב השוטף, ולמעשה למעט ביקורות של משטרת ישראל, לא מתבצעת בקרה כל שהיא.

– לוועדה נראה, כי ראייה נכונה של מנהל האגף הייתה יכולה להביא לפיקוח ולבקרה יעילים על סוחרים, שכן אלה מהווים, למעשה, "ציר" מרכזי ביותר בתנועת כלי הירייה. לוועדה התברר, כי במשך הזמן הפכו סוחרי הנשק המורשים לחלק מתהליך מתן הרישיון. למדנו, כי באופן מוזר ובלתי ברור, הנוגד את הנוהל התקין, הסוחר הוא אשר נותן (בחלק מן המקרים) את הרישיון, למבקש בעת רכישת כלי הירייה – פגם זה יש לעקור מן היסוד.

– ביחס לאספנים – למעשה, אין כל פיקוח. נוסף על כך, לא ברור באופן מוחלט, אם כלי הירייה ניתן לאחזקה או לשימוש, ומה נעשה כדי שכלי הירייה יהיה מתאים לרישיון (הוועדה רואה צורך לקבוע קטגורית, כי כלי ירייה, הניתן לאחזקה בלבד, יהיה מעוקר).

– ביחס לספורטאים – נמצא כי נערכת בדיקה עם התאחדות הקליעה באשר לאדם תרשום באגודת ספורט, אך לא נבדק, אם המבקש פעיל באותה אגודה, או רשום בלבד.

– דיפלומטים ועובדי או"ם – למעשה, אין מעקב אחר תוקף תפקידו של בעל הרישיון. האם הוא עדיין משרת כדיפלומט בארץ, או שיצא ממנה. ואם עדיין הוא זקוק לכלי הירייה. הוועדה התקשתה לקבל את ההסבר שלדיפלומטים או לעובדי או"ם ואף לגורמים זרים אחרים ניתן הרישיון לתקופה של חמש שנים, בעוד שברור היה להנהלת האגף, כי מעטים מהם שותים בארץ זמן ארוך כל-כך.

משטרת ישראל

מערכת הניהול והפיקוח במשטרת ישראל מורכבת, כאמור, מקצינים במחוזות שמונו לצורך כך ע"י מפקדי המחוזות. המערכת כוללת קציני רישוי או רכזי רישוי לכלי ירייה בכל אחד מהמחוזות, המרחבים ואף בתלק מהנפות.

פעילותם של אלה מתבססת על נוהל מס' 02.222.01 רישוי כלי ירייה, שעודכן ופורסם ע"י מדור אבטחת במטה הארצי בינואר 91. נוהל זה קובע את כלל הפעילות המתחייבת בתחום הרישוי והפיקוח של משטרת ישראל. בתחום הניהול כמערכת לרישוי היא פעלה כלהלן: הופנתה בקשה של פקיד רישוי משרד הפנים למטה הארצי, שם נבדקה הבקשה למול קובץ רישום פלילי (על סעיפיו המגבילים); התשובה של המטה הארצי הועברה לקצין הרישוי המחוזי המחויב בבדיקת הבקשה למול ידיעות מודיעיניות המצויות במרחב, ובחתימת מי שהוסמך לכך הועברה התשובה למשרד הפנים/פקיד הרישוי.

במהלך עבודת הוועדה נעשה שינוי מהותי בתחום זה. השינוי הביא להתייעלות ממשית במערכת של משטרת ישראל ואף הפחית את היקף המקרים המחייבים בדיקה נוספת במרחב/נפה. לעומת זאת, בולט חוסר התקשורת הישירה והממוכנת בין רכזי הרישוי לבין פקידי הרישוי של משרד הפנים, דבר הפוגם ביעילותה של המערכת.

במשטרת ישראל נהלים מפורטים למדי, אשר בחלקם אינם מיושמים בפועל, כגון: חובת חוקר לבדוק, אם לנחקר יש רישיון לכלי ירייה, ובהתאם לסיבת החקירה להביא לתפיסתו. מצב זה יכול לגרום לכך שאדם שייאסר או ייעצר בעבירה המוגדרת כמסוכנת, ובידו כלי ירייה, לא ידרש להפקידו. ליקוי זה נובע מאי נגישותם של הגורמים השונים במשטרת ישראל (חוקרים, אנשי מודיעין, רכזי רישוי) למאגר בעלי הרישיונות. יתכן כי הצלבת קובץ מחזיקי כלי ירייה ובחינת ביטול רישיונות, אחת לשבועיים, כמתבצע כיום במשטרת ישראל, תצמצם הבעיה.

מתבצעת ביקורת מדגמית בלבד, של המטה הארצי אחר הביקורות של קציני/רכזי הרישוי ב"ארגונים מורשים" – הוועדה התקשתה לקבל את הסברי משטרת ישראל להעדר מעקב פרטני, שנראה, שאין כל סיבה לא לקיימו. כך גם ביחס לכלל ריכוז המידע, שיכול היה להיות בידי המטה הארצי, וכיום הוא מצוי במחוזות ובמרחבים.

אין פיקוח במטרה לוודא, כי ב"ארגון מורשה", שהושאל לו כלי ירייה ע"י משטרת ישראל, לא מצוי נשק נוסף מעבר למה שצריך היה להיקבע לצרכיו. ראש אג"מ במשטרת ישראל עידכן הוועדה כי גובשו נהלים שלפיהם יבוצעו שתי ביקורות בשנה בכל גוף שמקבל כלי ירייה בהשאלה ממשטרת ישראל.

נמצא, כי הליך גיוס שוטר למשטרת ישראל אינו "כולל בדיקה למול קובץ משרד הבריאות".

בחינת המערכת הניהולית במשמר האזרחי, המהווה גורם, המוסר בפועל כלי ירייה לאזרחים לצורך פעילותם כמתנדבי המשמר האזרחי או לצורך אבטחת טיולים, הביאה את חברי הוועדה למסקנה, כי למעשה, לא קיים תהליך בדיקה ממשי של כלי הירייה (במשמר האזרחי כ-24,000 כלי ירייה שהנם כלי ירייה משטורתיים לכל דין ולכל דבר).

מעדותו של מפקד המשמר האזרחי בפני הוועדה, ניצב שלמה גל, עולה, כי מפקדת המשמר האזרחי במטה הארצי הנה גורם המנחה מקצועית, ואילו הפעילות בסניפי המשמר האזרחי הנה באחריות המחוזות והמרחבים המשטורתיים.

נראה, כי משום מה, "רוח" השינויים במטה הארצי לא "חדרה" למשמר האזרחי, אשר ממשיך לחלק כלי ירייה לצורך אבטחת טיולים בלי להפעיל נהלי בדיקה כלשהם, ביחס לכשירות האדם לשאת כלי ירייה, או ביחס ליכולתו להפעילו (מתן כלי הירייה ניתן לאחר בדיקת ר.פ. וכן שהאדם משרת בשרות מילואים פעיל). נראה, כי אם יתאפשר לרכזי הרישוי במרחבים והנפות קשר ישיר למידע פוסל או מאשר, יאפשר הדבר ניהול ובקרה יעילים באופן משמעותי. הוועדה מציינת, כי למשא"ז 250 מתקנים, שבחלק גדול מהם סדרי האבטחה לקויים – אתרי האחסנה אינם ראויים ואינם בפיקוח נאות ולא נראה, כי נעשה די לתיקונם של ליקויים אלה.

משרד הבריאות

בדיקת הבקשות לכלי ירייה ע"י משרד הבריאות מתבססת על "הודעות מטפל" על מסוכנות, לפי חוק כלי ירייה, וכן על נתוני "קובץ המאושפזים", הדיווח לקובץ הוא ע"פ החוק לטיפול בחולי נפש – קובץ זה מנוהל באחריותה של הגבי מרים פופר. הקובץ משמש את משרד הבריאות לאפיין את המבקשים רישיון לכלי ירייה בהתאם לתבחינים שפורטו בפרק ב' בדוח זה.

הקובץ, ("קובץ המאושפזים"), מונה כ-115,000 רשומות של מאושפזים (מהם כ-80,000 בחיים), מעודכן מאז 1950. היקף הפעולות המוטל על המערכת במשרד הבריאות הנו כמאה אלף בקשות לרישיון לכלי ירייה בשנה (בשנת 92 נבדקו 90,000 בקשות, ומהם נמצא אחוז אחד כמופיעים בקובץ, ומהם נקבעו 0.7% כפסולים).

פעולות הבדיקה ומתן התשובה מוטלות על 2 פקידות, והן אף חותמות באופן אישי על התשובה למשרד הפנים.

צה"ל/מערכת הביטחון

לפני שנים רבות אצל משרד הפנים סמכות רישוי כלי ירייה לצה"ל. צה"ל הנו הגוף הביטחוני היחיד שאושר כסמכות רישוי לכלי ירייה ל"פרטיים", ובכך הפך לחלק מהמערך הניהולי של משרד הפנים.

המטה הכללי קבע, כי מיקומה של קצינת הרישוי הצה"לית יהיה במפקדת קצין משטרה צבאית ראשי, אשר מינה לכך קצינה בדרכת רס"ן, ולה שתי עוזרות. תפקידה של קצינת רישוי זו הוא לשמש כפקיד רישוי לכל דין ולכל דבר (בדומה לפקיד רישוי מחוזי במשרד הפנים). לצורך זה נהלי משרד הפנים מחייבים את קצינת הרישוי של צה"ל, למעט הצורך בראיון אישי למבקש הרישיון, שכן על מבקש הרישיון להביא המלצה ממפקדו הישיר בדרגת סא"ל. קצינת רישוי זו מהווה פקיד רישוי לכלל המבקשים המשרתים בצה"ל, בהתאם לנהלים שתואמו בין צה"ל למשרד הפנים ללא התייחסות למקום מגוריהם.

מערכת הרישוי בצה"ל איננה נוטלת חלק בתחומי הניהול והפיקוח, למעט הוצאת הרישיון בהתאם לתהליך הנדרש כיום ע"י משרד הפנים.

משנתבררו נקודות ה"מימשק" בין צה"ל לשאר המשרדים הממשלתיים, ולאחר שנתברר היקף ה"נשק הצבאי" המצוי בידי אזרחים שלא בעת שירות פעיל, נמצא, כי קיימים כשלים בתחום הפיקוח, ועיקרם:

— אין פיקוח במטרה לוודא, כי ביישובי קו קדמי (בעיקר), שלהם הושאל "נשק צבאי" לצרכי אבטחה, מצוי כלי ירייה במספר שנקבע – יצוין, כי צה"ל מקיים עבודת מטה, אשר אמורה להסתיים עד סוף שנת 93, שמטרתה להגביר הפיקוח במטרה להעמיד יישובים אלה על כמות כלי הירייה בהתאם לתקנים ולאחר מכן יקבעו נהלי פיקוח ובקרה קבועים.

– הפיקוח והבקרה על כלי הירייה במלמ"ב/משרד הביטחון חלקי ביותר ופנימי, ללא ביקורות "חיצוניות". הובא לידיעתנו, כי בעת שנציג מלמ"ב הופיע בפני הוועדה (אוק' 93), היה חוסר במספר כלי ירייה. שלאחר בירור נמצא, כי נבעו מטעויות רישומיות. לפיכך נקבעו נהלי פיקוח ובקרה מחדשים וקפדניים הרבה יותר.

– אין פיקוח כל שהוא אחר אנשי צבא היוצאים לחו"ל (בתפקיד), ולהם רישיון לכלי ירייה כפרטיים. יצוין כי הובא לידיעתנו, שהמטה הכללי קבע, כי אגף כוח אדם בצה"ל יפעל להסב תשומת לב של היוצאים לחו"ל, כי עליהם להפקיד את כלי הירייה במקום הראוי לכך ונושא זה ייבדק עם היוצא לחו"ל לפני יציאתו.

משרד העבודה והרווחה:

מתוך דבריהם של נציגי משרד העבודה והרווחה, שהופיעו בפני חברי הוועדה, מר מאיר חובב, מר שלמה מדינה והגבי נילי מימון, עולה, כי למעשה, אין במשרד העבודה והרווחה מערכת כל שהיא הקשורה ישירות או פועלת בזיקה ישירה לרישוי כלי ירייה.

עיסוקם של העובדים במחלקות השונות בתחומים הנוגעים לרישוי כלי ירייה מתבטא, אם בכלל, בתחומי המידע. נציגי משרד העבודה והרווחה טוענים, כי יש טעם לפגם בהעדר הקשר והתקשורת עם כל הגורמים האחרים העוסקים ברישוי כלי ירייה, ובעיקר עם משרד הבריאות ועם משרד הפנים.

עמדה זו נתקבלה ע"י הוועדה אשר רואה צורך בסיסי ואף חיוני לשלב את משרד העבודה והרווחה בתהליכי הניהול ולעתים אף בתהליכי הפיקוח (לדוגמה: לבדוק, אם למטופל מסוכן יש כלי ירייה).

סיכום

היווצרותם של שלבי רישוי שונים ביחס למבקשים, המסתמכים על עילות שונות, גורמים לקשיים ולחוסר יעילות במערכת.

אין פיקוח ראוי לשמו בכל הקשור להכשרת מבקשי רישיונות לכלי ירייה בטרם קיבלוהו. כבר ציינו בפרק המדיניות והתבחינים את הצורך החשוב להבטיח, כי מקבל רישיון יהיה בעל ידע בהפעלתו. הוועדה מצאה, כי כיום ההכשרה אינה יעילה ואינה עונה על הנדרש.

בכל הקשור לתפוגת תוקפה של עילה למתן כלי ירייה ולמצבי ביניים (נשק של נפטרים, יוצאים לחו"ל, הפקדת נשק נחקרים ועוד), פיקוח משרד הפנים אינו משמעותי.

מערכת הפיקוח אינה ערוכה כראוי, לא מהיבט הנהלים ולא מההיבט המעשי, לפקח פיקוח נאות על כלל "ארגונים מורשים". הדבר נכון גם באשר לסוחרים בנשק או מתווכים ואספנים.

על-אף שהחוק והתקנות העניקו למערכת הממלכתית (משרד הפנים ומשטרת ישראל) כלים מספיקים לאכיפתם, זו לא מצאה את הדרך הנכונה לנצלם. המערכת הקיימת מתבססת על מפקח ארצי, על פקידי רישוי של משרד הפנים ועל קציני/רכזי רישוי במחוזות והמרחבים, והיא איננה ערוכה נכון לקיים מערכת פיקוח מספקת. עם זאת, גם במערכת הקיימת ניתן היה להביא לפיקוח ובקרה הדוקים ויסודיים יותר.

כישלונה של מערכת הפיקוח נובע מחוסר תשומת לב מספקת מצד הנהלת משרד הפנים (למרות מספר פניות של מנהל האגף), והן מצד המטה הארצי של משטרת ישראל, אך בעיקר מכך שהממונים בשני גופים אלה לא עסקו כמעט כלל בפיקוח, שהוא במהות מדיניות הרישוי כפי שנקבעה.

יתר על כן, הוועדה מציינת, כי מערכת ניהול רישוי כלי היריה מורכבת אומנם מתת ממערכות ניהוליות במספר משרדי ממשלה, אך זו של משרד הפנים נושאת באחריות המרכזית ולה הוענקו באמצעות החוק, מירב הסמכויות. הנהלת משרד הפנים לא עמדה על כך שמערך רישוי כלי היריה הינו רחב היקף במיוחד ואינו דומה לתת מערכות אחרות ברמת מחלקה במשרד וקבעה את ניהולה של מערכת זו תחת כנפי האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים. האגף, לא השכיל להעמיד כלים ניהוליים וכלי בקרה נאותים לשלוחותיו השונות לצורך מילוי תפקידם בתחום הניהול והפיקוח.

מערכת ניהול רישוי כלי הירייה של משרד הפנים איננה מספיקה בהיקפה, במשרד עצמו ובשלוחותיו שבמחוזות ובמשרדי מרשם האוכלוסין. דרך הניהול של העומד בראש מערכת הניהול, ושל פקידי הרישוי (חלקם), אינה מתאימה לניהול פיקוח ושליטה על מערכת כל-כך מורכבת.

מערכת הניהול, של משטרת ישראל, אמורה היתה להוות "גוף" יעודי, מיקצועי וזרוע ביצוע. הוועדה סבורה כי תשומת לב של הממונה על תחום זה במשטרת ישראל, ראש מדור אבטחה, יכולה היתה לענות על כשלים רבים ובטרם הקמת הוועדה.

מערכת ניהול המחייבת תיאום בין משרדי ממשלה וגופים ממלכתיים, חייבת היתה להתנהל בין השאר באמצעות וועדה קבועה ומשותפת למשרדים/גופים אלה, אשר יכולה היתה להביא לחשיבה יעילה יותר, מתן סדר עדיפויות, יצירת תשתית משותפת ועוד.

מסקנתנו המרכזית ביחס למערכת הניהול והבקרה, ובדגש על זו של משרד הפנים, אשר בראשה ר' האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים, כי זו כשלה ולא עמדה בציפיות הניהול, כפי שמחייב עיסוק בנושא רגיש כל כך.

ניהול ובקרה – המלצות

כללי –

הכרת הוועדה את מקומה המרכזי של מערכת הניהול והבקרה כמערכת ביצועית, שאמורה לפעול בהרמוניה בין משרדים ממשלתיים ובין גופים ממלכתיים, חייבה אותה לאתר את דרכי הניהול הבסיסיים, היעילים והמיהמנים ככל האפשר, וזאת אגב שמירת צנעת הפרט, כפי שיצוין בהמשך. בנוסף על כך, ממליצה הוועדה לקבוע נהלי ניהול ופיקוח, אשר יבטיחו ככל האפשר, כי המדיניות שנקבעה תיושם על הצד הטוב ביותר.

המלצות הוועדה בנושאי הניהול והבקרה חותרות, בין השאר, למנוע ככל האפשר התייחסות של איפה ואיפה ביחסן של המערכות השונות לגופים ולפרטים בעלי אינטרסים שונים. הוועדה ממליצה, שמערכת ניהול הרישוי תרוכז כולה במשרד הפנים בלבד (למעט קצינת הרישוי בצה"ל – המשך "השאלת תקן"), ולא תינתן סמכות רישוי לגורם חיצוני – לא לסוכנות היהודית ולא לשירות הביטחון הכללי או למוסדרות אחרים שייפנו בעתיד.

הליך הרישוי:

הוועדה ממליצה, כי כל מבקשי הרישיון לכלי ירייה יעברו הליך רישוי אישי. המלצה זו גורפת וכוללת את כלל אוכלוסיות נושאי כלי ירייה. אנו ממליצים, כי כל מי שעתיד להזדקק לכלי ירייה מסיבות שונות, כגון: שמירה ביישובים, עבודה ב"ארגונים מורשים", שמירה, אבטחה ועוד, יחויב אף הוא בהליך הרישוי האישי.

הגענו לידי המלצה זו, לאחר ששקלנו באופן יסודי את כלל האפשרויות והאמצעים לפיקוח ולמעקב, ואת הביטחון, שיכול הליך זה לתת למערכת הניהולית, בכך שיינתן כלי ירייה רק לאדם שעבר את הבדיקות המתאימות ואת ההכשרה הנכונה.

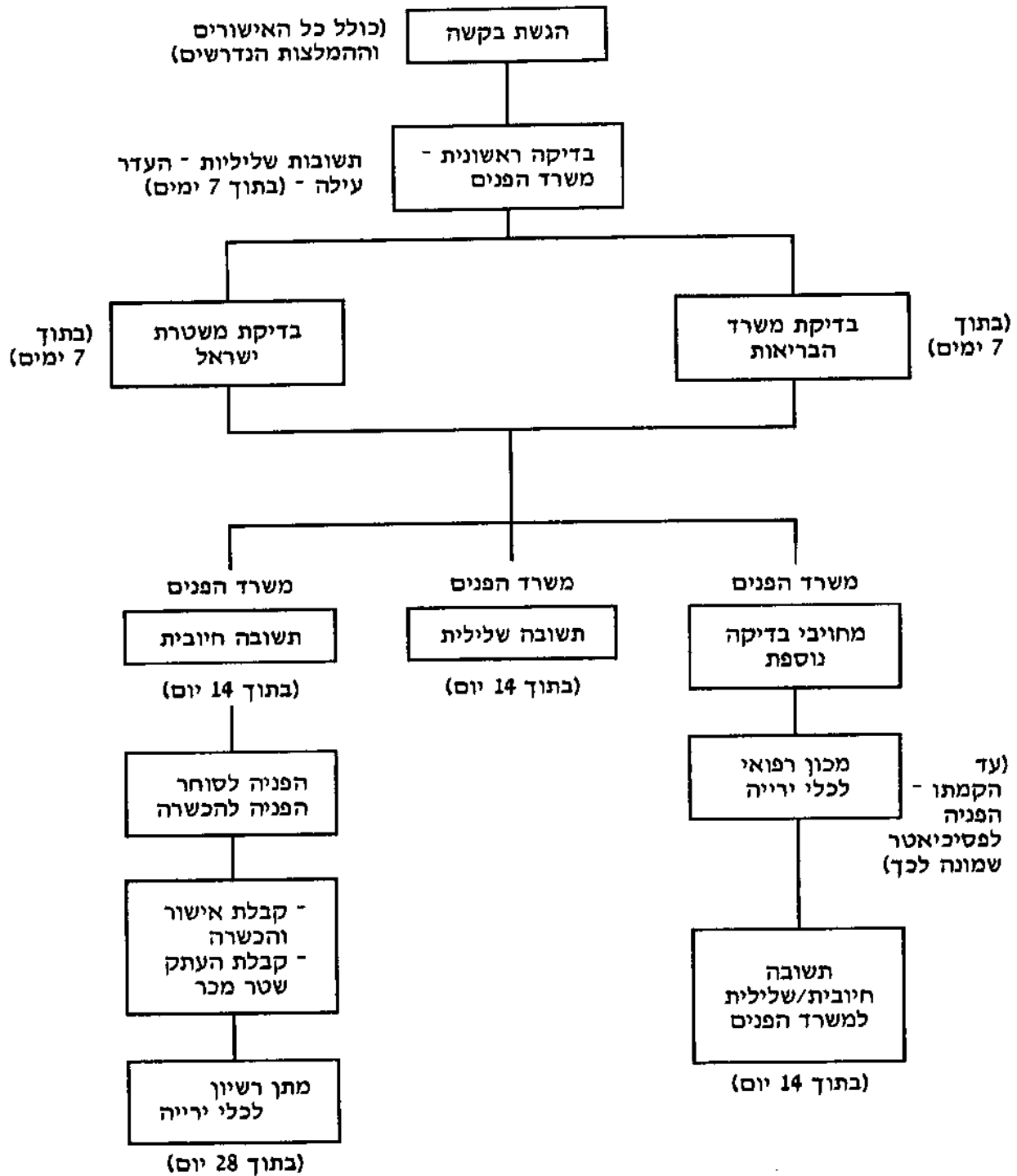
הליך זה נראה לכאורה מורכב וארוך, אך המלצותינו בתחום מערכות המידע, כפי שיפורטו בהמשך, נועדו, בין השאר, לקצר ככל האפשר את משך ההליך ולהפוך אותו ליעיל יותר. לדוגמה: עובד שהורשה לשאת כלי ירייה כעובד בחברת שמירה, ושהחליט לעבוד בחברת שמירה אחרת, לא יזדקק להליך רישוי מחודש. ודוגמאות כאלה יש רבות.

הערות להליך הרישוי האישי:

— כל מבקש יחויב באישור רופא. מבנה טופס האישור יסוכם עם משרד הבריאות ויכלול: סעיפי מחלות גופניות ונפשיות, ניתוחים, טיפול תרופתי מיוחד וכיו"ב. כמו כן כל מבקש יחויב באישור בדיקות עיניים בהתאם לתבחינים שייקבעו ע"י משרד הבריאות. מבקש יחויב להמציא לפקיד הרישוי המלצה/אישור של מעבידו/מעסיקו או אדם אחר (כמפורט בפרק המדיניות – תבחינים).

- מבקש יחויב בראיון אישי קצר אצל פקיד הרישוי (למעט אנשי צבא), ולשם כך אנו ממליצים, כי לפקידי הרישוי יינתנו התנאים הסביבתיים הנאותים לקיום מפגש בלתי אמצעי זה.
- מבקש שייענה בשלילה, יהיה זכאי לקבל הסבר לסיבת דחיית בקשתו, או לקבל הפניה לגוף שהתנגד לבקשתו.
- מומלץ להתאים את טופס רישיון כלי הירייה כלהלן:
- הרישיון יהיה בשיטת הכרטיס המגנטי.
- בטופס הרישיון תימצא "תעודת הזהות" של כלי הירייה (שנת ייצור, ארץ ייצור, קוטר, תאריך רכישה, הסוחר שממנו נרכש הנשק ועוד).
- הרישיון יכלול ספח דיווח שינוי מקום מגורים
- ברישיון תצויין העילה לקבלתו.
- בצדו האחורי של הרישיון תפורטנה הוראות כגון:
- דיווח על בטלות העילה, דיווח במקרה של גנבה/אבדן של כלי הירייה, בדבר איסור העברת כלי הירייה לאחר. תקפות הרישיון המחייבת ביטוח.
- כלי ירייה הוא כלי מסוכן, אשר השימוש בו גם בעת הצורך עלול להביא את היורה למצבים, שבהם ביטוח צד ג' הוא כורח המציאות. הוועדה ממליצה לקבוע חובת ביטוח צד ג' כתנאי למתן רישיון לכלי הירייה.

תרשים זרימה - הליך רישוי אישי

הוועדה ממליצה לחייב עמידה בלוח זמנים המצויין

חידוש הרישיון:

- חידוש רישיון יחול עקרונית — אחת ל-5 שנים.
 - בעלי רישיון בני 70 ומעלה — אחת לשנה.
 - סוחר נשק — אחת לשנה.
 - רישיון בעילה של מקום מגורים/עיסוק — כמוגדר בטבלת התבחינים — אחת לשנתיים.
 - עוסק בשטחי יהודה, שומרון וחבל עזה — אחת לשנתיים.
 - ספורטאים — אחת לחמש שנים. על התאחדות לספורט — איגוד הקליעה לדווח אחת לשנה על היותו ספורטאי פעיל)
 - דיפלומטים ונציגי או"ם — אחת לשנתיים.
 - ממונים על ביטחון בארגון מורשה לכלי ירייה — אחת לשנתיים.
 - ציידים — אחת לשנתיים (לרובי ציד).
 - עובדים בארגון מורשה לכלי ירייה — אחת לשנתיים.
- בקשה לחידוש רישיון תלויה בוותיקות על סודיות רפואית וכך גם בטופס בדיקת רופא ובדיקת עיניים. גם בשלב חידוש הרישיון, יחויב המבקש להמציא המלצות/אישורים להוכחת קיומה של העילה.

ערעור (מסיבה של עילה):

הוועדה ממליצה כי כל מבקש רישיון כלי ירייה, שנדחה יהיה זכאי לערער על דחייתו. ערעור יוגש לממונה הארצי לרישוי כלי ירייה, ובמידה ונדחה יוכל המבקש לערער פעם נוספת וזאת בפני ועדת הערר. ערעורים חריגים יועברו ישירות לוועד הערר.

הכשרה:

הוועדה ממליצה לחייב הכשרה ראשונית לכל מבקש רישיון לכלי ירייה, וזאת בלי להתחשב ברקע או בניסיון קודם. לא יינתן פטור מאימון ראשוני בשום מקרה, גם אם המבקש הנו בעל רקע ו"יחוס" בנושא. כמו כן, אנו ממליצים לחייב הכשרת רענון בחצי תקופת הרישיון וכן לפני חידושו (ב-1/2 השנה האחרונה).

הכשרה ראשונית:

תבוצע בסוג כלי הירייה שאותו מבקש בעל הרישיון לרכוש, במטווח מורשה ומאושר ע"י משרד הפנים בלבד. ההכשרה תועבר ע"י מדריך ירי מוסמך שהוכשר לכך ע"י משרד הפנים (ההכשרה בהתאם להנחיות מקצועיות של משטרת ישראל).

הוועדה רואה צורך בציון פרטים מסוימים בטופס אישור האימון — פרטים כמו: סוג כלי הירייה, פרטי מדריך הירי, אישור בדבר מבחן מעשי ותאורטי (תוכן המבחן ייקבע ע"י המינהל לרישוי כלי ירייה). בסיומו של האימון, ואם סיים בהצלחה את המבחנים, יקבל המתאמן דפדפת הכוללת את כללי הטיפול, האחזקה והנחיות בטיחות ונהלים כלליים.

כלי ירייה אוטומטיים:

מומלץ, כי גם מקבלי רישיון לכלי ירייה אוטומטיים יחויבו בהכשרות מקבילות.

נושאי הכשרה:

— 3 שעות	הכרת הנשק
— 2 שעות	בטיחות (אחסנה, אחזקה, שימוש)
— 6 שעות	ירי במצבים שונים
— 1/2 שעה	מבחן תאורטי
— 1/2 שעה	מבחן מעשי
— 1 שעה	נהלים

– הכשרת רענון:

בטיחות	– 1 שעה
תפעול/ירי במצבים שונים	– 3 1/2 שעות
נהלים	– 1/2 שעה
מבחן תאורטי	– 1/2 שעה
מבחן מעשי	– 1/2 שעה

סה"כ 6 שעות

מומלץ לקבוע, כי הכשרה זו תבוצע ביום אחד (לכל היותר יומיים).

"ארגון מורשה"

(מפעלים, מוסדות, משרדים, יישובים וחברות שמירה)

הוועדה רואה צורך לבטל מידית את כלל ה"ראויים", אשר להם "ס" כללי ירייה מעל חצי שנה, ולקבוע כנוהל קבע, כי ארגון מורשה, אשר אינו מחזיק בפועל כללי ירייה מעל חצי שנה, יתבטל כארגון מורשה לכלי ירייה. כמו כן, יש לבטל מידית את כלל ה"ראויים", אשר אינם פעילים, ולדאוג להעברת כללי הירייה לגורמים השונים (החזרה למשטרה/משא"ז, לצה"ל או מכירתם לסוחרים – אם אלה כללי ירייה פרטיים).

"ארגון מורשה" יהיה בעל מספר מורשה אחד בלבד וללא סניפים (ארגון יהיה רשאי לאחסן כללי ירייה במקומות אחדים, כפי שיאושר לו ע"י ר" המינהל ובהתאם לנהלי האבטחה של משטרת ישראל).

כל "ארגון מורשה" יחויב בביקורת משטרת ישראל עם הגשת הבקשה, וזאת במטרה:

- לאשר את הצורך של ארגון זה בכלי ירייה.
- לקבוע כללי אבטחה.
- לקבוע תקן כללי ירייה מאושר לארגון.

האחראי לביטחון בארגון יהיה אדם שיתמנה לכך ע"י ראש הארגון או ע"י מנהלו, אשר יהא זכאי לקבל רישיון כממונה ביטחון ב"ארגון המורשה" לכלי ירייה להגנת הארגון ועובדיו, התחבורה אליו וממנו ולאימונים הקשורים בהשגת מטרות אלו. ממונה ביטחון ב"ארגון מורשה" יחויב בהליך רישוי אישי ומלא וכן יחויב בקורס קב"טים שאושר ע"י משטרת ישראל. אחריותו של ממונה הביטחון בארגון תוגדר לביקורת, לפיקוח, למעקב ולדיווח. כמו כן, תוגדר אי עמידתו באחריות זו כעברה פלילית.

כלל העובדים בארגון זה, אשר הממונה על הביטחון בארגון סבור, כי יזדקקו לכלי ירייה, יחויבו בהליך רישוי מלא (כולל הכשרה ראשונית), למעט כל הקשור בקבלת הרישיון עצמו. אדם זה יהא זכאי לתעודת הרשאה אשר לא תהיה תקפה, כל עוד יעבוד ב"ארגון מורשה".

לבקשת "ארגון מורשה" יצורפו אלה:

- העתק מרישיון עסק עפ"י חוק רישוי עסקים.
- מכתב הסבר לסיבות לצורך הכרה בארגון כמורשה לכלי ירייה.
- מכתב המלצה ממשטרת ישראל (כולל הוראות אבטחה) – מכתב זה יידרש גם ביחס ליישובים בקו קדמי.
- כתב התחייבות למלא הוראות האבטחה של משטרת ישראל, ודיווח למשרד הפנים, בהתאם לנהלים שיפורסמו ע"י ראש המנהל.
- כתב מינוי לממונה ולסגן ממונה ביטחון לכלי ירייה שני (אלה בלבד יוסמכו לתת כללי ירייה של הארגון למורשים).

ארגון מורשה לכלי ירייה יהיה זכאי, כאמור, למספר כללי ירייה, כפי שתקבע משטרת ישראל. הדבר יירשם ברישיון לארגון, וברישיון ממונה הביטחון לכלי ירייה בארגון. תוספת כמות כללי ירייה תחייב אישור משטרת ישראל (ממונה על כללי ירייה במטא"ר), וכך גם הקטנת כללי ירייה בתקן.

ארגון מורשה לכלי ירייה יהא רשאי, כאמור, לפתוח סניפים בהתאם להמלצת משטרת ישראל (ממונה ארצי לכלי ירייה) ובאישור ר' המינהל. העברת כלי ירייה מסניף לסניף תחויב באישור ר' המינהל, וזה יחויב לעדכן את קציני הרישוי המחוזיים בהתאם.

לעניין השכרת כלי ירייה או השאלתו ע"י משטרת ישראל לגופים שונים, סומכת הוועדה את ידה על דבריו של המפכ"ל בהופיעו בפניה, כי בכוונתו לפעול להפסקת מצב זה. חברי הוועדה סבורים כי אין זה יאה, שמשטרת ישראל תפנה כלי ירייה שברשותה לגורמים שמחוץ למשטרה. גופים אלה, יוכלו לרכוש כלי ירייה אוטומטים לצרכיהם, אם תאשר זאת משטרת ישראל, למעט לצרכי אבטחת יישובים.

הוועדה ממליצה כי צה"ל יהא רשאי להשאיל כלי ירייה למוסדות, למפעלים ולארגונים הקשורים למשרד הביטחון וליישובים לצרכי אבטחה.

מומלץ לעגן בחקיקה את נהלי הביקורת ב"ארגון מורשה" הן של משטרת ישראל והן של פקידי הרישוי. הביקורת תבוצע לפחות אחת לשנה באמצעות מפקחי משרד הפנים, ואחת לשנה ע"י משטרת ישראל. דוחות הביקורות יועברו לטיפול ולמעקב במינהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה.

משטרת ישראל וצה"ל יפקחו פיקוח צמוד על היקף כלי הירייה הנמצא ביישובים לצרכי אבטחה; בקביעת תקן והקפדה על שמירתו. הפיקוח יהיה על כמות כלי הירייה, על אחזקתם ועל דרך מסירתם למורשים.

הוועדה ממליצה, שצה"ל יבדוק ויקבע מדיניות ברורה ונהלים מחייבים, בדבר השימוש המותר בכלי הירייה של צה"ל לצרכים "אזרחיים" (שמירה, אבטחת טיולים וכיו"ב). הובא לידיעתנו שצה"ל נמצא בתהליך בדיקת הפקודות ויסיימו עד סוף שנת העבודה 93.

סוחרים מורשים לכלי ירייה:

הטיפול ברישוי לסוחרים מורשים ירוכז בידי סגן ר' המינהל ובידי המפקח הארצי.

הוועדה ממליצה, כי אחת לשנה תבדוק הוועדה המייעצת אם הסוחרים, פעילים עדיין.

יש לקבוע, כי סוחר מורשה לכלי ירייה **ועובדיו**, יחויבו לעבור הליך רישוי אישי מלא. לבקשת "סוחר מורשה" יצורפו אלה:

— בקשה בכתב שתכלול תחומים, שבהם יעסוק העסק: מכירה ו/או תיקון ו/או יבוא ו/או תיווך, מלאי מצוי ומלאי מרבי מאושר לכלי ירייה ותחמושת.

— אישור משטרת ישראל (ממונה ארצי לכלי ירייה) בדבר הכשרתו של המבקש ושל צוות עובדיו.

— וכן אישור, כי הנו עומד בכלל הדרישות המוגדרות ע"י משטרת ישראל בדבר: אחסון כלי ירייה ותחמושת, התקנת מערכות אזעקה, מיגון המבנה, ניהול רשומות וכיו"ב.

— רישיון העסק שניתן למבקש ע"י חוק רישוי עסקים.

— אישור מנכ"ל איגוד הסוחרים בישראל.

יש לעדכן רשימת הסוחרים המורשים לעסוק בכלי ירייה. כמו כן, יש לקבוע, כי לסוחר לא תהיה נגיעה כל שהיא בהליך הרישוי, אלא במתן שטר מכר לפונה ומסירת כלי ירייה **לאחר** שזה קיבל הרישיון. סוחר יהא רשאי לתת כלי הירייה לבעל רישיון בלבד, בתוך בדיקת "תעודת זהות" של כלי הירייה שמופיעה ברישיון, כפי שניתן למבקש ע"י קצין הרישוי של משרד הפנים.

"סוחר מורשה" יתחייב לקבל כלי ירייה למשמרת או כהפקדה לפי דרישת משטרת ישראל. כמו כן, יחויב לדווח לקצין רישוי הקרוב בתוך 48 שעות על קבלת כלי ירייה למשמרת הפקדה.

הוועדה ממליצה שלא ישוחררו כלי ירייה מהמכס ללא אישור ר' המינהל לרישוי ופיקוח כלי ירייה. האישור יינתן לאחר שקיבל דיווח מהסוחר או מהמכס בדבר "תעודת הזהות" של כל אחד מכלי הירייה או חלקיהם, מקום אחסונם.

המפקח הארצי של המינהל לרישוי ופיקוח כלי ירייה או מי שהסמיך לכך יהא נוכח בעת שחרור כלי הירייה, התחמושת ו/או חלקי כלי הירייה מהמכס ובעת הפקדתם במחסן הסותר המורשה. העברת כלי ירייה מסוחר אחד למשנהו או למתווך תחויב אף היא באישור ר' המינהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה.

הוועדה רואה צורך חיוני בניסוח מחדש של כלל הנהלים המחייבים ביחס ל"סוחרים מורשים". הניסוח מחדש ייעשה בידי ר' המינהל לרישוי ופיקוח בתיאום עם ממונה ארצי על כלי ירייה במשטרת ישראל, ובשיתוף עם המחלקה המשפטית של משרד הפנים.

יש לקבוע, כי לפחות פעם בשנה תבוצע ביקורת ל"סוחרים מורשים" ע"י משטרת ישראל, ולפחות פעם בשנה ע"י המפקח הארצי של משרד הפנים.

הערות בנושא מערכת הפיקוח

בכל עברת אלימות, איומים באלימות, סמים וכמובן שימוש בנשק, יבדוק החוקר/קצין משטרה, אם לנחקר/עצור יש כלי ירייה, ויביא להפקדתו בהתאם לתבחינים שנקבעו ע"י משטרת ישראל. "הפקדה" תבוצע אצל סוחר מורשה לכלי ירייה (יש לסכם נהלים ותקנות בתחום זה).

מומלץ כי אדם היוצא לחו"ל לתקופה העולה על 3 חודשים, יחוייב להפקיד את כלי הירייה שברשותו. אי קיום תקנה זו יהווה עברה פלילית (יש לציין זאת ע"ג תעודת הרישוי).

חידוש רישיון:

— משרד הפנים יחוייב להודיע, לבעלי הרישיונות על תום תוקף הרישיון ועל הצורך לחדשו 3 חודשים לפני המועד.

— אדם, שלא חידש רישיונו חודש אחרי המועד הנדרש, יידרש לכך פעם נוספת וייקנס.

— אדם, שלא חידש רישיונו בתוך 3 חודשים מהמועד הנדרש, ישלל רישיונו, תועבר פנייה למשטרת ישראל לתפוס כלי ירייה זה, ויחוייב ב"הליך רישוי אישי" מלא ומחדש כדי לקבל רישיון כלי הירייה בשנית.

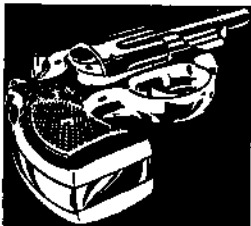
— אדם או "ארגון מורשה", שלא חודש רישיונו, יחוייב למכור את כלי הירייה ולהמציא על כך אישורים.

מי שבטלה עילתו או תקפות רישיונו, ולא פעל לחידושו כנדרש, יחוייב משרד הפנים לדווח על כך למשטרת ישראל, כדי שזו תדאג להפקדתו.

במקרה של "נפטרים" יחוייב משרד הפנים להודיע בכתובים למשפחת הנפטר על הצורך להפקיד את כלי הירייה אצל סוחר, ולהציג אישור בתוך 3 חודשים בפני קציני/פקידי הרישוי. אי ביצוע הנחיה זו יביא להפנית בקשה, ע"י משרד הפנים, למשטרת ישראל לתפוס את כלי הירייה.

הוועדה ממליצה לשר המשטרה ולמפקח לקבוע, כי כל שוטר, בטרם גיוסו למשטרה, ייבדק מול "קובץ משרד הבריאות".

פרק ג'
ארגון

פרק ג' ארגון

כללי

המערכת הארגונית הכוללת, הנוגעת לחוק רישוי כלי ירייה הוקמה במשרד הפנים כדי לישם מדיניות הרישוי ולקיים ניהול תקין, פיקוח ובקרה טאותים.

מתפקידה של כל מערכת ארגונית, לקיים את החוק על היבטיו השונים בתוך מתן שירות יעיל ומהימן לציבור הנזקק לשירות זה.

מורכבות הניהול חייבה הקמת מערכת ארגונית במשרד הפנים ובמחוזותיו, וכן במשטרת ישראל ובמשרד הבריאות. אופייה המסועף של מערכת ארגונית, במשרד הפנים ובמשרדי הממשלה האחרים, מחייב תיאום קבוע ומידי המבוסס על בעלי תפקידים קבועים. ללא זאת ימצא הארגון כבלתי יעיל.

לדעתנו המענה לצרכי הפיקוח והבקרה צריך שימצא במבנה ארגוני נכון בהקפו ויעיל בשיטותיו.

ממצאים

משרד הפנים:

הנהלת האגף:

מערך רישוי כלי הירייה מנוהל כיום באמצעות המינהל לשירותי חרום ותפקידים מיוחדים. המינהל מתפקד, למעשה, זה זמן רב כאגף במשרד הפנים. אגף זה שבראשו, מר חגי חפץ, כולל 5 גופי משנה. אחד מגופי המשנה הוא המחלקה לרישוי ופיקוח, ובראשה עומד מר אבי אלימלך. מחלקה זו היא הממונה על תחום רישוי כלי הירייה, ועל תחומים נוספים, כמו חופי רחצה, מחזות וסרטים.

תפקידיו של הממונה על המחלקה לרישוי כלי ירייה מוגדרים בתקן הרישמי (בעמ' 24 – דירוג אחיד י"ט 2 – כ"א) כפי שאושר בנציבות שירות המדינה ב-27 בנובמבר 1988 (להלן קטעים רלוונטיים לנושא רישוי כלי ירייה):

— אחריות מקצועית להפעלת מערך רישוי כלי הירייה באמצעות פקדי הרישוי במחוזות ובמפקדת קצין משטרה צבאית ראשי.

— ריכוז החומר הנוגע לקריטריונים לרישוי, עיבוד החומר, הבאתו לדיון ולהחלטה.

— ביטול רישיונות לכלי ירייה פרטיים ומוסדיים, כולל ניהול תכתובת עם הנוגעים בדבר, ערעורים וכד'.

— טיפול בהתכתבות בפניותיהם של עורכי דין ושל אזרחים המערערים על החלטות פקדי הרישוי.

— הנחיה יום-יומית של פקדי הרישוי בכל הנוגע למילוי תפקידיהם.

— הוצאת הוראות והנחיות לפקדי הרישוי.

— קיום קשר עם המשטרה ומשרד הבריאות.

— אחריות לרישיונות יבוא ויצוא כלי ירייה ע"י הסוחרים המורשים ועלידי אנשים פרטיים.

— טיפול הקשור לחידוש רישיונות לכלי ירייה.

— ייצוג המשרד בוועדות משרדיות ובין-משרדיות.

— עריכת תכנית ביקורת ופיקוח על עבודתם של פקדי הרישוי, עבודתם של גופים ומוסדות ועל סוחרים מורשים לכלי ירייה.

לוועדה הגיעו פניות רבות של אזרחים ושל נציגי מוסדות, הטוענים טענות חמורות כלפי הנהלת האגף ומנהל המחלקה. טענות אלו נסבו על הקושי ביצירת קשר שוטף ורציף, גם אם מדובר במוסדות גדולים מאוד, ולעתים נוצר מצב שאילץ גורמים אלה לנקוט צעדים לא שגרתיים כדי לקדם אנטרסים. הוועדה

לא מצאה לנכון לבדוק טענות אלה לעומקם, אך התרשמה מאווירת חוסר שביעות הרצון, הכמעט כללית, כלפי הנהלת האגף. נוסף על כך, מערכת היחסים בין מנהל האגף למנהל המחלקה, כפי שנצטיירה בעיני הוועדה, מחייבת שינוי מידי כדי להביא לניהול סדיר ותקין.

היקף העבודה המוטל כיום על פקידי הרישוי בלשכות השונות הינו מעל למקובל; עליהם לטפל לעתים בעשרות אלפי בקשות בחודש, תהליך הניהול מסורבל למדי ומחייב פעולות רבות של פקיד הרישוי ביחס לכל בקשה ובקשה. פעילות זו הכוללת רישוי, חידוש רישיון, מעקב אחר אי חידושים לדוגמה: באזור חיפה כ-4,500 בשנה, או כ-13,000 כלי ירייה ב"ארגונים מורשים" באזור ירושלים. היקף פעילות זה מחייב כוח אדם מיומן ובכמות מתאימה.

יתר על כן, היקף הפעילות ומורכבות הבדיקות למול משרד הבריאות ולמול משטרת ישראל מביא לעיכוב במתן תשובות עד כדי שבועות ואף לחודשים. בקשות חריגות מטופלות באיטיות רבה ביותר.

פקידי רישוי לכלי ירייה:

עד שנת 86, הוקצו לרישוי כלי ירייה 20 משרות, בשנה זו קוצצו המשרות ל-16. מספר זה אינו כולל את עובדי הסוכנות היהודית, שמונו ע"י ר' האגף לשעת חרום ותפקידים מיוחדים. בפועל עוסקים ברישוי כלי ירייה 26 עובדים, חלקם במשרה חלקית, וחלקם שלא במסגרת הכפיפות הישירה למשרד הפנים, כגון: פקידי רישוי בסוכנות היהודית לצרכי אבטחת טיולים (וזאת בהסתמך על סעיף 10 א' בחוק כלי הירייה תשי"ט – 1949 לצורך מימוש סעיף 10 ד'). חברי הוועדה מצאו, כי ההסתמכות על סעיף 10 א' לא היתה קבילה לצורך זה. כמו כן, מונתה קצינת רישוי בצה"ל, בדרך של "השאלת תקן" של משרד הפנים מצה"ל.

פקידי הרישוי הפזורים בכל אזורי הארץ פועלים ברובם הגדול מלשכות מינהל אוכלוסין (מנ"א), במטרה לקרב את השירות לקהל הפונים. בהעדר היררכיה ברורה לפקידי רישוי יש מערכות יחסי עבודה שונות המתבטאות ביחסיו עם סביבת העבודה: מנהל לשכה, אמרכלות, וממונה על המחוז.

יחידות רישוי ה"יושבות" אצל הממונה על המחוז בת"א, בירושלים ובחיפה, הן יחידות עצמאיות ובכפיפות מינהלתית מקובלת לממונה ולאמרכלות המחוז. פקידי הרישוי ה"יושבים" כבודדים בלשכות מנ"א מועסקים, בדרך כלל, רק בחלק מהמשרה ברישוי כלי ירייה, ובחלקה האחר של המשרה בתפקידי אמרכלות שונים או במנ"א, בעיקר הדבר כך במנ"א אשקלון, חדרה, צפת, עפולה, עכו, נתניה. בלשכות אלו הזיקה היא חצויה, ובדרך כלל פקידי רישוי לכלי ירייה, נתפסים כ"נספחים". מפאת הכפיפות המינהלתית של פקידי הרישוי למנהל הלשכה נוצר חוסר איזון נאות בין נושא רישוי כלי ירייה, אשר בו לפקיד עצמאות, לבין נושאי מנ"א ואמרכלות, אשר בהם הנו כפוף למנהל הלשכה יוצר, כצפוי, מצב דחוק ולחץ.

יצוין, שבלשכות שבהם רבתה העבודה, העדיפו להוסיף "עובדים ארעיים", ובלבד שלא להפנות את כל המשרה לנושא רישוי כלי ירייה. המדובר בעיקר בשלכות אשקלון, פתח תקווה, רחובות, שבהן מועסק כאמור, פקיד הרישוי בחצי משרה לצורך רישוי כלי ירייה. למותר לציין שהעובדים "עבודה ארעית" אינם מיומנים בדרי"כ, ואינם צמיתים, ולכן המשרה (הארעית) אינה מנוצלת ביעילות. כל זאת בשעה שהיקף המטלות הנדרש מפקידי הרישוי הנו נרחב, והיקף המשרות חסר. לוועדה נראה, כי מן הראוי היה להעביר תקנים ממחוז למחוז בהתאם לעומס הפעילות.

חלקם של פקידי רישוי זומן להופיע בפני הוועדה וזו התרשמה שפקידי רישוי נתמנו לתפקידם בלא שנבחנה התאמתם למשרה. (כושר אבחנה בריאיון אישי, כושר ניהול ומעקב פרטני, דיני וממוכן ועוד). למשל, פקידת הרישוי של רמלה, שלטענת מנהל האגף התקבלה לאחר שנקבע נוהל קבלה הכולל הכשרה ומבחן, לא עברה הליכים אלה, והתקבלה כפקידת רישוי בלי שנבחנו כישוריה והתאמתה למשרה זו. לוועדה נראה, שפקידי רישוי נוספים אינם מוכשרים דיים לתפקידם המגוון והבלתי שגרתי. הם שנתמנו לתפקידם לפני שנקבע נוהל מחייב וודאי לא נבחנו כישוריהם בהתייחס למרכיבי התפקיד.

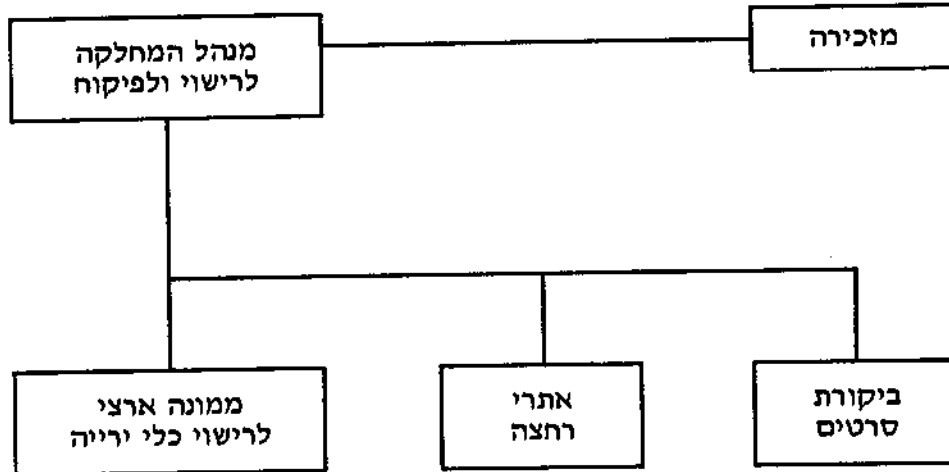
הוועדה מוצאת לנכון להדגיש, כי קציני המחוז במחוזות, אשר לכאורה ממונים על מתן רישיונות לכלי ירייה, אינם עוסקים בתחום זה כמעט לחלוטין, למעט חתימה על טפסים, ובמקרים מסוימים אף זה לא. נראה, כי ניצול נאות יותר של קציני מחוז אלה יכול היה להציב במערכת הארגונית אנשים איכותיים יחסית, ובכך ליצור מערכת ארגונית רחבה ונכונה הרבה יותר.

הוועדה מצאה, כי הארגון הקיים במשרד הפנים אינו מתאים בהיקפו ובמבנהו לצורך, שלשמו הוקם, ויש לשנותו ולארגנו מחדש (במשולב עם המערכת הארגונית של המשרדים האחרים). עם זאת, סבורה הוועדה, כי היו למערכת כלים לעשות הרבה יותר משנעשה, וניתן היה לנצל משרות יעודיות לתפקידי מערכת רישוי כלי הירייה (קציני מחוזות, משרות ארעיות). נראה, כי ניהול בדרך של קביעת יעדים תקופתיים היה יכול לכוון את הארגון לפעול לפי יעדי ביניים, וכן לקדם נושאים לפי פרקי זמן.

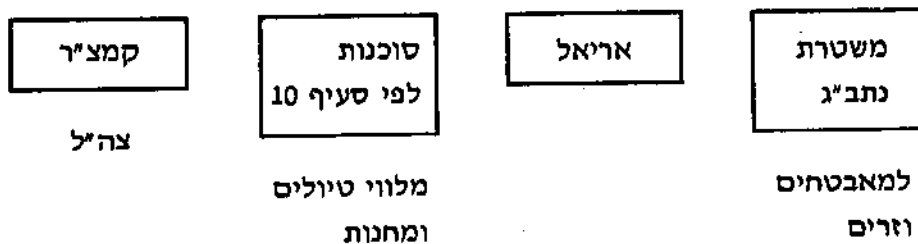
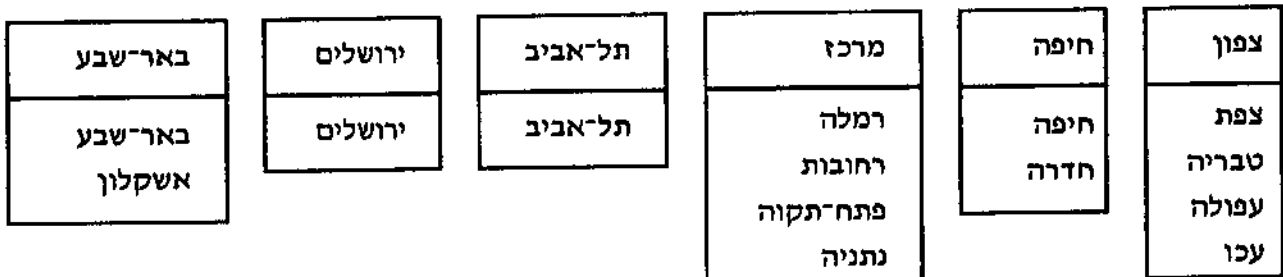
מערך רישוי כלי ירייה

מבנה ארגוני קיים

(הוגש לוועדה ע"י מר חגי חפץ)

מחוזות

משטרת ישראל:

משטרת ישראל הנה הגוף הביטחוני הממונה על ביטחון הפנים, ומוטלת עליו אחריות רבה גם בתחום רישוי כלי ירייה.

עפ"י סעיף 11 (2) לתוקף כלי ירייה תשי"ט – 1949, ייתן פקיד רישוי רישיון על-פי המלצת מפקד המשטרה המחוזי או על-פי נציגו שיתמנה לכך.

מי שנתמנה לגורם מנחה ומפקח מקצועי במשטרת ישראל הוא ראש מדור אבטחה במטה הארצי. זה כחמש שנים ממלא תפקיד זה סני"צ רמי מור (מתוקף תפקידו הנו כפוף לראש מס"מ – מחלקת סיור ומבצעים). הקצין מבצע תפקידו זה בעזרת צוות קצינים העוסקים בכלל תחומי האחריות של מדור אבטחה. צוות מצומצם זה, הממונה על תחומים רחבים ורגישים ביותר, מתקשה לעמוד במטלות הנדרשות ממנו כחלק מהמערכת הארגונית לניהול רישוי כלי ירייה.

מחוזות/מרחבים/נפות:

נוהל מס' 02.222.01 בפק' משטרת ישראל קובע את בעלי התפקידים שהוסמכו כנציגי מפקדי המחוזות לצורך סעיפים 4 ו-5 בחוק כלי הירייה (נשיאה והובלה של כלי ירייה ואחזקת כלי ירייה).

סגן מפקד מחוז	למבקשי רישיונות שמקום מגוריהם בתחום שטח המחוז
ראש ענף סיור ומבצעים	
מפקד מרחב/נפה	למבקשי רישיונות שמקום מגוריהם בתחום שטח המרחב/נפה
סגן מפקד מרחב/נפה	
ראש ענף מודיעין במחוז מרכז	למבקשי רישיונות מקרב בני המיעוטים שמקום מגוריהם בתחום שטח המחוז, וזאת על-פי התבחינים שנקבעו ע"י ממ"ן
קצינים ביחידות לפי קביעת מפקד המחוז	למבקשי רישיונות לנשיאת כלי ירייה לאבטחת מטיילים (לתקופה שלא תעלה על 14 יום)

הסמכויות הנגזרות ממניינים אלו הואצלו לתפקיד, ולא לאדם, וללא הסמכה רשמית. לדעת הוועדה הייתה אמורה להתקיים הכשרה מתאימה, לנושאים בתפקיד זה. בנוסף לבעלי תפקידים אלה נתמנו בנפות, במרחבים ובמחוזות רכזי רישוי העוסקים בתחום כלי ירייה, רכזים אלה עוסקים בכך במסגרת מכלול תפקידים רחב הרבה יותר.

נראה לוועדה, לאחר שבדקה זאת עם רכזי הרישוי עצמם, כי יש ביכולתם לעמוד במטלות שבתחום רישוי כלי ירייה, בהיבט הטכני של פניות ותשובות, ולא מעבר לכך (ביקורות, מעקב וכיו"ב).

משרד הבריאות:

במשרד זה, הגוף המופקד של תחום רישוי כלי ירייה מצומצם למדי ומתבסס, למעשה, על מי שמופקד על מערכת הדיווח. אין במשרד הבריאות משרות תקינות יעודיות לרישוי כלי ירייה למרות ההיקף הנרחב של הפעולות.

משרד הבריאות פועל בתחום זה בתגובה לפניות משרד הפנים (כ-100,000 אלף פניות בשנה) וזאת פרט ל"הודעות מטפל" על "מסוכנות", שעליהן משרד הבריאות מדווח למשרד הפנים בכל הקשור לאוהזים בכל ירייה.

על-פי המתחייב מחוק כלי ירייה, מינה מנכ"ל משרד הבריאות 5 פסיכיאטרים, אשר עיקר תפקידם לבדוק בדיקות חוזרות את המערערים על פסילתם לשאת כלי ירייה. המערערים אמורים להיות מופנים לפסיכיאטרים ע"י פקידי הרישוי של משרד הפנים.

ביזור הבדיקות וחוסר ריכוז ידע אינו מאפשר ליצור כלי מחקרי נאות, שיהווה בסיס ליכולת לנבא מסוכנות בדרך מדעית מתאימה.

ארגון – המלצות:

כפי שכבר צוין ע"י הוועדה בתחילתו של פרק זה, יישומו של החוק מותנה במערכת ארגונית, אשר תהווה בסיס נכון לניהול יעיל, תקין ומהימן. לפיכך, מוצאים אנו לנכון להמליץ על שינוי רדיקאלי ומקיף בתחום זה.

הוועדה הציגה המלצותיה בתחום זה בפני הגורמים הממשלתיים במשרד האוצר (סגן הממונה על התקציבים – מר שי טלמון) ובנציבות שירות המדינה (מ"מ נציב שירות המדינה – מר דוד פרלשטיין). גורמים אלו נענו וקיבלו על עצמם עקרונית את המשתמע מהמלצות ארגוניות אלה, המחייבות נוספת תקציב ותוספת משורות ייחודיות לעניין רישוי כלי ירייה (בהיקף של כ-15-18 משורות).

הארגון המוצע ותפקידיו מחייבים איוש בעלי תפקידים חדשים בכל רמות הארגון, הן במשרדי הממשלה ובמוסדות הממלכתיים והן בשלוחותיהם של גופים אלה. איוש כוח אדם זה הוא חיוני ודחוף. מומלץ שיתבסס על אנשים בעלי רקע וזיקה למקצוע, ובעלי כישורים ארגוניים וניהוליים.

הוועדה ממליצה להקים מינהל לרישוי ופיקוח על כלי ירייה. מן הראוי, שמינהל זה יהיה כפוף לשר הפנים. לראש המינהל ימונה עוזר בכיר לרישוי, אשר עיקר תפקידו יהא תיאום בין מערכות המידע במשרדים השונים. עוזר זה ישמש אף כקצין רישוי ל"זכאים מיוחדים" (תושבים זרים, דיפלומטים ועובדי או"ם, סוחרים בנשק, מתווכים ומשרדי ממשלה).

יש לקבוע וועדה מייעצת מקצועית (קבועה) לצד ראש המינהל, שתתבסס על אנשי מקצוע ממשרדי הממשלה (בריאות, רווחה) וממשטרת ישראל (הממונים הארציים בגופים אלה). הוועדה רואה בוועדה המייעצת, בצירוף ראש המינהל, ועדת ערר ארצית, אשר תכונס באופן תדיר.

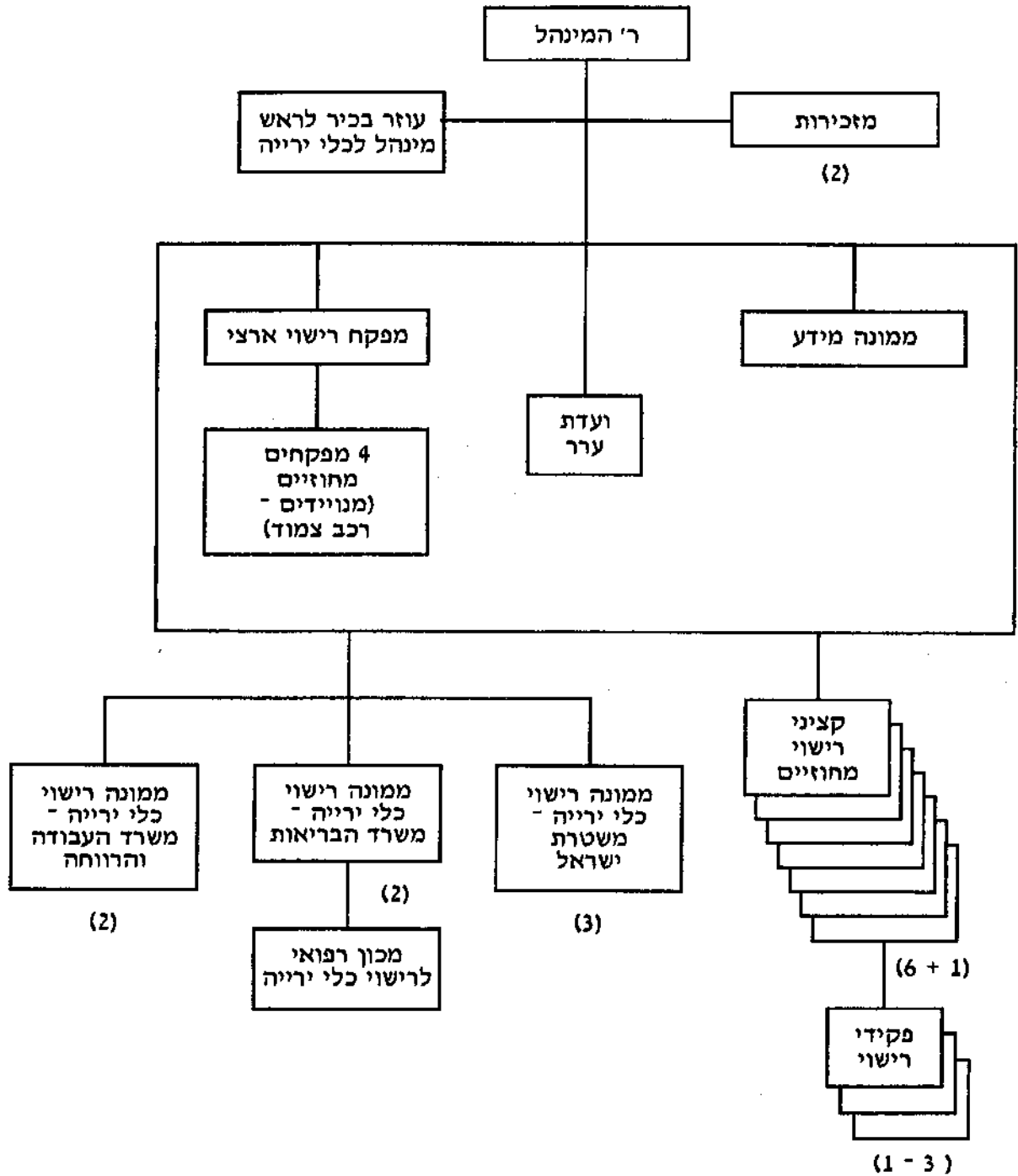
בכפוף לראש המינהל ימונה מפקח רישוי ארצי במעמד מנהל אגף. (יפקח בין השאר, על "זכאים מיוחדים"). למפקח הארצי יוכפפו ארבעה מפקחים אזוריים (1 לכל 2 מחוזות + אחד יעודי לאזור איו"ש), אשר ינוידו ע"ג רכב צמוד. עבודתם של מפקחים אלה תכוון לפיקוח על קציני הרישוי, "ארגונים מורשים", מטווחים (אימונים), תיאום ביקורות עם משטרת ישראל ועוד.

בכל אחד ממחוזות משרד הפנים יהיה קצין רישוי מחוזי, במשרה מלאה, אשר ימונה ע"י ראש המינהל ויונחה על ידו מקצועית, ולו פקידי רישוי (רצוי בסמיכות למשרדי מרשם אוכלוסין). מומלץ שה"מפתח" לקביעת מספר פקידי הרישוי יהיה כ-30,000 פעולות רישוי. כמו כן, מומלץ למנות קצין רישוי לתושבי יו"ש, ושקצין רישוי מחוז הדרום ייתן השירות לתושבי אזח"ע.

הוועדה רואה כצורך חיוני ביותר, שבמשטרת ישראל, במשרד הבריאות ובמשרד העבודה והרווחה יתמנו ממונים ארציים לרישוי ופיקוח על כלי ירייה במעמד של ראשי מחלקות.

הקשיים המקצועיים ומיעוט הידע בדבר ניבוי "מסוכנות" הביאו את הוועדה להמליץ, כי לצד ראש המינהל, ובכפוף למשרד הבריאות יוקם מכון רפואי לרישוי כלי ירייה (בהסתמך על הפסיכיאטרים האזוריים שמונו ע"י מנכ"ל משרד הבריאות).

מבנה מוצע למינהל לרישוי ופיקוח כלי ירייה

עיקרי תפקידי המינהל:

1. להוות גוף הממונה על מימוש חוק כלי הירייה והתקנות, בשם שר הפנים
2. לשמש מינהל מרכזי לרישוי ופיקוח על כלי הירייה.
3. לשמש גוף מינהל לתיאום פעילות משרדי הממשלה בתחומי הרישוי, המידע והפיקוח.
4. לשמש גוף אחראי לתיאום מקצועי להפעלת מערך רישוי כלי יריה, וזאת באמצעות קציני הרישוי המחוזיים.
5. לשמש גוף אחראי לתיאום פעילות הפיקוח והביקורת על חוק כלי יריה.

תפקידי המכון הרפואי לכלי ירייה:

1. **בדיקות:**
 - א) בדיקת מופנים שהוגדרו כטעוני בדיקה ע"י המשרדים (בריאות, רווחה, משטרה).
 - ב) לבדוק אנשים שערערו בפני ועדת הערר (פסילה רפואית)
2. **בקרה וייעוץ** לקביעה תבחניים לגופים השונים.
3. לרכז מידע הכולל סטטיסטיקה, סקרים ומחקר.
4. **בדיקת מופנים:**
 - א) המופנים ילוו בטופס הפניה, דוח רופא כללי (הכולל גם חוות דעת רופאים מומחים במידת הצורך), סיבת הפנייה ותשלום אגרה.
 - ב) סיכום בדיקה והמלצות חתומים ע"י הרופא הפסיכיאטרי יועבר למשרד הבריאות.
 - ג) במקרים גבוליים בלבד תבוצע בדיקה נוספת ורחבה יותר, שתכלול מערך אבחונים פסיכולוגיים, והסיכום ייחתם ע"י ראש המכון (ללא אגרה נוספת).

פרק ד'
מידע ומחשוב

פרק ד' מידע ומחשוב

כללי:

מדיניות רישוי כלי הירייה ובעיקר תהליכי הרישוי מתבססים באופן כללי על מערכת מידע לצורך מיון הפונים בבקשה לרישיון לכלי ירייה, ולצרכי מעקב ופיקוח.

כבר בתחילת הדיון בנושא זה הוועדה מבקשת לציין, כי עד כה נעשה כל האפשר לקיים מידור נדרש בתוך המשרדים הממלכתיים ובינם לבין עצמם במטרה לשמור על צנעת הפרט וזכויות האזרח.

המערכות הממוכנות הפעילות בתחום רישוי כלי הירייה הן מערכת רישוי כלי ירייה של משרדי הפנים המנוהלת ע"י מיכון המינהל למרשם האוכלוסין, המערכת הממוכנת של המטה הארצי לבדיקת רישום פלילי (ר"פ) ורישום מודיעיני, המערכת הממוכנת של משרד הבריאות – "קובץ המאושפזים". כמו כן, קיימת זיקה מסוימת למערכת מידע של צה"ל. הוועדה רואה את שימור נהלי המידור המתקיימים כיום בין המשרדים והגופים השונים כחיוני ביותר. חשוב מאוד, שמידע אינו מועבר אלא על-פי בקשה שמית של המבקשים/מחדשים רישיון לכלי ירייה. מתן התשובות צריך שימשיך להנתן בשלוש קטגוריות: יש התנגדות, אין התנגדות, מחייב ברור.

למרות זאת, ניתן וצריך לאפשר לגורמי השטח (כמו פקידי הרישוי של משרד הפנים ורכזי הרישוי במשטרת ישראל) גישה לקבצים מסוימים שניתן למצוא בהם תשובות, אולם אין להרשות הסגרת מידע חסוי בדרך חופשית יותר. הוועדה מציינת שמשרד הפנים נמצא בשלבים מתקדמים של מתן גישה למידע נדרש לפקדי הרישוי, וזאת בניהול מערכת המיכון המשרדית. גם משטרת ישראל נמצאת בשלבים הראשונים של תהליך דומה.

ממצאים

משרד הפנים:

מערכת המידע הוצגה בפני הוועדה ע"י מר נסים אליאסף, הממונה על המיכון באגף מרשם האוכלוסין. כבר בתחילת הבדיקה נתברר, כי המערכת במשרד הפנים מצויה בתהליך שינויים. תהליך זה הוא תוצאה של מאמץ משותף של משרד הפנים ומשרד החינוך, ששמו לעצמם כמטרה את קיצור הזמן לקצור רישיון לכלי ירייה, במסגרת ההערכות להפעלת חברות שמירה לצרכי אבטחת מוסדות חינוך.

יצויין, כי בסוף שנת 1992 (בעקבות עבודתה הוועדה) פרסם משרד הפנים מכרז לשיפורים ולשינויים מהותיים במערכת המיכון הן לעניין כלי ירייה והן לנושאים אחרים (בחירות ומינהל אוכלוסין וכיו"ב). תהליך זה ימשך כשלוש שנים, אך גם כיום עושה המערכת הממוכנת במשרד מאמצים נוספים לתת שירות טוב ככל האפשר לאגף שירותי חירום ותפקידים מיוחדים ושלוחותיו ולמחלקה לרישוי כלי ירייה.

– נמצאו ליקויים במאגר המידע, והעיקריים שבהם:

– אין תהליך של הזרמת נתונים או בדיקתם בין תת-מערכת אחת לאחרת, כגון: אין הזרמה קבועה של נתוני נפטרים למערכת בעלי הרישיונות. זאת על-אף, שמערכת כלי הירייה נשענת על מרשם האוכלוסין ושואבת ממנו פרטים מה שיכול לספק את המידע המרבי הנדרש.

– אין מעקב אחר משוחררי צה"ל בעלי רישיונות (תוקף הרישיון אמור לפוג עם השחרור מצה"ל – אם זו היתה העילה).

– אין רישום של העילה לרישיון כלי הירייה, לפיכך גם משפג תוקף העילה, לפקיד הרישוי אין מידע על כך, ואינו יכול להודיע לבעל הרישיון לכלי הירייה כי פג תוקף הרישיון.

– פרטי "תעודת הזהות" של כלי הירייה אינם מלאים. קיים אמנם מידע חלקי אך לדעת הוועדה יש לשפרו ולהוסיף עליו נתונים רלוונטים למשרד הפנים ולמשטרת ישראל.

– אין מעקב אחר אסירים בעלי רישיונות לכלי ירייה (צריך להיעשות ע"י משטרת ישראל).

- אין מעקב אחר מפקידי כלי הירייה אצל סוחרים, זהו מידע חיוני לצרכי הניהול ולצרכי הפיקוח.
- יכולת משרד הפנים לבדוק מידע באשר ל"מסוכנות" מוגבלת ביותר, ולמעשה, קיימת רק למול זו של משרד הבריאות, על אף שקיים מידע, במשרד העבודה והרווחה (לא ממוכן) וביטוח לאומי.
- נתוני המאגר המועברים לבדיקה ולהתאמה אצל פקידי הרישוי, נעשה שלא בזמנים קבועים, ושלא בדרך קבועה, דבר הפוגע בסדרי עבודת פקידי הרישוי.
- נמצא, כי לא לכל פקידי הרישוי יש קו תקשורת מסופים ישיר אל מול מאגר מידע לבעלי רישיונות לכלי ירייה או למסורבים. מצב זה איפשר ל"מסורב" אצל פקיד רישוי אחד, לפנות לפקיד רישוי אחר ולקבל אצלו רישיון בעקבות הערות הוועדה, הבעיה נמצאת בשלבי פתרון, באמצעות התקנת קו תקשורת מסופים לכל פקיד רישוי. (התהליך אמור להסתיים בספטמבר 93).
- לקציני ולרכזי הרישוי של משטרת ישראל אין גישה למאגר משרד הפנים, שאינו מסווג, לכל הדעות, ולכן הם נאלצים לפנות לפקידי הרישוי, דבר שמאריך את תהליך האישור באופן כללי. לוועדה נראה, כי נכון יהיה לאפשר לגורמים אלה כניסה למידע נדרש באמצעות מסופים תוך שמירת מידור.
- המידע המצוי במאגר אינו כולל נתונים רלוונטים ביחס ל"ארגונים מורשים", לכן לא מתאפשר מעקב סביר אחר גופים אלה.
- נמצא, כי המעקב הממוכן אחר הסוחרים ומצבת כלי הירייה שברשותם לקוי, וכמעט שאינו קיים. גם בעניין זה הובא לידיעתנו, כי החל מספטמבר 93 הבעיה תמצא את פתרונה, ועל כך אנו מברכים.
- לבקשת מרכז הוועדה, העביר מר נסים אליאסף את עיקרי פעילות המיכון שנעשו עד כה, ואלה שאמורים להתבצע עד לסוף שנה זו. להלן פרוטים:

פעולות שכבר הושלמו:

- הקבלת הקובץ עם משרד הבריאות.
- בניית מימשק עם המטא"ר לקבלת תשובות. המימשק פועל כבר שבועות מספר ומשך זמן תגובת מטא"ר ברוב המקרים הוא **שעה אחת** לעומת שבועות מספר לפני בניית המימשק.
- מתקיימת פעילות דומה ביחס למשרד הבריאות, (הובא לידיעתנו כי המערכת תושלם בספטמבר 93).
- הוקם קובץ מדריכי הירי (כולל הסבת נתונים).
- הוקם קובץ מורשים לשאת כלי ירייה (מוצעים, שומרים ומפקחי מטווח). יש לציין כי מימושן של כל המלצות הוועדה יקח זמן רב, ולכן הוקם קובץ זה (אף שאינו תואם את כל ההמלצות) כפתרון ביניים.
- למערכת המיכון הוכנסה האינדיקציה לסירובים בתוך שמירה על הסודיות הנדרשת, כך שרק מי שרשאי לדעת את מקור הסירוב יודע על כך, ורק הגורם המסרב יודע את הסיבה.
- בחודש יולי אמור היה להיכנס ייכנס לשימוש דואר אלקטרוני של מני"א גם לפקידי הרישוי. במערכת זו אפשר לשלוח הודעות ולקבלן, להזמין תיקים, לברר פרטים וזאת בזמן אמיתי.

ומה בהמשך השנה?

- בחודש ספטמבר יסופקו לכל פקידי הרישוי מחשבים אישיים, מדפסות ותכנה להדפסת רישיונות לכלי ירייה, רישיונות לתחמושת וכו'.
- בחודש ספטמבר יוסבו כל נתוני בעלי הרישיונות שעברו אימון במטווח.
- בחודש ספטמבר יוקם קובץ המעקב הנוגע לסוחרים נשק.
- הוועדה רוחשת הערכה רבה לפעילות נרחבת זו, אשר לכל הדעות, תיעל את המערכת הניהולית ואת מערכת הפיקוח והבקרה, ותאפשר לפקידי הרישוי לבצע תפקידם בצורה טובה הרבה יותר.

משטרת ישראל:

מערכת המידע של משטרת ישראל מהווה ציר מרכזי בתהליך הרישוי לכלי ירייה, ולמעשה, קיימת תלות של משרד הפנים בתגובות המערכת הממוכנת של משטרת ישראל. בחינתה של המערכת הממוכנת של משטרת ישראל נעשתה באמצעות לימוד התוצר הניתן ע"י מערכת זו למערכת הרישוי, ובעניין זה בלבד.

מגמת היערכות המשטרה לבקשת משרד הפנים לקיצור תהליך הרישוי הביאה את משטרת ישראל לבחינת התבחינים עצמם ולמעבר למערכת ממוכנת משופרת. כבר כיום קיים קשר בסיסי בתקשורת ממוכנת בין קציני הרישוי המחוזיים ורכזי הרישום לבין מרכז המידע המצוי במטה הארצי. אולם כיום אין למערכת הממוכנת יכולת לבדוק את עצמה מול מידע אחר המצוי (בחלקו לא ממוכן) במחוזות ובמרחבי משטרת ישראל, כגון תפיסה או הפקדה של כלי ירייה, מעצרים ועוד.

למעט מאגר המידע הכולל רישום פלילי, אין המטה הארצי מקיים מעקב מרוכז כל שהוא אחר מידע הקיים במחוזות ובמרחבים, דבר הגורם לחוסר יכולת המטה הארצי לקיים מעקב, פיקוח ושליטה ברמה בסיסית (משנתבקשה משטרת ישראל להגיש נתונים ארציים, כמו: כמה ולמי כלי ירייה הושאלו ע"י משטרת ישראל, דוח גנבות נשק ועוד, נדרשו לכך שבועות מספר של עבודה ובדיקות ידניות רבות במחוזות והמרחבים), נתונים אלה חיוניים לצורך הניהול, השליטה והפיקוח של המטה הארצי.

על אף האמור עד כה, נמצא, כי במהלך החודשים האחרונים נעשה מאמץ מרוכז במשטרת ישראל לשפר את המערכת הממוכנת. כולל יכולת בדיקה למול מערכת ממוכנת עצמאית של מערך המודיעין, המצוייה כיום במטה הארצי.

משרד הבריאות:

המערכת הממוכנת של משרד הבריאות הנה השלישית והמשלימה את משולש הבדיקה והמעקב בכלל מערכת רישוי כלי הירייה (מצטרפת לזו של משטרת ישראל ומשרד הפנים).

המערכת הממוכנת של משרד הבריאות, הנוגעת לרישוי כלי ירייה, מופעלת ע"י המחלקה למידע וסטטיסטיקה (מנהלת המחלקה הגבי מרים פופר) ובה "קובץ המאושפזים". תהליך עדכון הקובץ נמשך כ-4-6 שבועות. למשרד הבריאות מופנות מעל 100 אלף בקשות בשנה, ופעולת הבדיקה למול קובץ המאושפזים, נמשכת כ-10 ימים.

בקובץ זה רשומים אך ורק מאושפזים בפועל או בהתאם לתבחינים שנקבעו ע"י אותה ועדת מומחים שנתמנתה בזמנה ע"י מנכ"ל משרד הבריאות והמלצותיה פורטו קודם לכן.

למשרד הבריאות יש התנגדות להכניס לקובץ זה או לקובץ נפרד מידע קיים במערכת הבריאות בדבר אלכוהוליסטים ומשתמשים בסמים או כאלה שאובחנו ע"י מטפלים כמסוכנים לעצמם ו/או לסביבתם, על אף שהנתונים (אמנם חלקיים מאוד) מועברים למשרד הבריאות, וזה מעבירם במידת הצורך למשרד הפנים (בדרך ידנית). למערכת ה"מטפלים" בדגש על אלה שמועסקים ע"י משרד העבודה והרווחה, יש מידע נוסף שאינו מועבר למשרד הבריאות בגלל חוסר בנהלים ובתקנות מתאימות.

צה"ל:

מאגר המידע המצוי בצה"ל הנו רחב ומגוון ביותר. במסגרת רישוי כלי ירייה אין קשר כל שהוא למאגר מידע נרחב זה, למעט במקרה של בדיקת היחתימה לקבע"י של מבקשי הרישיון לצורך בדיקתם למול הנהלים המחייבים את קצינת הרישוי של צה"ל.

בעקבות פניית הוועדה, הביע צה"ל את נכונותו לבדוק אחת לתקופה את כלל המשרתים בו (סדיר ומילואים) למול קובץ המאושפזים או כל קובץ אחר באחד ממשרדי הממשלה.

נמצא, כי לצה"ל מידע ממוכן בתחום הרפואי, כולל נפשי, אשר אינו מועבר למשרד הבריאות, בשל התנגדות מערכת הביטחון. בהקשר זה מופנית תשומת לבו של מנכ"ל משרד הבריאות לחוק כלי ירייה תשי"ט – 1949 סעיף 11 ג', שלפיו המנהל רשאי להשתמש בידענות על טיפול בחולי נפש המצויות במשרד הבריאות או במערכת הביטחון על שלוחותיה.

במהלך עבודת הוועדה וביוזמתה, הוקמה וועדה משותפת למשרד הבריאות ולמפקדת קצין רפואה ראשי, לבחינת נתונים שיועברו באופן שיטתי וממוכן מצה"ל למשרד הבריאות, בעוד שכיום צה"ל נענה לשאלות המובאות אליו ממשרד הבריאות או ממשרד הפנים.

משרד העבודה והרווחה:

במהלך עבודת הוועדה התברר, כי בידי עובדי משרד העבודה והרווחה, המקיימים קשר יום-יומי עם אלפי אנשים, מידע רב, שאינו נאגר במערכת ממוכנת כל שהיא, לא מקומית ולא ארצית. כיום מערכת רישוי כלי ירייה אינה נעזרת כלל במידע ממשרד העבודה והרווחה, למעט זה המועבר למשטרת ישראל במסגרת תלונות, בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד העבודה והרווחה (הוראה מס' 1.14 מה-23 בספטמבר 92).

קיים רצון של הגורמים השונים במשרד העבודה והרווחה, המשנה למנכ"ל ומנהלי המחלקות, לבחון שילובם בדרך שתמצא לכך, כדי שהמידע המצטבר ירוכז ויועבר למשרד הבריאות.

מערכות המידע והמחשוב – המלצות:

מערכות המידע המשרדיות, המהוות נדבך מרכזי במתן השירות לאזרח, מהוות אמצעי תיוני ביותר ליישום מדיניות הרישוי ולניהול השוטף ולבקרה יעילה. הוועדה רואה, כי קיים צורך שליד ר' המינהל לרישוי כלי ירייה תוקם ועדת היגוי בראשות ע' ר' המינהל למיכון, אשר תפקידה העיקרי יהיו:

– להביא לתיאום המיכון של מערכות המידע המשרדיות.

– להביא לזירוז תהליכי מיכון מערכות המידע במשרדים השונים.

– לשמש גוף מפקח, שיבטיח את זכויות הפרט וסודיות ראויה בתוך שמירת המידע בידי המשרדים הממונים על מידע זה (כל משרד/גוף בתחומו).

ועדת המומחים שהוקמה, במשרד הבריאות, בעקבות עבודת הוועדה, יצרה שני תהליכים מרכזיים: (א) בחינה וסיכום מתודש של "קובץ המאושפזים" (תבחינים מעודכנים). (ב) בחינה וסיכום בכל הקשור ל"הודעת מטפל" עפ"י חוק כלי ירייה תשי"ט – 1949. יש בהמלצות אלה שינוי מהותי מן המצב הקיים, ויש בהם כדי להגדיל באופן משמעותי את יכולת משרד הבריאות לאתר, ובזמן נכון, את אלה המחזיקים בכלי ירייה או אלה שפנו בבקשה להחזיק כלי ירייה, אשר לגביהם מידע בדבר "מסוכנות".

הוועדה מאמצת את המלצות ועדת המומחים של משרד הבריאות וממליצה שגם משרד העבודה והרווחה יעביר "הודעות מטפל" באמצעות רופא או פסיכולוג שימונה לצורך זה (יש להתאים התקנות בהתאם).

בירורים שקיימנו בנושא עם המשנה למנכ"ל משרד העבודה והרווחה, מר אשר פריהר, ועם קבוצת מנהלי מחלקות במשרד, הביאנו לידי המלצה לחייב את משרד העבודה והרווחה להקים מערכת מידע בדבר "הודעות מטפל". מערכת מידע ודיווחים זו צריך שתתבסס על תבחינים, כפי שייקבעו ע"י משרד העבודה והרווחה (אנו ממליצים, כי לוועדה לקביעת תבחינים שתיקבע במשרד זה יצורף נציג משרד הבריאות/שירותי בריאות הנפש).

לעשות מאמץ במשטרת ישראל לסיים את תהליכי המיכון המתוכנן בתוך חצי שנה. יש לשלב בתהליך את המחלקה לזיהוי פלילי, אשר הציגה בפני הוועדה את רעיונותיה לשיפור יכולת המעקב והפיקוח על כלי ירייה באמצעות מערכות המידע.

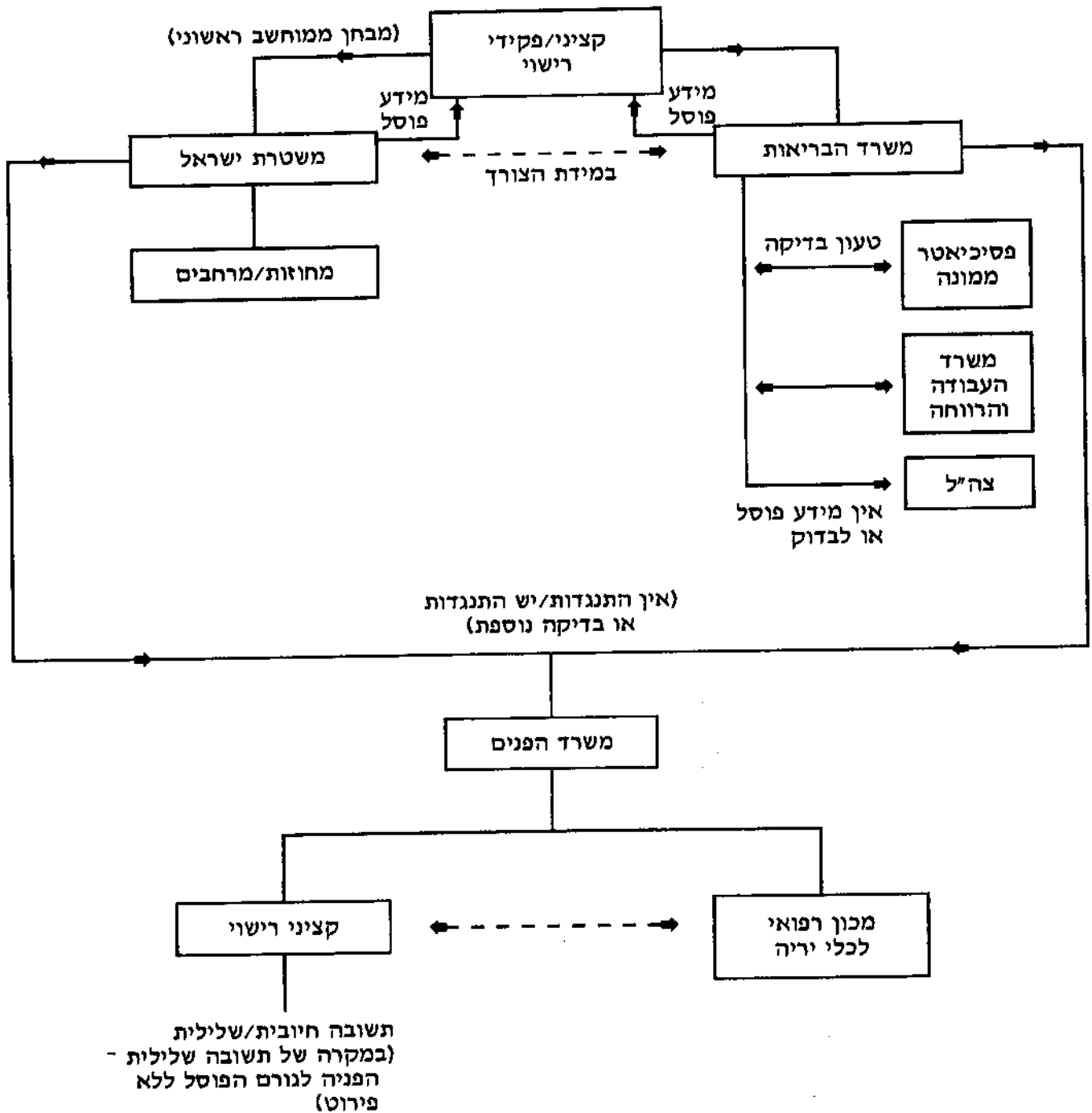
כמו כן, מומלץ כי מערכת המידע הממוכן של משרד הפנים תכלול את ציון העילה למתן רישיון לכלי ירייה.

הוועדה ממליצה כי מיכון מנהל האוכלוסין במשרד הפנים יעביר דוח תקופתי שיכלול נתונים סטטיסטיים וחתכים שונים של מידע, כפי שיקבע ע"י ראש המנהל ככלי עזר לנהול ולפיקוח.

אנו ממליצים לראש המטה הכללי בצה"ל למסד נוהל קבע בדבר בדיקת קובץ אנשי מילואים למול קובץ משרד הבריאות ומשטרת ישראל, ולהביא מידע זה בחשבון לעניין החזקת נשק של צה"ל.

הוועדה מבקשת להביע הערכה רבה לכלל הגורמים העוסקים בתחום המידע והמחשוב על פעילותם הנרחבת. פעילות זו של משרד הפנים, אשר מבוססת על חמרה, ולא רק על תחום התכנה, מצעידה את המשרד ל"דרך הנכונה". משניתנו בידי גורמי המיכון במשרד הפנים הכלים ותשומת הלב הנאותים נראה, כי מצאו אלה את הדרכים, במהירות יחסית (לעיתים למרות התנגדות בלתי מובנת של ר' האגף לשעת חירום ותפקידים מיוחדים), לפתור כשלים רבים שהתקיימו לאורך זמן רב. פעילות משטרת ישראל בתחום זה אף היא ראויה לציון מיוחד. נמצא, כי הפעילות היסודית שהתקיימה במשרד הבריאות, בהנחיתו של המנכ"ל, היא המתקדמת ביותר כיום.

מרשם סכמתי של מערכות המידע - מצב סופי

סיכום

סיכום

עבודת הוועדה נמשכה לאורך זמן רב למדי, וזאת מפני החלטתה שלא להסתפק בשאלת מדיניות הרישוי אלא לבחון את מרב הנושאים הקשורים לחוק כלי ירייה והתקנות, המערכת הניהולית, המערכות הממוכנות והמסייעות ומערכת הפיקוח. זאת, מתוך מודעות לרגישות הנושא ולזיקתו לנושא ביטחון הפנים וחשיבותו לפרט. המטרה המרכזית של הוועדה היתה להביא לשינויים במהלך תקופת עבודתה וללוות שינויים אלה בטרם הוצאת הדוח המסכם.

מוצאים אנו לנכון להדגיש, כי עמדת הוועדה היא שהמערכת הניהולית נכשלה בתפקידה. אמנם ייתכן, כי חלק מכישלון המערכת נעוץ בחוסר כוח האדם ואמצעים אחרים, אך לעניות דעתנו, יכולה הייתה המערכת הניהולית לעשות ולפעול הרבה יותר גם בתנאים הקיימים. מערכת זו מחויבת בשינוי בסיסי ומהותי.

מערכת הפיקוח על חוק כלי ירייה תשי"ט – 1949 איננה פועלת כראוי, ונראה, כי באמצעות השינויים שהומלצו על ידינו יתקיים פיקוח נאות בכל הרמות.

מצאנו את הגורמים הממונים (בכל המשרדים) על המערכות הממוכנות ערניים ורגישים מאוד לתפקידם ולעיסוקם ונכונים לבצע שינויים טכניים ומהותיים בו זמנית. אמנם לא די בכך, אך בתחום המערכות הממוכנות נעשה לאחרונה צעד גדול מאוד קדימה ויש לעודדו ולהשלימו.

אנו רואים את קבלת המלצותינו, כפי שהובאו כמקשה אחת. חלקו רצוי ניתן לישום מידי וחלקו צריך שיתבצע בהדרגה, כדי שלא יוצרו זעזועים מיותרים. (לדוגמה הכשרה ראשונית כוללת). אנו מאמינים, כי מימוש המלצות אלה יש בהם כדי לקיים מדיניות ברורה. קיום בקרה, מעקב ופיקוח נאותים יבטיחו, כי כלי הירייה, בשל הסכנה שבו, ינתן רק למי שאכן זכאי לו ויודע להפעילו בעת הצורך, וכל זאת בתוך שמירה על הליכים הוגנים ושמירה על סודיות ועל צנעת הפרט. אנו מקווים כי המערכות המופקדות על ביטחון הפנים יוכלו להעזר בתבחינים שקבענו לצרכיהם.

הוועדה ממליצה, כי משרד הפנים, בתיאום עם משרד המשפטים משטרת ישראל, יכריזו על תקופת ריהביליטציה של רישוי כלי ירייה, ובתקופה זו ייקרא הציבור הרחב לקיים הטעון בחוק (לצורך כך יופצו לציבור התקנות הרלוונטיות) בכל הקשור לחידוש רישיונות לכלי ירייה, להפקדת כלי ירייה של נפטרים, יוצאים לחו"ל, העברת דיווחים של "ארגונים ראויים" וסוחרים ועוד. לוועדה נראה, כי משך זמן של 6 חודשים הוא הזמן הראוי למהלך ייחודי זה.

קיומה של תקופת "חנינה" כמפורט מעלה, מותנה בכך שכלל הגורמים הקשורים לתהליכי הפיקוח, בדגש על משרד הפנים ומשטרת ישראל, ייערכו לקיים פיקוח, בקרה ואכיפה קפדניים בהיקף נרחב לאחר תקופה זו. הוועדה מציינת הירתמותו של המפכ"ל למבצע זה.

נספחים

נספח א'

חוק כלי-היריה, תש"ט—1949, י

פירושים
(חיונים :
חש"כ, השלי"א)

1. בחוק זה —
„כלי-יריה“ — פירושו כלי בעל קנה העשוי לירות כדור, קלע, פגז, פצצה או כיוצא באלה, שבכוונתם לחמית אדם, וכולל חלק, אביזר ותחמושת של כלי כזה. וכן כלי-נשק שסוגל לפלוט חומר הנועד לחזיק לאדם, לרבות חלק, אביזר ותחמושת לכלי-נשק כאמור ולרבות מכל המכיל או שסוגל להכיל חומר כאמור ;
„כלי-יריה צבאי“ — פירושו כלי-יריה מסוג ששר הבטחון הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כסוג של כלי-יריה צבאיים ;
„מטוח-קליעה“ — מיתקן שנועד לקליעה למטרות מכלי-יריה ;
„פקיד-רישוי“ — פירושו אדם שנתמנת על ידו שר הפנים, במינוי שפורסם ברשומות, להוות פקיד-רישוי לצורך חוק זה ; מינוי כזה יכול להיות כללי או מסוייג ;
„שעת-חירום“ — פירושה תקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה על פי סעיף 9 (א) לפקודת סדרי השלטון וחמשפט, תש"ח—1948.

ייצור, יבוא וביא
של כלי יריה
(חיקון חשי"ד)

2. (א) לא יעשה אדם כלי-יריה, אלא על פי רשיון ובהזמנת הממשלה או על פי אישור הממשלה.
(ב) לא יביא אדם כלי-יריה צבאי למדינה ולא יוציא אדם כלי-יריה צבאי מן המדינה אלא על פי אישור הממשלה.
(ג) לא יבוא אדם למדינה כלי-יריה שאינו כלי-יריה צבאי, ולא יוציא אדם מן המדינה כלי-יריה שאינו כלי-יריה צבאי, אלא על פי רשיון.

1. ס"ח 18, חש"כ, עמ' 143 ;
תקונים : ס"ח 139, חשי"ד, עמ' 149 ;
ס"ח 189, חש"כ, עמ' 229 ;
ס"ח 368, חש"כ, עמ' 68 ;
ס"ח 634, השלי"א (5.8.1971), עמ' 170 ;
ס"ח 684, השלי"ב (1.8.1972), עמ' 136 ;
2. לפי סעיף 9 לחוק לחיקון סדרי השלטון והמשפט, תש"ט—1949. לא יחול החוק האמור על האמצעים לקידום הרישוי לפי חוק כלי-היריה.
ס"ח 284, השלי"א (13.4.1978), עמ' 124.

3. (א) לא יעשה אדם עסק בכלי-יריה אלא על פי רשיון.
 (ב) לצורך סעיף זה רואים אדם כעושה עסק בכלי-יריה, אם הוא עושה בהם מקח-וממכר או עסק בהחסנתם או בתיקונם.
 (ג) בעל רשיון לפי סעיף זה לא יקבל כלי-יריה להחסנה או לתיקון אלא מאת אדם אחר שהוא בעל רשיון כזה או מאת אדם המחזיק אותו כלי-יריה בהיתר על פי חוק זה.
4. לא ישא ולא יוביל אדם כלי-יריה, אלא על פי רשיון, או על פי תעודת-הרשאה לפי הסעיפים 7, 10 או 10א, או לפי רשות על פי סעיף 10ב(ג).
5. (א) לא יחזיק אדם כלי-יריה, אלא על פי רשיון.
 (ב) הוראות סעיף זה אינן חלות —
 (1) על המביא כלי-יריה למדינה על פי רשיון לפי סעיף 2 — במשך שלושים יום מיום הבאת כלי-היריה למדינה כאמור;
 (2) על העושה עסק בכלי-יריה על פי רשיון לפי סעיף 3 — לגבי כלי-היריה שהוא מוזנין לרגל עסקו;
 (3) על בעל רשיון על פי סעיף 4 — לגבי כלי-יריה שעליו ניתן לו אותו הרשיון;
 (4) על בעל רשיון מיוחד או על בעל תעודת-הרשאה לפי הסעיפים 9, 10 או 10א, או על ברירות לפי סעיף 10ב(ג);
 (5) על יורש או מנהל עובין של אדם שנפטר, המחזיק כלי-יריה שהנפטר החזיקו בהיתר על פי חוק זה — במשך שלושים יום מיום הפטירה.
- 5א. (א) לא יינתן רשיון להחזקת כלי-יריה, למעט כלי-יריה המוחזק מטעם המסטרה על פי הסעיפים 9 או 10, אלא לאחר שאדם המחזיק ברשיון למכור כלי-יריה בדרך כלל (להלן — סוחר מורשה) או אדם ששר הפנים ימנה לענין סעיף זה, אישר בתעודה כי בדק את כלי-היריה ומצאהו ראוי לשימוש.
 (ב) סוחר מורשה ומוי ששר הפנים מינהו כאמור בסעיף קטן (א) חייבים, לפי בקשה ובתשלום, לבדוק כלי-יריה, ואם מצאהו ראוי לשימוש — לאשר זאת בתעודה כאמור; שיעור התשלום בעד הבדיקה

קשיית עסק
ככלי יריה

כשיחה והובלה
של כלי יריה
(תיקונים:
השייך, תשל"א)

החזקת כלי יריה
(תיקונים:
השייך, תשל"א)

בדיקה בוקרמת
לפניו רשיון
(תיקונים:
השייך, תשל"ב)

כלי-ידיה

ייקבע על ידי שר הפנים בצו ; היה בודק כלי-היריה עובד המדינה, יהיה התשלום לידי אוצר המדינה.

(ג) שר הפנים רשאי לפטור סוגים שונים של כלי-ידיה מחובת הבדיקה לפי סעיף זה.

תחילת הסעיפים
4 ו-5
(תיאורים :
תשי"ד, תשכ"ב,
תשל"א. תשל"ח)

35. (א) הוראות הסעיפים 4 ו-5 יחולו גם על כלי-ידיה שנמסר לאדם מטעם המדינה בקשר לתפקידו, למעט כלי-ידיה שבידי צבא-הגנון לישראל או משטרת ישראל, שירות בתי-הסוהר, או בידי שומר כמשי-מעותו בחוק משכן הכנסת (רחבתו, תשכ"ח—1968).

(ב) הוראות הסעיפים 4 ו-5 לא יחולו על כלי-ידיה שנמסר מטעם צבא-הגנה לישראל או משטרת ישראל, או בהסכמת אחד מהם —

(1) לצרכי אימונו של מי שמלאו לו 14 שנה והוא נמנה עם יחידה שהודיע עליה שר הבטחון ברשומות שהיא יחידת-אימון לענין סעיף זה, והכלי נמצא בידי אותו אדם בשעת אימון או הדרכה של צבא-הגנה לישראל או מטעמו, או בשעת אימון או הדרכה המנוהלים על פי הוראות-קבע של שר החינוך והתרבות, שהותקנו בשים לב להוראות צבא-הגנה לישראל לגבי יחידות-אימון דומות שבפיקוחו, והמדריך באימונים אלה אושר על ידי שר הבטחון בהמלצת שר החינוך והתרבות ;

(2) למדריך כאמור לשם אימון והדרכה בשעת נילוי תפקידו.

(ג) הוראות סעיפים 4 ו-5 לא יחולו על כלי יריה שנמסר לאדם מטעם צבא-הגנה לישראל על פי תעודת הרשאה בהתאם לווי-אווז המחייבות בצבא בנדון זה או על כלי יריה שנמסר לאדם מטעם משרדו לישראל על פי תעודת הרשאה בהתאם להוראות המחייבות במשרדו וכלי היריה הוא בידי אותו אדם בהתאם לתנאי התעודה.

(ד) שר הבטחון רשאי, בהודעה נכתב לשר ופנינו, לפטור ווי-אווזי ושלוחות אחרות של מערכת הבטחון מלקיים הוראות הסעיפים 4 ו-5, בכלי-ידיה שבידיהם שלא לצרכי הגנחה ; הווי-אווזי לווי-אווזי רלי-אווזי אלה ייקבעו בתעודת-הרשאה שתימסר להט על ידי מי ששר הבטחון הסמיך לכך.

(ד) אין בסעיף זה כדי לגרוע מכל פטור לקבלת רשיון הניתן לפי סעיף 5(ב).

ה) סמכויות שר הבטחון ושר החינוך והתרבות לפי סעיף זה, בענין אישור מדריכים ומתן המלצה על האישור ומתן הוראות, ניתנות לאצילה.

ו) הוראות שר החינוך והתרבות לפי סעיף זה אינן טעונות פרסום ברשומות.

6. (א) לא יקנה אדם כלי-יריה ולא ירכשנו בדרך אחרת אלא אם יש בידו רשיון לאותו כלי-יריה.

(ב) לא ימכור אדם כלי-יריה, לא יעבירו לאחר בדרך אחרת ולא ימסור כלי-יריה לאחר אלא אם יש בידי הקונה או המקבל רשיון לאותו כלי-יריה, או שמתר לו להחזיק בכלי-היריה לפי הוראות חוק זה.

7. לא יוקם מטווח-קליעה ולא ינוהל אלא על פי רשיון.

7א. לא ייכנס אדם אל מטווח-קליעה, ולא ישחז בו, אלא בהתאם להוראות של מנהל המטווח או של מי שמונה לנך, ולא יפעיל במטווח כלי-יריה אלא בפיקוחו של מפקח.

7ב. הנמצא במטווח-קליעה יקיים בו את הוראות-הקבע שהוצאו על ידי הרשות המוסמכת ושהוצגו במטווח במקום הנראה לעין, וכן את ההוראות שניתנו על פיהן; ואולם במטווחי-הקליעו של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל ינהג כל הנמצא בהם, לפי הפקודות שהוציא הצבא או המשטרה לענין זה, ושהוצגו כאמור, ולפי ההוראות שניתנו על פיהן.

7ג. לא ישמש אדם מפקח מטווח-קליעה אלא על פי רשיון.

7ד. הקמת מטווח-קליעה ללא רשיון לפי חוק זה או שלא בהתאם לתנאי הרשיון, דינה, לכל דבר, כדין הקמתו בלי הרשיון הדרוש לפי פקודת בנין ערים, 1936, או שלא בהתאם לתנאי רשיון לפי אותה פקודה.

7ה. הוראות הסעיפים 7—17 נחייבות גם את המדינה, להוציא את צבא-הגנה לישראל, משטרת ישראל, יעירות בתי הסוהר ומושמר והגסטו; ושר הבטחון רשאי, בהודעה בכתב לשר הפנים, לפטור מוזראות אלה מפעל או שלוחה אחרת של מערכת הונוחון במטווחי-קליעו שלהם.

כניה וככירה של בלי יריה

רשיון לכפרה קליקה (תיקון תשכ"ב)

אישור כניסה לכפרה (תיקון תשכ"ב)

ציות להוראות המטווח (תיקון תשכ"ב)

רשיון מפקח (תיקון תשכ"ב)

קנין על הקוד רשיון למטווח (תיקון תשכ"ב)

החלה על הכניסה (תיקונים: תשכ"ב, תשל"א)

סעיף 4 ו-5
הרשאות הסעיפים
ובאימות לא ירי
(תיקון תשכ"ב)

7. הוראות הסעיפים 4 ו-5 לא יחולו על כלי־ידי שבידי אדם חנומא במטווח־קליעה ברשותו של מנהל המטווח או של מי שחסמין לכך, וכן על נשיאתם, החזקתם והובלתם של כלי־ידיה, בתנאים שנקבעו בתקנות לשם העברתם של כלי־היריה למטווח או לשם החזרתם ממנו ואו לשם אימוץ בהם ללא־ירי.

דיבת מנהל
הכפיה לקבל
רשיון החוק
(תיקון תשכ"ב)

7. מנהל המטווח חייב לקבל רשיון־החזקה לפי סעיף 5 על כלי־היריה שברצונו להחזיקם לצורך המטווח.

הנבלת השימוש
(תיקון תשכ"ב)

7. לא יתאמן אדם בירי מכלי־ידיה, מחוץ למטווח־קליעה.

שלוה כלי יריה

8. לא ישלח אדם כלי־ידיה בדואר, ברכבת או בכל דרך אחרת, אלא על פי רשיון.

כלי יריה
להגנת כפרים
(תיקונים :
חשיד, השליח)

9. (א) רשות מוסמכת רשאית לתת לממונה של ישוב רשיון מיוחד להחזקה כלי־ידיה להגנת הנפש והרכוש של הישוב והתחבורה עם הישוב. (ב) ממונה של ישוב שניתן לו רשיון מיוחד כאמור, רשאי, אם היה הדבר דרוש, לפי דעתו, להגנת הנפש והרכוש של הישוב או התחבורה עם הישוב, להרשות אדם מתושבי הישוב או מהנמצאים בו שאושר לכך על ידי מפקח־המשטרה הנוחזי או נציגו, הן ברשימה הכוללת את שמו והן באופן אישי והן בכל זרך אחרת, לשאת בתחום שהוגדר ברשיון את כלי־היריה שעליו ניתן הרשיון ; הממונה רשאי לקבוע תנאים והגבלות לאותה הרשאה.

(ג) הרשאה על פי סעיף קטן (ב) תינתן על ידי תעודה בחתימת־יד הממונה.

(ד) בסעיף זה —

"ישוב" — פירושו מקום־ישוב ששר הפנים על פי המלצת שר הבטחון, אישר אותו כישב לצורך סעיף זה ;
"ממונה" — פירושו הממונה על השמירה כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (הסדרת השמירה), תשכ"א—1961, או תושב אחר שנתמנה על ידי פקיד־רישוי להיות ממונה לצורך סעיף זה.

כלי יריה
להגנת סטקלים
(תיקונים : חשיד,
תשכ"ב, תשל"ח)

10. (א) רשות מוסמכת רשאית לתת לבעל של מפעל ראוי, או למנהלו או למי שהבעל או המנהל מינה להיות אחראי לבטחון במפעל, רשיון

מיוחד להחזקת כלי-היריה להגנת המפעל ועובדיו והתחבורה עם המפעל וכן לאימונים הקשורים בהשגת מטרות אלה.

(ב) בעל רשיון מיוחד כאמור רשאי, אם היה הדבר דרוש, לפי דעתו, להגנת הנפש או רכוש המפעל או התחבורה עם המפעל, להרשות, בתנאים ובהגבלות שיראה לקבוע, איזם מעובדי המפעל לשאת בתחום שהוגדר ברשיון, או בשעת אימונים שיתקיימו במקום ובתנאים שקבעה הרשות המוסמכת מטעמי בטיחות, את כלי-היריה שעליו ניתן הרשיון; ובלבד שהאדם האמור אושר לכך תווילתו על ידי מפקח-המשטרה המחוזי או נציגו ברשימה הכוללת את שמו או באופן אישי או ברל דרך אורזון.

(ג) הרשאה על פי סעיף קטן (ב) תינתן על ידי תעודה בנותימת יד בעל הרשיון המיוחד.

(ד) "מפעל ראוי" -- פירושו, בסעיף זה, מפעל או מוסד ששר הפנים, על פי המלצת שר הבטחון, אישר כמפעל ראוי לצורך סעיף זה.

10.א. (א) שר רשאי למנות מונח עובדי משרדו עובד שראוי לקבל רשיון מיוחד להחזקת כלי-היריה שנועדו לצרכי בטחון בקשר לתפקידיהם של עובדי משרד השר (להלן -- עובד אחראי), ומשעשה כן, רשאית רשות מוסמכת לתת לעובד האחראי רשיון מיוחד כאמור.

(ב) ניתן לעובד אחראי רשיון מיוחד על פי סעיף קטן (א), רשאי הוא, אם היה הדבר דרוש, לפי דעתו, לצרכי בטחון בקשר לתפקידיהם של עובדי משרד השר, להרשות עובד אחד מעובדי משרד השר לשאת בתחום שהוגדר ברשיון את כלי-היריה שעליו ניתן הרשיון; העובד האחראי רשאי לקבוע תנאים והגבלות לאותה הרשאה.

(ג) לא תינתן תעודת הרשאה לעובד לפי סעיף קטן (ב), אלא אם העביר העובד האחראי לפקיד הרישוי פרטים המזהים את העובד, ונתמלאו לגביו ההוראות האמורות בסעיף 11ב בשינויים המחוייבים.

(ד) הרשאה על פי סעיף קטן (ב) תינתן בתעודה חתומה בידי העובד האחראי.

(ה) בסעיף זה "עובד משרד השר" -- עובד המדינה שהשר נעזר בו לשימוש בסמכויותיו או במילוי תפקידיו.

10.ב. (א) רשות מוסמכת רשאית לתת לאדם האחראי על הפקתו של סרט או של הצגת מחזה או הופעת בידור אחרת ששר הפנים אישר אותו

נשיאת כלי יריה
מקום המדינה
(תיקונים:
השר, תשל"ח)

כלי יריה
לפרטים, הצגת
התפקיד
(תיקון תשל"א)

כלייריה

לענין סעיף זה, רשיון מיוחד להחזקת כלייריה לצורך אותם סרט, הצגה או הופעה.

(ב) רשות מוסמכת רשאית להתנות את מתן הרשיון לפי סעיף קטן (א) בכך שהאחראי ימנה אדם, באישורה, להיות ממונה על הבטחון.
(ג) ניתן לאחראי רשיון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא להרשות אדם ממשותפי הסרט, ההצגה או ההופעה לשאת כלייריה שעליו ניתן הרשיון בזמן צילום הסרט או בזמן ההצגה או ההופעה או החזרות להם.

(ד) הממונה על הבטחון, ואם לא נתמנה — האחראי, יפקח על השימוש בכלייריה לשם שמירה על היי אדם ובריאותו ויבטיח נטילתו לאחר השימוש בו לצורך הסרט, ההצגה או ההופעה.

(ה) סמכותה של רשות מוסמכת לפי סעיף זה אינה גורעת מסמכותה לפי סעיף 12.

רשיונות לכלי
יריה ושירותי
שמירה
(תיקון השל"א)

10. (א) רשות מוסמכת רשאית לתת לבעל רשיון לפי סעיף 18 (א) לחוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, תשל"ב—1972, רשיון מיוחד להחזקת כלי יריה בתנאים שייקבעו ברשיון הנידון, לשינוש הנועךקינו בשירותי השמירה שלו על פי סעיף 19 לאותו חוק, במסגרת עיסוקם כאמור.

(ב) בעל הרשיון המיוחד רשאי להרשות בתעודת ורשאון נועטין מהמועסקים בשירותו כאמור בסעיף קטן (א) לשאת ולהחזיק בכלי ירון שניתן לו עליו הרשיון המיוחד.

(ג) לא תינתן תעודת הרשאה לפי סעיף קטן (ב) אלא אם חעביר בעל הרשיון המיוחד לפקיד הרישוי פרטים המזהים א תהעובד, ונתמלאו לנביו ההוראות האמורות בסעיף 11 בשינויים המחוייבים.

רשיונות לבלוי
פזלים ומחנות
(תיקון השל"א)

10. ד. רשות מוסמכת רשאית לתת למלחה של טיול או מחנה רשיון לנשיאה ולהחזקה של כלי יריה, ובלבד שהוגשה על כך בקשה מראש כפי שקבעה הרשות המוסמכת.

רשיונות מוסמכות
(תיקונים : השייד,
תשל"א, תשל"ח)

11. רשות מוסמכת לענין רשיונות לפי חוק זה היא —
(1) לצורך סעיף 2 —

- (א) לגבי כלי־היריה שנועד לצבא־הגנה לישראל — שר הבטחון ;
- (ב) בכל מקרה אחר — שר הפנים על פי המלצת שר הבטחון.
- (2) לצורך סעיפים 3 עד 10 —
- (א) שלא בשעת־חירום — פקיד רישוי על פי המלצת מפקח־המשטרה המחוזי או נציגו שנתמנה לכך ;
- (ב) בשעת־חירום — פקיד־רישוי על פי המלצת מפקח־המשטרה המחוזי ואלוף פיקוד או נציגיהם שנתמנו לכך.

11א. (א) רופא או פסיכולוג המטפל באדם, והוא סבור כי אם האדם יחזיק בכלי יריה יהיה בכך משום סכנה לאותו אדם או לציבור, יודיע על כך למנהל הכללי של משרד הבריאות או למי שהמנהל הכללי חסמיכו לכך (להלן בסעיף זה — המנהל).

יפנת רופא
או פסיכולוג
חיסון השליח

(ב) רופא או פסיכולוג המטפל באדם, ונדע לו כי האדם מחזיק בכלי יריה, ולדעתו יש בכך משום סכנה לאותו אדם או לציבור, יודיע על כך למנהל והמנהל יהא רשאי להעביר את הידיעה לפקיד רישוי.

11ב. (א) פקיד רישוי שקיבל בקשה לרשיון לכלי יריח או פרטים לצורך מסירת כלי יריה לידי אדם פלוני, יעבירם למנהל הכללי של משרד הבריאות (בסעיף זה — המנהל), ורשאי פקיד הרישוי להעביר פרטים למנהל גם לגבי מי שכבר ניתן לו רשיון או תעודה הרשאה לפי חוק זה.

יודעה על
ישמחו או סכנה
חיסון השליח

(ב) מצא המנהל כי מבקש רשיון או מי שנמסרו לגביו פרטים כאמור בסעיף קטן (א) זושפו עקב מחלת נפש או חשש למחלת נפש, רשאי הוא להודיע לפקיד הרישוי פרטים על האשפוז ; מצא המנהל כי על מבקש רשיון או מי שנמסרו לגביו פרטים כאמור בסעיף קטן (א) נמסרה הודעה לפי סעיף 11א, יודיע זאת לפקיד הרישוי.

(ג) לצורך ההודעה כאמור רשאי המנהל לחשתמש בידיעות על טיפול בתולי־נפש המצויות במשרד הבריאות או במערכת הבטחון על שלוחותיה, וכל הוראה בדיון האוסרת מסירת ידיעה על חולח־נפש לא תתול על מסי־ת ידיעה לפי סעיף זה.

12. (א) המוסמך לתת רשיון לפי חוק זה רשאי, למי שיקול־דעתו —

(1) לתת רשיון או לסרב לתתו ;

יודעה כללית
בנתק לרשימת
חיסונים : השכ"ב,
הש"א, השליח

- (2) לתת רשיון בתנאים ובחנבלות ולחטיל תנאים וחנבלות על רשיון שניתן ;
- (3) לבטל רשיון תוך תקופת תקפו.
- (ב) פקיד רישוי רשאי לדרוש שמבקש רשיון יתייצב לפניו לשם בירור פרטי בקשתו.
- (ג) פקיד רישוי רשאי לדרוש שמבקש רשיון ייבדק אצל רופא שקבעו המנהל הכללי של משרד הבריאות לבדיקת בריאותו ; תוצאות הבדיקה יועברו לפקיד הרישוי.
- (ד) תקפו של הרשיון לפי חוק זה יחיה לתקופה שתיקבע בתקנות, בדרך כלל או לכל סוג של רשינו תבמיוחד, אלא אם נקבע ברשיון תקופה קצרה יותר.
- (ה) רשיון על פי חוק זה הוא אישי ואינו ניתן להעברה.
- (ו) לענין סעיף זה, "מבקש רשיון" — לרבות מי שקיבל או יקבל לידיו כלי ירייה מכוח תעודת הרשאה לפי חוק זה.

שסירת מה
(תיקונים :
חש"א, חש"ח)

12. מי שהגיעה אליו, על פי סעיפים 10 א (ג), 10 ג, 11 א, 11 ב או 12 (ג), ידיעה בדבר אשפוז או מחלה, ישמרנה בסוד ולא ינלח אותה אלא במידה שיש בכך צורך לשם ביצוע חוק זה והתקנות על פיו ; העובר על חוראה זו, דינו — מאסר שנה אחת.

פסביות המשטרה

13. (א) הנושא או המוביל כלי־יריה בהיתר לפי חוק זה — חייב לשאת את הרשיון או את תעודת־הרשאה לכך.

(ב) בעל רשיון או תעודת־הרשאה לפי חוק זה חייב להראות את הרשיון או את תעודת־ההרשאה לכל שוטר הדורש זאת ממנו.

(ג) כשיש לשוטר יסוד לחשוב שבכלי־יריה מסויים נעברה עבירה לפי חוק זה, רשאי הוא לתפוס אותו כלי־יריה ; והמשטרה רשאית להחזיק כרשותה כלי־יריה שנתפס כך, עד שבית־משפט מוסמך יחליט מה ייעשה בו.

הפסרת כלי ירייה
בידי המשטרה

14. אדם שהחזיק כלי־יריה בהיתר לפי חוק זה, ופקע חיתרו, אם משום שתם תקפו של הרשיון שניתן לו לפי חוק זה ואם משום סיבה אחרת, חייב למסור את כלי־היריה למשמרת לתחנה המשטרה של מקום־מגוריו או של מקום עסקיו, ויקבל אישור־קבלה על כלי־היריה שמטו.

כלי יריה
שבדי המשטרה
(תיקונים : חשי"ד,
תשל"א, תשל"ח)

14א. (א) כלי־יריה שהגיע למשטרה שלא עקב עבירה שנעברה בו או לגביו — רשאית היא למסרו לידי סוחר מורשה כתום שלושה חדשים מיום שהגיע לידיה, וכלי־יריה שהגיע למשטרה עקב עבירה ותחלט שאין להביא שום אדם לדין בשל העבירה — רשאית היא אם דרש זאת בעל כלי היריה למסרו לידי סוחר מורשה כתום שלושה חדשים מיום תחילת לטה, והכל אם לא עשה בעל כלי־היריה אחת מאלה תוך שלושת החדשים האמורים :

- (1) השיג רשיון להחזקת כלי־היריה ;
 - (2) הוכיח, לחנהודיעתו של קצין המשטרה האחראי לשמירת אותו כלי־היריה, שהוא בעל הכלי ורשאי להחזיק בו על פי חוק זה ;
 - (3) מכר את כלי־היריה או העביר בדרך אחרת את הזכות להחזיק בו למי שרשאי להחזיק בו על פי חוק זה ;
 - (4) הגיש תובענה לבית המשפט למתן פסק דין כי הוא בעל כלי היריה ותובענה כזו תלויה ועומדת ;
 - (5) השיג מבית־המשפט מוסמך פסק־דין האומר כי הוא בעל כלי־היריה ורשאי להחזיק בו על פי חוק זה.
- (ב) הגיע כלי יריה לידי המשטרה בנסיבות כאמור בסעיף קטן (א), ולא נדרשה למסרו לידי סוחר מורשה כאמור בסעיף קטן (א), תחזיק בכלי היריה משך זמן של שמונה עשר חדשים, ובתום וזתקופה האמורה רשאית היא לחלט את כלי היריה או להשמידו, והכל אם לא עשה בעל כלי היריה אחד הדברים האמורים בפסקאות (1) עד (5) לסעיף קטן (א) תוך שמונה עשר החדשים האמורים, והודיע על כך לקצין המשטרה האחראי לשמירת אותו כלי יריה.
- (ג) הגיע כלי־יריה לידי המשטרה בנסיבות כאמור בסעיף קטן (א) אולם בעלו אינו ידוע, תפעל המשטרה בשקידה סבירה לגילוי הבעל, ואם לא נמצא תוך שלושה חדשים רשאית היא לחלטו לטובת המדינה או להשמידו.
 - (ד) הוראות סעיף זה באות להוסיף על פקודת המשטרה ולא לגרוע מהן.

14ב. (א) סוחר מורשה חייב לקבל לידיו כלי־יריה שהמשטרה מסרה

בבירה עלייה
סוחר מורשה
(תיקון תשל"א)

1. תחילת סעיפים 14 ו־14א היא ביום 11.11.1971.

כלי-ידיה

לו לפי סעיף 14א, והוא רשאי למכרו, אולם ארבעה-עשר יום לפחות לפני המכירה עליו להודיע לבעל כלי היריה, במכתב בדואר רשום, על כוונתו למכור את כלי היריה ואת המחיר שבדעתו לדרוש בעדו.

(ב) בעל כלי-ידיה שקיבל הודעת כאמור רשאי תוך חתקופה האמורה להציג לסוחר המורשה רשיון ברי-תוקף לכלי היריה ולקבלו, או להציע לסוחר המורשה אדם המוכן לקנות את כלי היריה במחיר שנקב הסוחר או גבוה ממנו, והסוחר ימכור לפי זה את כלי היריה, ובלבד שיש בידי הקונה רשיון להחזקת כלי היריה.

(ג) מכר סוחר מורשה כלי-ידיה שמסרה לו המשטרה, ישלם את פדיון המכר לבעל כלי היריה לאחר ניכוי דמי עמילות בשיעור שקבע שר הפנים צו, ויודיע על המכירה למשטרה.

(ד) סוחר מורשה רשאי להחזיר למשטרה כעבור שנה כלי-ידיה שהיא מסרה לו והמשטרה רשאית לחלט את כלי היריה לטובת המדינה או לחשמידו.

ספירת כלי יריה
למשמורת
(חיקון תש"א).

14ג. (א) בעל כלי-ידיה רשאי למסור את כלי היריה למשמורת אצל סוחר מורשה לכל תקופה קצובה שיוודיע עליה, ובלבד שיש לו עליו רשיון; הסוחר המורשה רשאי לדרוש שדמי המשמורת, בשיעור שקבע שר הפנים בצו, ישוולמו מראש, או שיובטח תשלומם.

(ב) פקע תקפו של הרשיון לכלי היריה בהיותו במשמורת אצל סוחר מורשה, לא יוחזר כלי היריה לבעליו אלא אם הציג לסוחר רשיון להחזקתו.

(ג) חלפה שנה מתום תקופת המשמורת ובעל כלי היריה לא תבעו בחזרה או לא היה זכאי לקבלו בחזרה, רשאי הסוחר המורשה למכור את כלי היריה ולשלם לבעליו את פדיון המכר לאחר ניכוי דמי המשמורת עד ליום המכירה ודמי עמילות בשיעור שקבע שר הפנים בצו, או למסור את כלי היריה למשטרה והיא תהיה רשאית לחלט לטובת המדינה או לחשמידו; אולם ארבעה-עשר יום לפחות לפני המכירה עליו לחודיע לבעל כלי היריה, במכתב בדואר רשום, על כוונתו למכרו.

(ד) על קבלת כלי-ידיה למשמורת והחזרתו יודיע הסוחר המורשה לפקיד הרישוי.

השמדת כלי יריה
קלידי פוחר
מורשה
(חיקון תש"א).

14ד. סוחר מורשה רשאי, באישור פקיד רישוי ובפיקוח המשטרה, לחשמיד כלי-ידיה שהוא בעליו.

15. (א) החזיק אדם כלי-ירייה, ואבד כלי הירייה או נשמד, חייב הוא להודיע על כך לתחנת המשטרה ככל המוקדם, ולא יאוחר מארבעים ושמונה שעות מהמועד שבו נודע לו על האבידה או החשמדה ; חובא אדם לדיו על עבירה על סעיף קטן זה, לא ישא עליה באחריות פלילית אם הוכח שניים אלה :

(1) הודיע על אבידת כלי הירייה תוך ארבעים ושמונה שעות מהמועד שבו נודע לו על האבידה או על החשמדה ;
(2) החזיק בכלי הירייה בתנאים שהם סבירים בנסיבות הענין.

(ב) בעל רשיון לפי חוק זה שאבד או נשמד רשיונו — חייב לתודיע על כך לפקיד-רשוי.

(תש"ז בעמוד 24360)

כלייריה

16. (א) העובר על הוראה מהוראות הסעיפים 2 או 3 או על תנאי ... עבירה ופגמים (תיקון השלי"ב) או הגבלה שנקבעו ברשיון שניתן על פי אחד הסעיפים האמורים, דינו – מאסר עד שתי שנים או קנס עד שש מאות לירות או שני העונשים כאחד. (ב) העובר על הוראה מהוראות סעיף 6 או על תנאי או הגבלה שנקבעו ברשיון שניתן על פי אחד הסעיפים האמורים, דינו – מאסר עד שנה אחת או קנס עד שלוש מאות לירות או שני העונשים כאחד. (ג) העובר על הוראה מהוראות חוק זה או על תנאי או הגבלה שנקבעו ברשיון או בתעודת-הרשאה שניתנו לפי חוק זה, ועבירתן אינה עבירה לפי סעיף קטן (א) או (ב) או לפי חיקוק אחר, דינו – מאסר עד ששה חדשים או קנס עד מאה וחמישים לירות או שני העונשים כאחד.
17. העובר עבירה על פי חוק זה בכלייריה צבאי, או בכלייריה שאינו ניתן למשא-אדם, או בכלייריה אחרים, או העובר עבירה על פי חוק זה בשעות-חירום – יהיה צפוי לעונש גדול פי-שניים מן העונש שהוא צפוי לו על אותה עבירה על פי סעיף 16.
18. (א) בצאת אדם חייב בדין על עבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לצוות שכלי היריה שבו נעברה העבירה יוחרם לטובת המדינה. (ב) כשיש לפקיד הדואר או הרכבת יסוד לחשוב שחבילה שנשלחה בדואר או ברכבת מכילה כלייריה שנשלח שלא על פי רשיון לפי סעיף 8, רשאי הוא לפתוח את החבילה, בנוכחות קצין-משטרה בדרגת מפקח ומעלה, ומשנמצא בה כלייריה, ובעלו אינו ידוע, יוחרם כלי היריה לטובת המדינה.
19. האמור בחוק זה אינו פוסל אדם מן החובה לקבל רשיון כדרוש על פי חוק אחר.
20. (א) נמצא כלייריה במקום מסוים, רואים את האדם שהמקום בחוקתו כמחויב כלי היריה, כל עוד לא הוכח חיפוכו של דבר. (ב) בתביעה פלילית לפי אחד מסעיפי חוק זה האוסר עשיית דבר שלא על פי רשיון, אין על התביעה להוכיח אלא שהנאשם עשה אותו דבר, ומשהוכיח זאת, על הנאשם הראייה שהיה לו רשיון לכך. (ג) תעודה שנראה מתוכה שהיא התומה בידי קצין-משטרה בדרגת מפקח ומעלה, המאשרת שכלי מסויים הוא כלייריה או כלי

צבאי, תשמש בתביעה פלילית ראייה לכך, כל עוד לא הוכח חיפוכו של דבר. ואולם הנאשם זכאי להזמין את הותם התעודה לחקירת שתי וערב, ואם עשה זאת הנאשם, לא תשמש התעודה ראייה כאמור אלא אם הותם התעודה נענה להזמנה, ובית המשפט חייב, מיד לאחר שחוגשה לו תעודה כאמור, להודיע לנאשם על זכותו להזמין את הותם התעודה לחקירת שתי וערב כאמור.

20.א. (בוטל).

זיקון חש"מ

21. (א) שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה.
 (ב) שר הפנים רשאי, לאחר התייעצות עם שר הבטחון ושר המשטרה, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו של חוק זה.
 (ג) שר הפנים רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר, להתקין תקנות בדבר אנרות בעד מתן רשיון לפי חוק זה.

זיקון ותקנות
 זיקון חש"מ

21.א. סמכויותיו של שר הפנים למנות פקיד-רישוי וכן סמכויותיו של שר לפי הסעיפים 5, 9, 10, 10, 10, 11 ניתנות, כולן או מקצתן, להעברה כללית או מסוייגת.

קצרת סמכויות
 זיקונים:
 חש"מ, חש"מ

22. (א) על אף האמור בחוק זה, אדם שחוזיק כלי-יריה ערב היכנס חוק זה לתקפו שלא על פי רשיון לפי פקודת כלי היריה, תהיה אשר תהיה הדרך בה הגיע כלי היריה לרשותו, לא ישא בשל כך באחריות פלילית לפי חוק זה אם תוך ששים יום מיום היכנס חוק זה לתקפו —
 (1) קיבל רשיון על פי חוק זה שלפיו מותר לו להחזיק אותו כלי-יריה, או
 (2) מסר את כלי היריה למשמרת לתחנת המשטרה של מקום-מגוריו או של מקום-עסקיו.
 (ב) אדם שמסר כלי-יריה כאמור, יקבל אישור-קבלה על כלי היריה שמסר.

זרזות סקבר

23. (א) פקודת כלי היריה — בטלה.

כישול

(ב) רשיון שניתן על פי פקודת כלי היריה ושעמד בתקפו ערב היכנס חוק זה לתקפו, כוחו יפה למשך ששים יום מיום היכנס חוק זה

כלייריה

לתקפו, כאילו היה זה רשיון שניתן על פי החוראה המקבילה שבחוק זה, ותקפו ייתם בתום מועד זה.

מלכודת חקלאיות
(תיקון התשי"ד)

24. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על מלכודות חקלאיות ועל מכשירי-עבודה.

(ב) "מלכודת חקלאית" — פירושה, בסעיף זה, כלייריה מסוג ששר הפנים על פי הצעת שר החקלאות, הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כסוג של כלייריה המיועד לפי מבנהו לשמש מלכודת למטרות חקלאיות בלבד.

(ג) "מכשירי-עבודה", בסעיף זה — כלייריה מסוג ששר הפנים על פי הצעת שר העבודה, הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כסוג של כלייריה המיועד, לפי מבנהו ודרכי הפעלתו, לשימוש בתחליכי-עבודה בלבד.

25. תקפו של חוק זה הוא מיום ו' באב התש"ט (1 באוגוסט 1949). תחילת תופו

משה שפירא
שר הפנים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

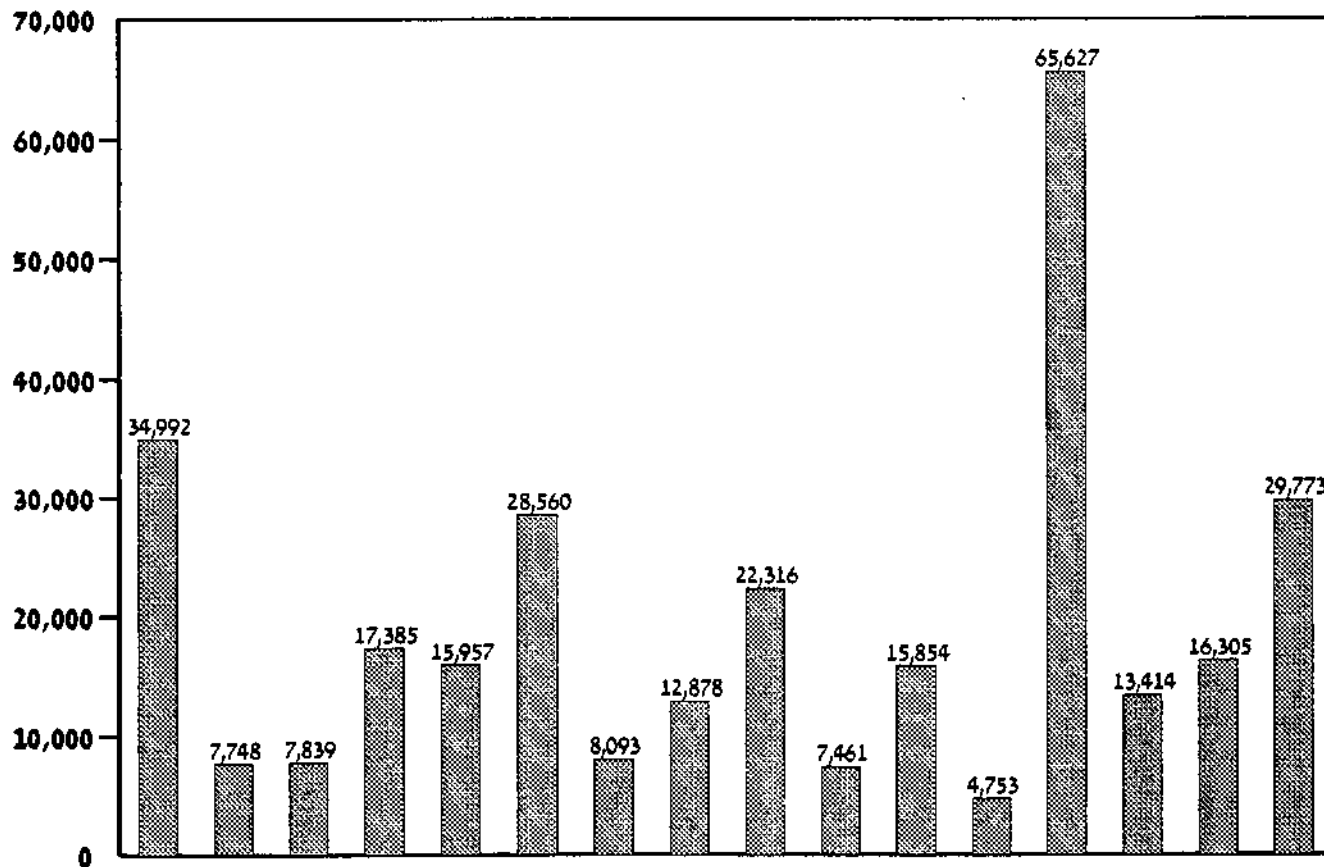
יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

נספח ב' נספח נתונים

כללי

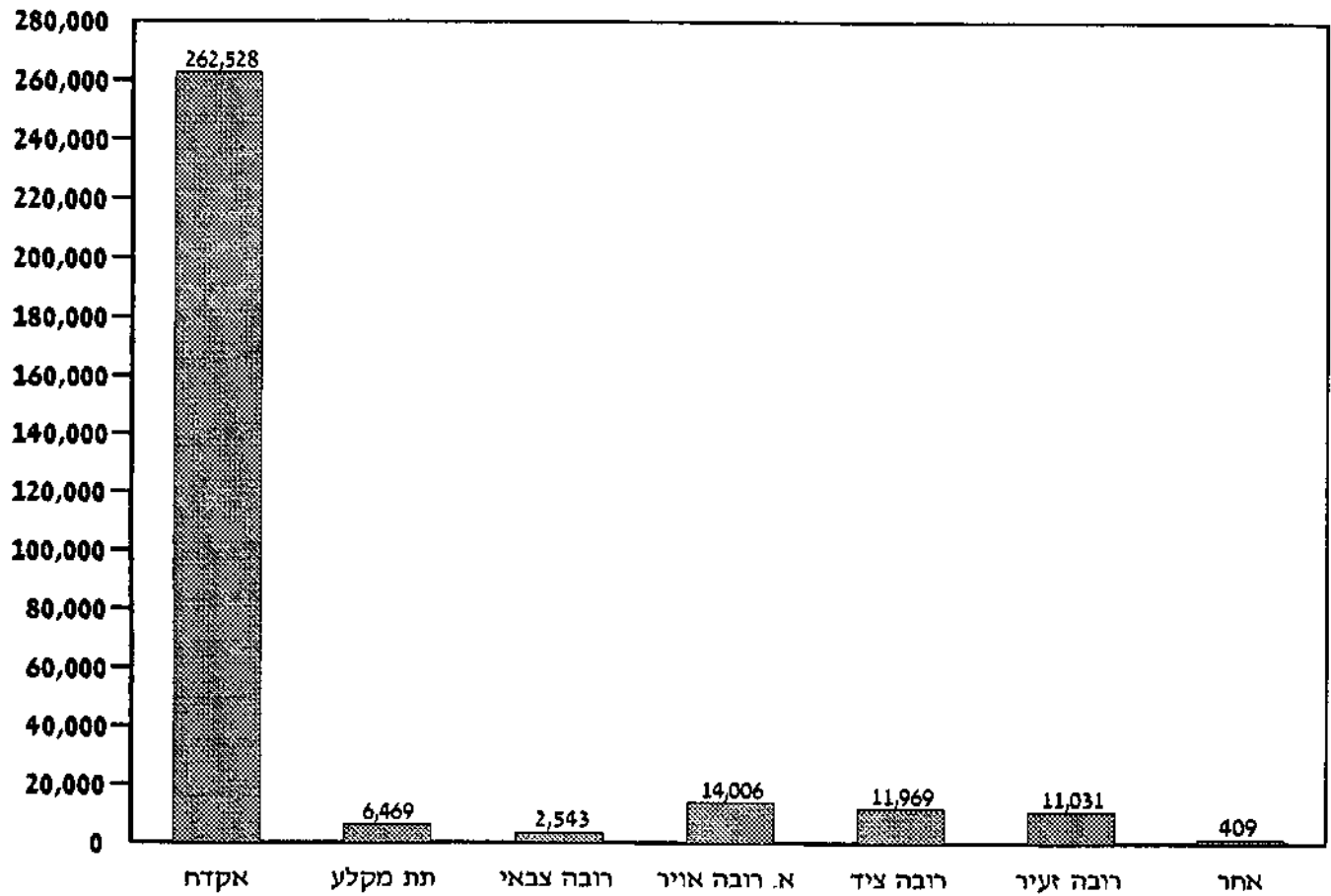
פרק זה מרכז נתונים רבים ומפורטים, שאליהם הגיעה הוועדה במהלך עבודתה. עיון מעמיק בנתונים אלה, שהוגשו לוועדה ע"י מיכון מני"א, עם תחילת עבודתה, ועודכנו לקראת הגשת הדוח, שימשו את חברי הוועדה במהלך הישיבות כבסיס לבחינת הסוגיות השונות.

התפלגות כלי הירייה הפעילים לפי פקידי רישוי.
 הכלים בבעלות פרטית ובבעלות של ארגונים
 נכון ליוני 1993.

סה"כ כלים	פקיד רישוי
34,992	ירושלים
7,748	צפת
7,839	טבריה
17,385	עפולה
15,957	עכו
28,560	חיפה
8,093	חדרה
12,878	נתניה
22,316	פתח-תקוה
7,461	רמלה
15,854	רחובות
4,753	אריאל
65,627	תל-אביב רבתי
13,414	אשקלון
16,305	באר-שבע
29,773	צה"ל
308,955	סה"כ

התפלגות כלי הירייה הפעילים לפי סוג הכלי.
 הכלים בבעלות פרטית ובבעלות של ארגונים
 נכון ל-יוני 1993.

סוג הכלי	סה"כ
אקדח	262,528
תת מקלע	6,469
רובה צבאי	2,543
א.ר. אוויר	14,006
רובה ציד	11,969
רובה זעיר	11,031
אחר	409
סה"כ	308,955

תת-מערכת אנשים פרטיים נכון ליוני 1993

תת-מערכת זו מרכזת את כל הנתונים על תושבים פרטיים שהחזיקו בעבר או מתזיקים היום ברישיונות כלי ירייה.

סה"כ 216,205 תושבים המתזיקים ב-243,849 כלי ירייה ברישיון בר-תוקף.
ל-19,370 תושבים יש יותר מכלי אחד ברישיון.

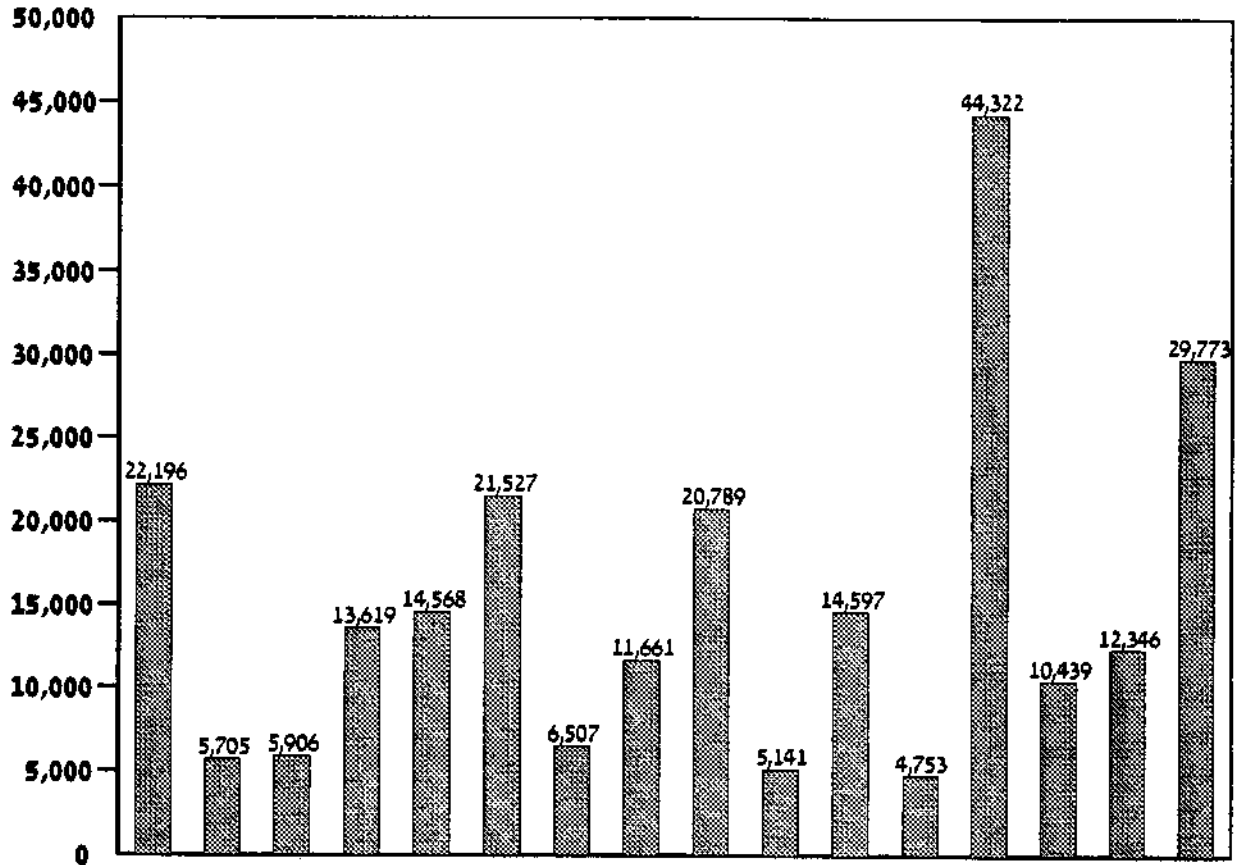
סה"כ כלים שרישיונותיהם הופקוע עקב בעיות בריאות או משטרה - 397 (בתחילת השנה המספר היה 947. אולם עקב פעילות שוטפת ירד מספרם, ל-397).

סה"כ כלים מופקדים במשטרה — 9,698

סה"כ כלים שנגנבו — 7,649

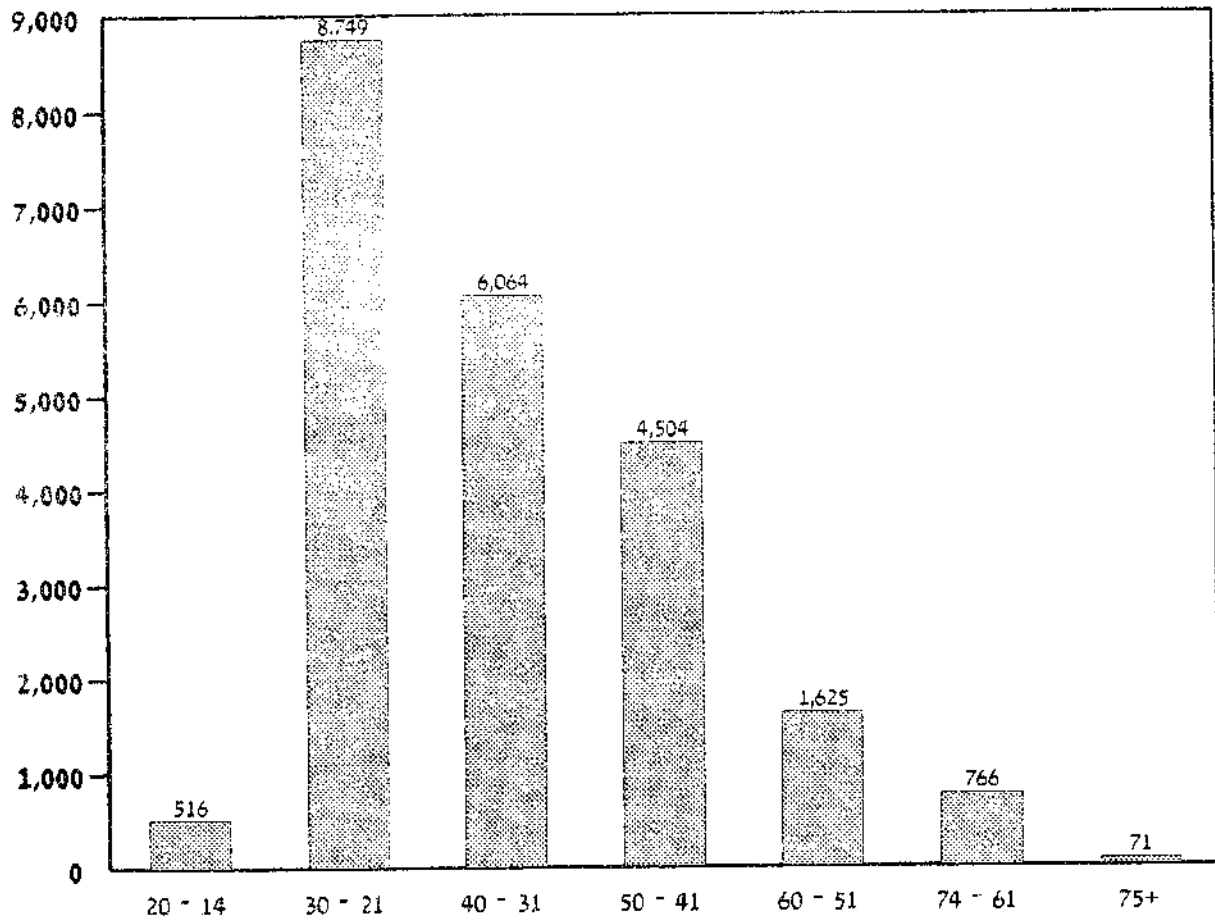
סה"כ כלים שאבדו — 911

התפלגות כלי הירייה לפי פקידי רישוי
 הכלים בבעלות פרטית
 נכון ל-יוני 1993

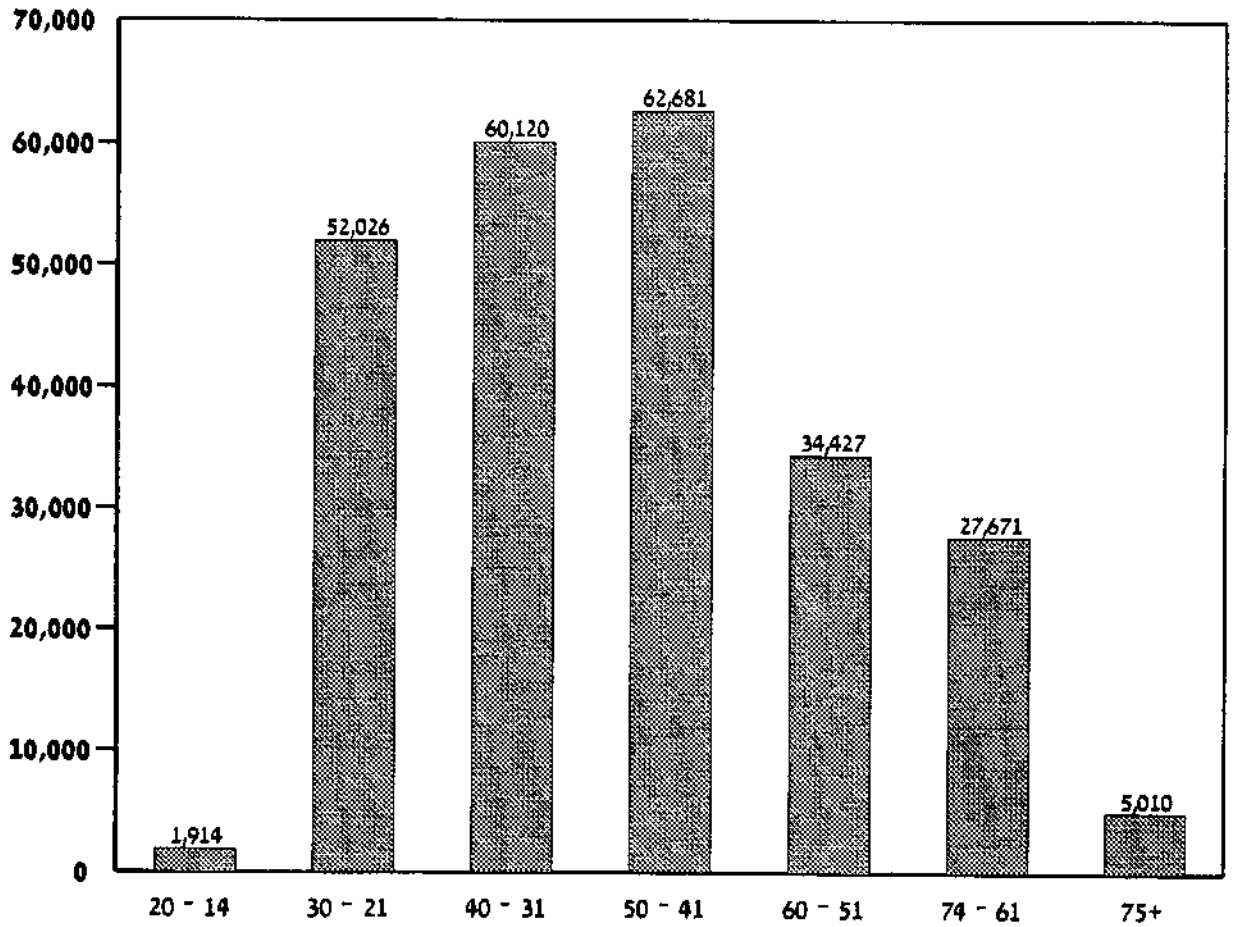
סה"כ כלים	פקיד רישוי
22,196	ירושלים
5,705	צפת
5,906	טבריה
13,619	עפולה
14,568	עכו
21,527	חיפה
6,507	חדרה
11,661	נתניה
20,789	פתח-תקוה
5,141	רמלה
14,597	רחובות
4,753	אריאל
44,322	תל-אביב רבתי
10,439	אשקלון
12,346	באר-שבע
29,773	צה"ל
243,849	סה"כ

התפלגות כלי הירייה לפי גיל הבעלים
תושבים שקיבלו רישיון בשנת 1992

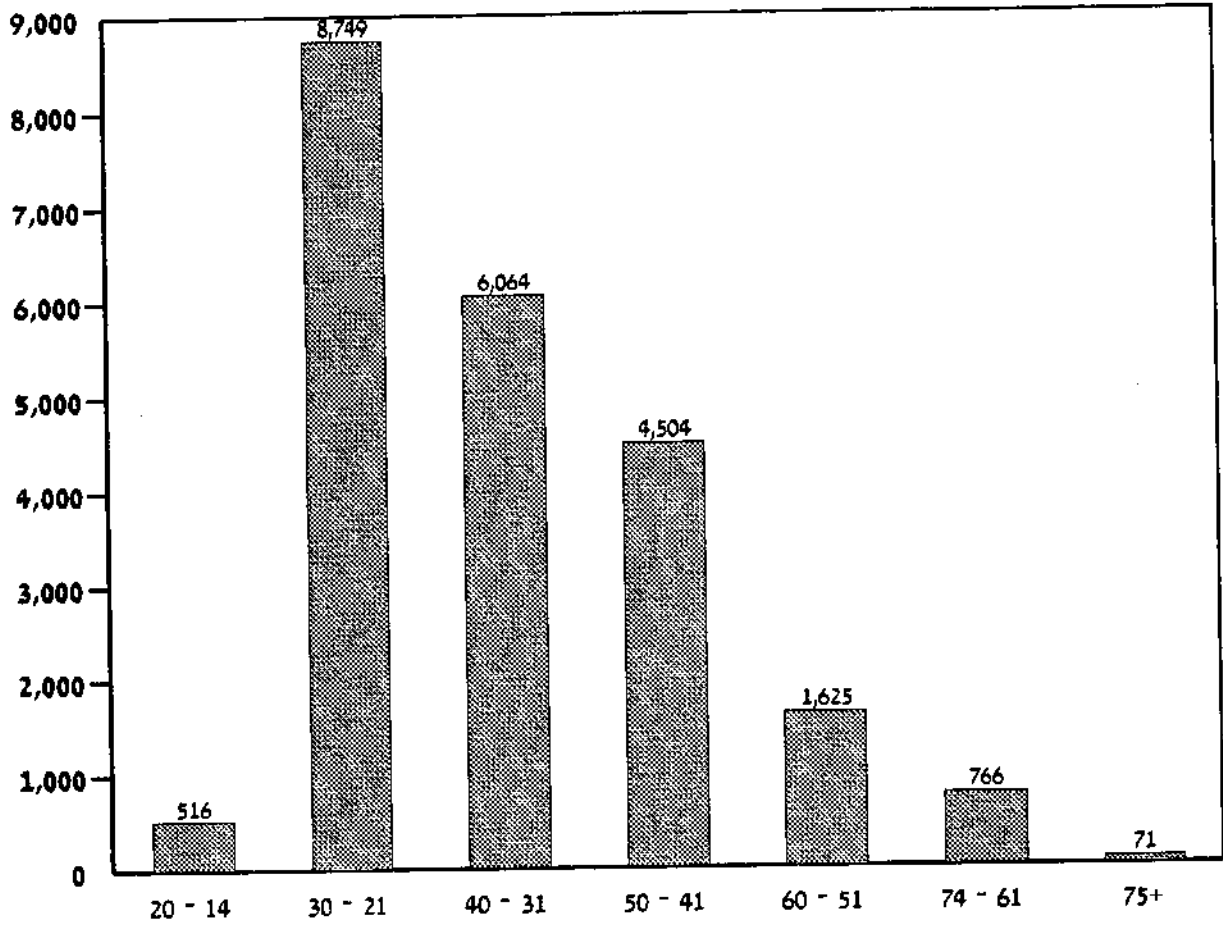
סה"כ	גיל
516	20-14
8,749	30-21
6,064	40-31
4,504	50-41
1,625	60-51
766	74-61
71	75+
22,255	סה"כ

התפלגות כלי הירייה לפי גיל הבעלים
 כלל התושבים
 נכון ליוני 1993

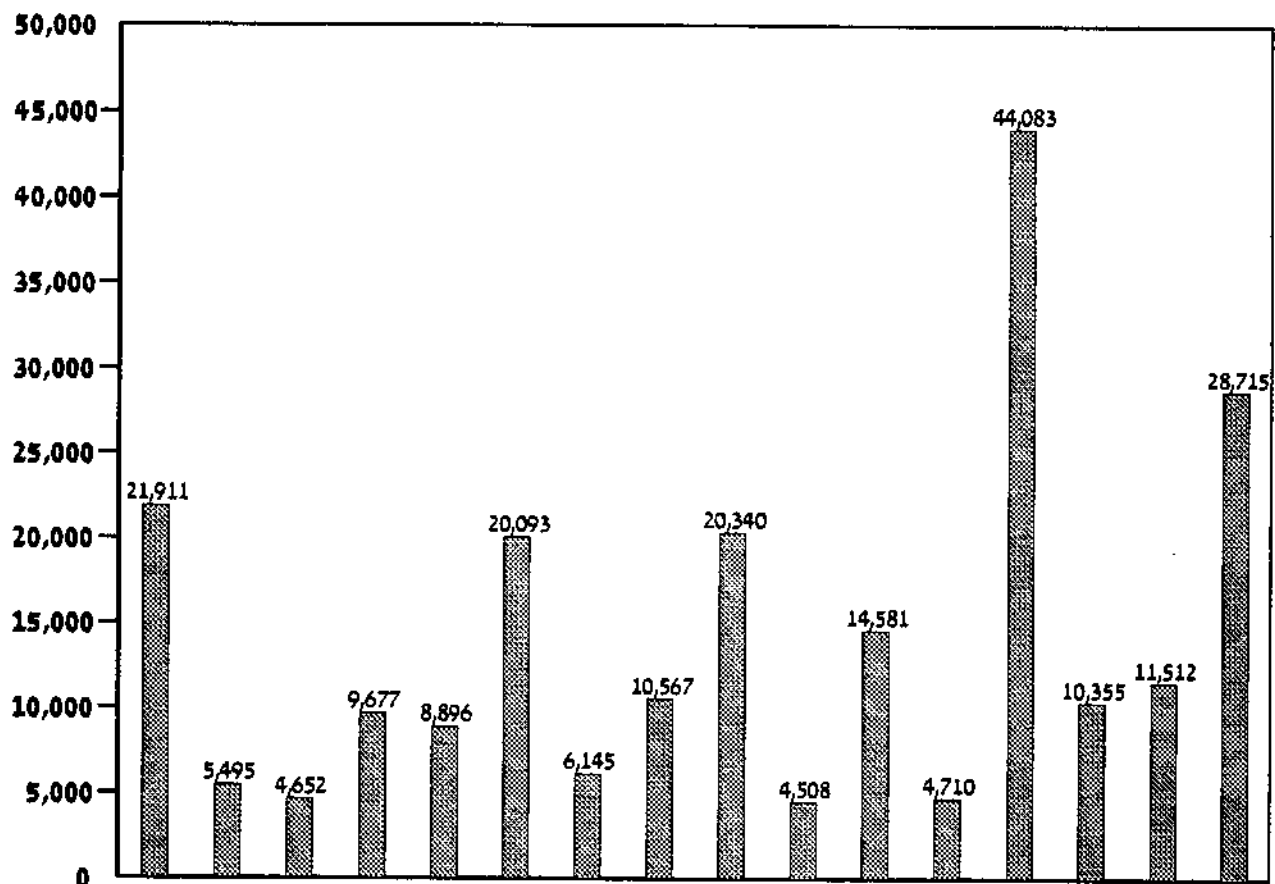
סה"כ	גיל
1,914	20-14
52,026	30-21
60,120	40-31
62,681	50-41
34,427	60-51
27,671	74-61
5,010	75+
243,849	סה"כ

התפלגות כלי הירייה לפי גיל הבעלים
 תושבים שקיבלו רישיון בשנת 1992

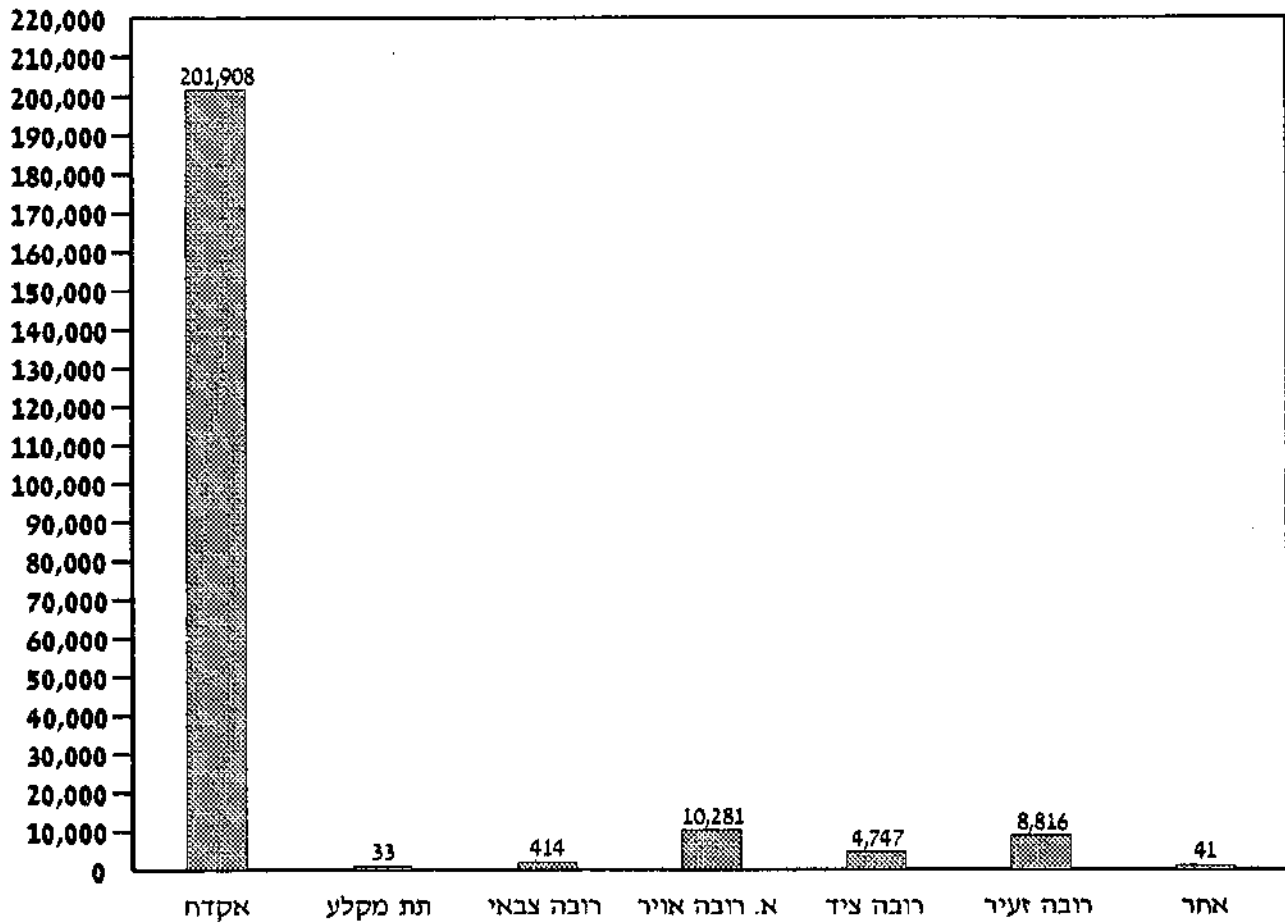
ס"כ	גיל
516	20-14
8,749	30-21
6,064	40-31
4,504	50-41
1,625	60-51
766	74-61
71	75+
22,255	סה"כ

התפלגות כלי הירייה בבעלות יהודים
לפי פקידי רישוי
נכון ל-יוני 1993

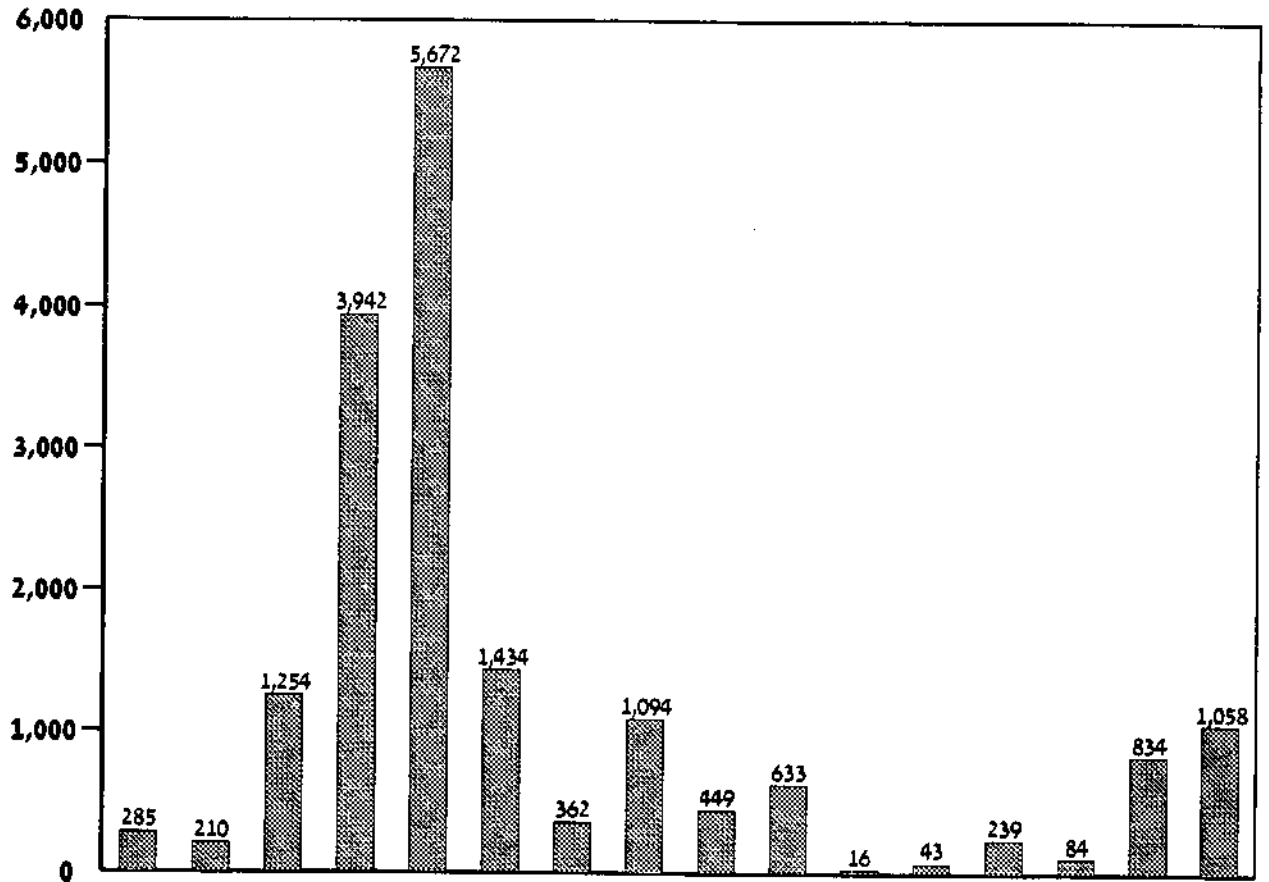
סה"כ כליים	פקיד רישוי
21,911	ירושלים
5,495	צפת
4,652	טבריה
9,677	עפולה
8,896	עכו
20,093	חיפה
6,145	חדרה
10,567	נתניה
20,340	פתח-תקוה
4,508	רמלה
14,581	רחובות
4,710	אריאל
44,083	תל-אביב רבתי
10,355	אשקלון
11,512	באר-שבע
28,715	צה"ל
226,240	סה"כ

התפלגות כלי הירייה הפעילים בבעלות יהודים
לפי סוג הכלי
נכון ל-יוני 1993

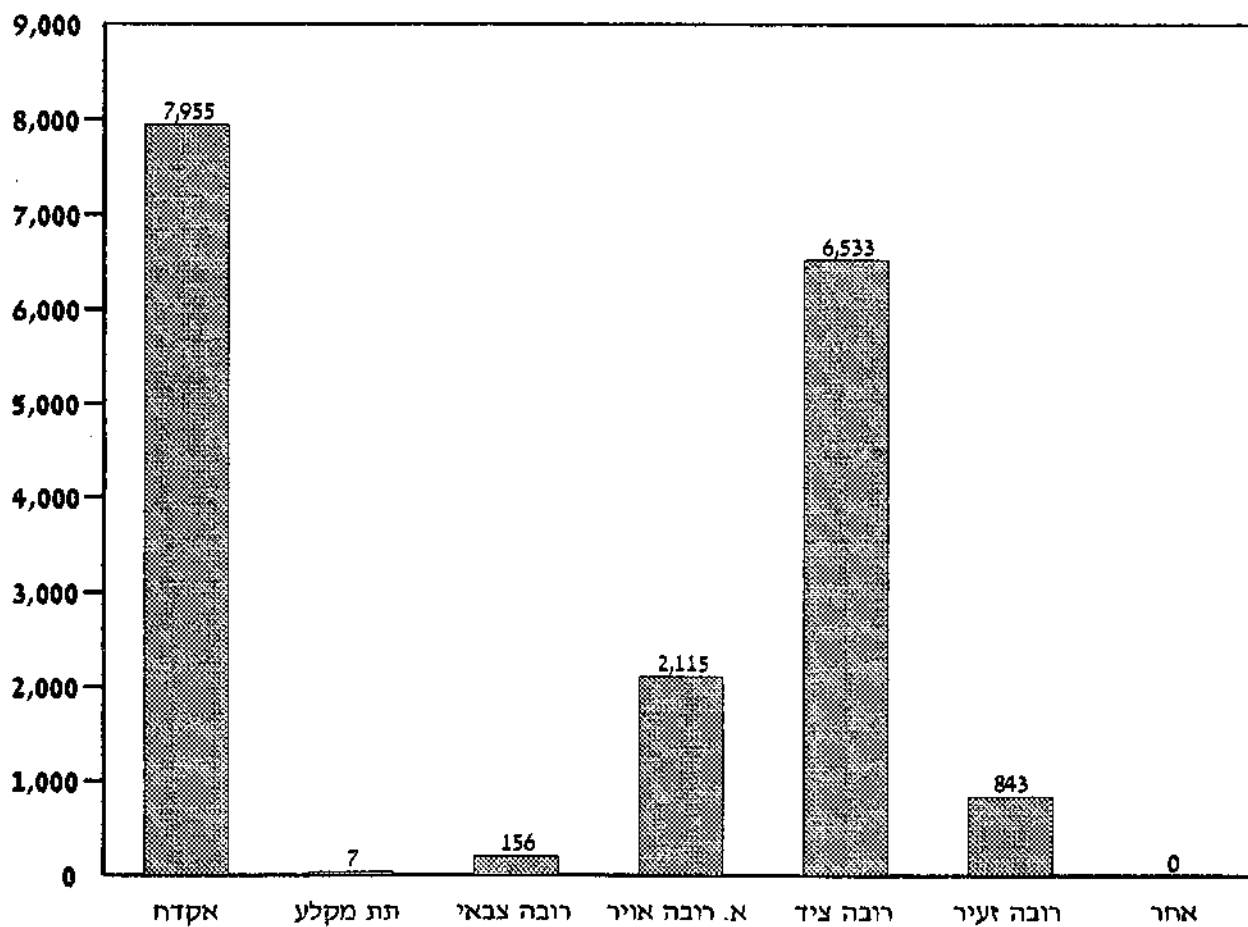
סה"כ	סוג הכלי
201,908	אקדח
33	תת מקלע
414	רובה צבאי
10,281	א.ר. אוויר
4,747	רובה ציד
8,816	רובה זעיר
41	אחר
226,240	סה"כ

התפלגות כלי הירייה הפעילים בבעלות מיעוטים
 לפי פקידי רישוי
 נכון ל-יוני 1993

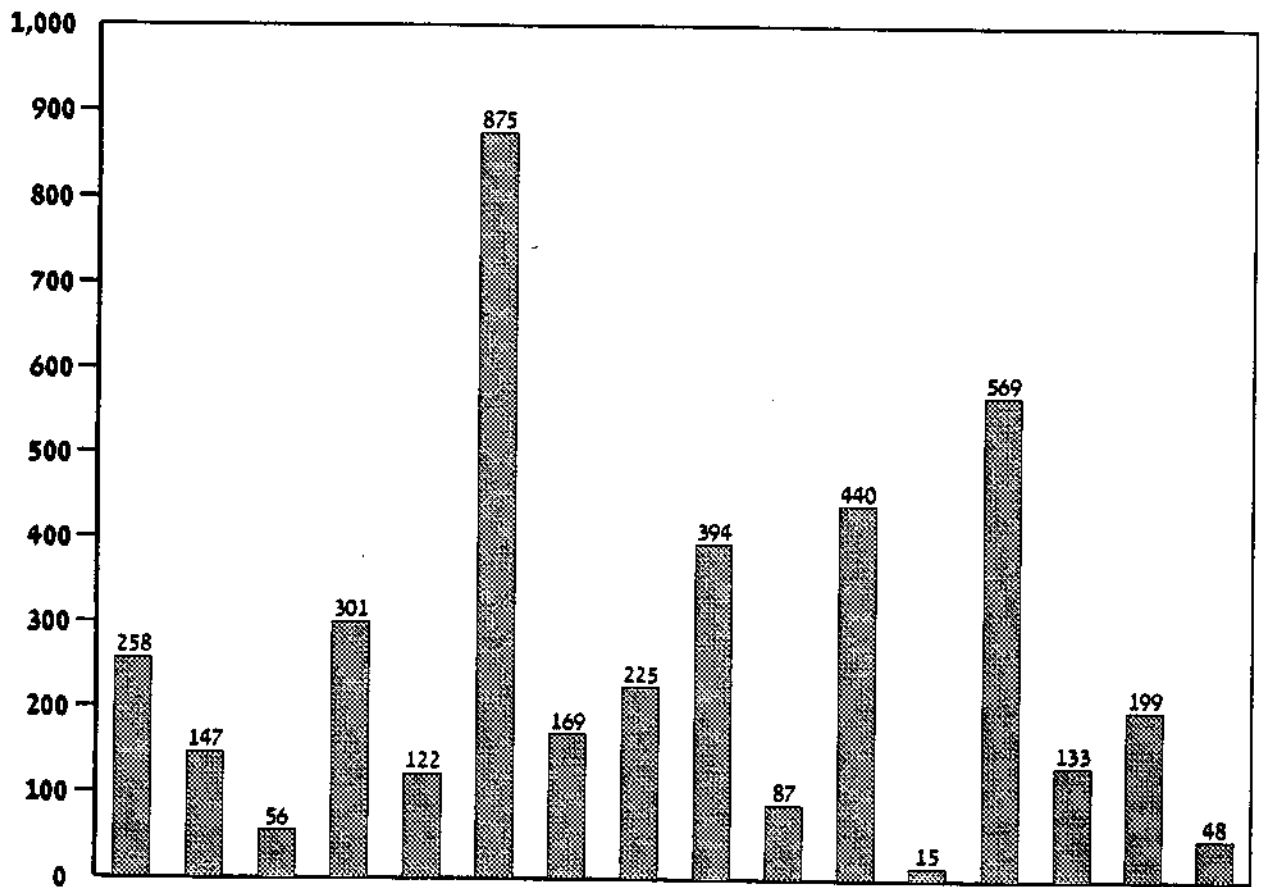
סה"כ כליים	פקיד רישוי
285	ירושלים
210	צפת
1,254	טבריה
3,942	עפולה
5,672	עכו
1,434	חיפה
362	חדרה
1,094	נתניה
449	פתח-תקוה
633	רמלה
16	רחובות
43	אריאל
239	תל-אביב רבתי
84	אשקלון
834	באר-שבע
1,058	צה"ל
17,609	סה"כ

התפלגות כלי הירייה הפעילים בבעלות מיעוטים
 לפי סוג הכלי
 נכון ל-יוני 1993

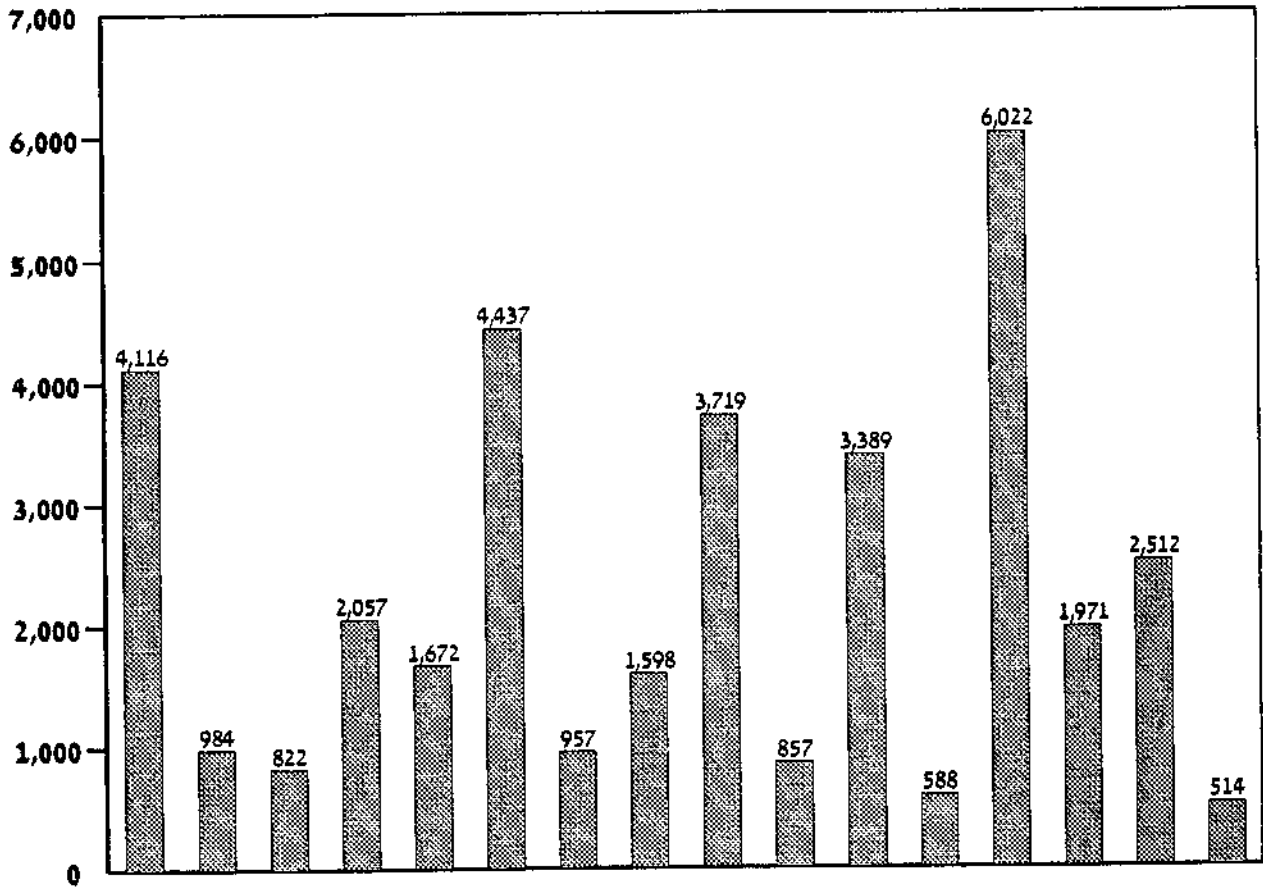
סוג הכלי	סה"כ
אקדח	7,955
תת מקלע	7
רובה צבאי	156
א.ר. אוויר	2,115
רובה ציד	6,533
רובה זעיר	843
אחר	0
סה"כ	17,609

התפלגות כלי ירייה הפעילים של בעלים שנפטרו
 לפי פקידי רישוי
 נכון ל-יוני 1993

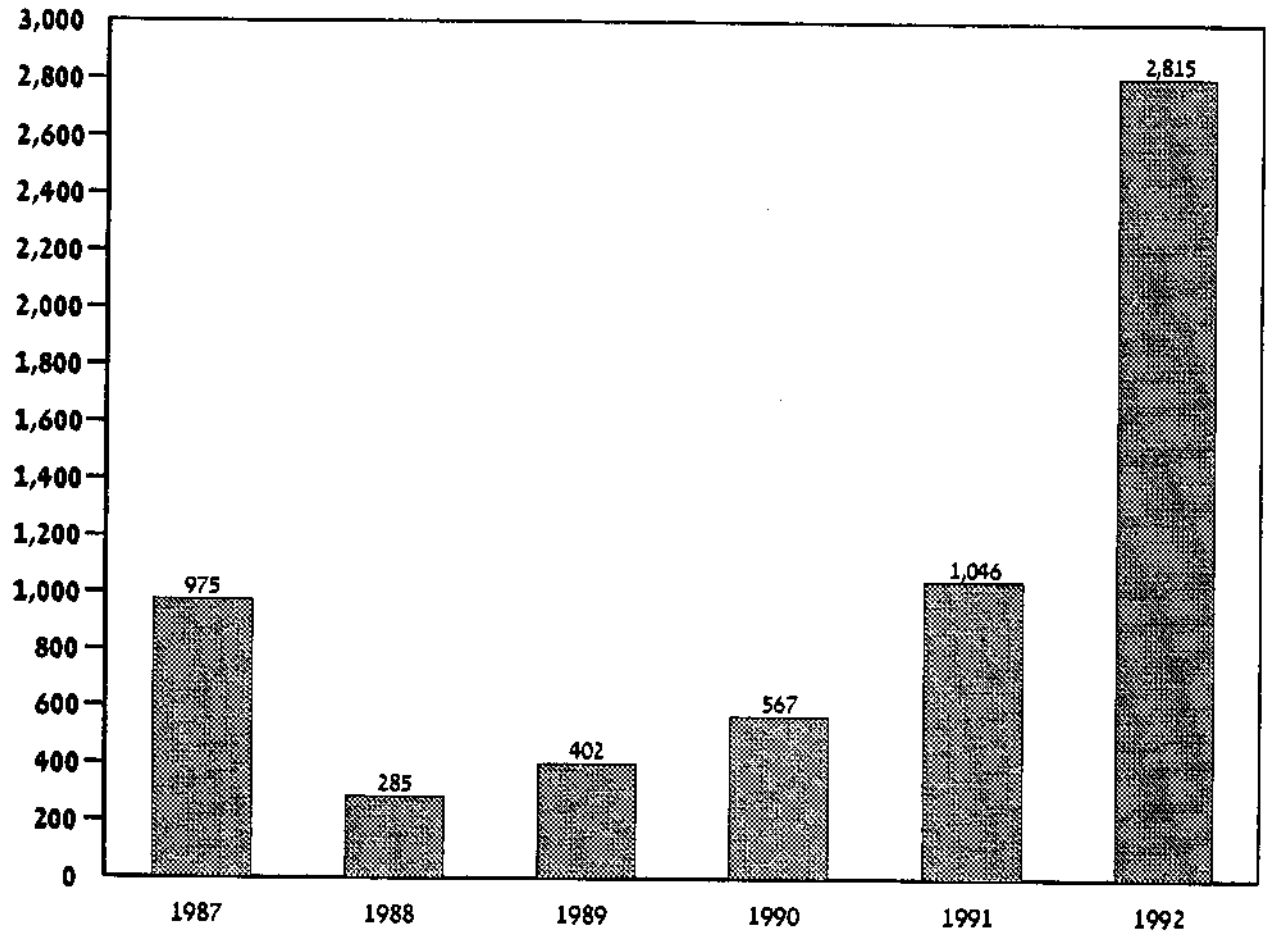
סה"כ כלים	פקיד רישוי
258	ירושלים
147	צפת
56	טבריה
301	עפולה
122	עכו
875	חיפה
169	חדרה
225	נתניה
394	פתח-תקוה
87	רמלה
440	רחובות
15	אריאל
569	תל-אביב רבתי
133	אשקלון
199	באר-שבע
48	צה"ל
4,038	סה"כ

התפלגות כלי ירייה הפעילים שלא חודש רישיונם
לפי פקידי רישוי
נכון ל-יוני 1993

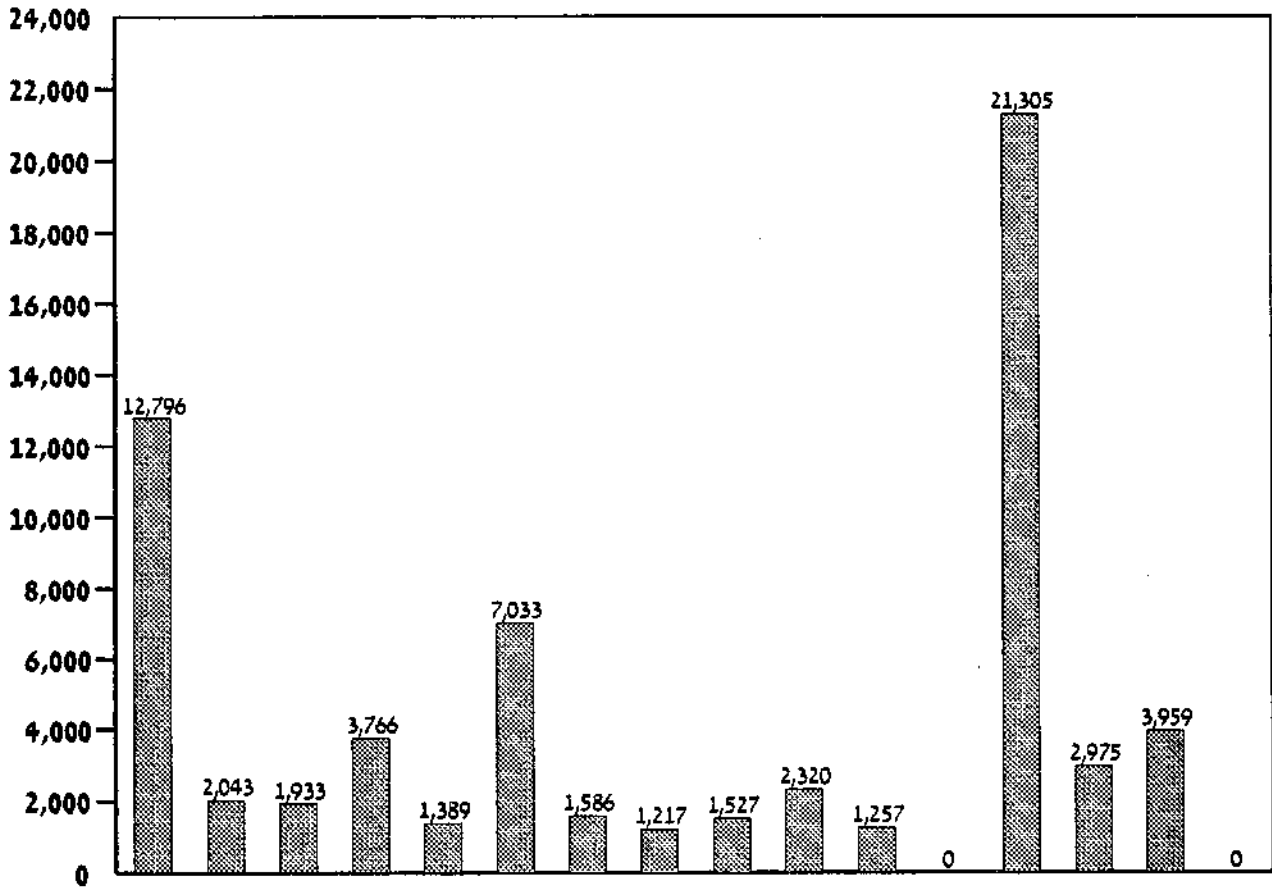
סה"כ כלים	פקיד רישוי
4,116	ירושלים
984	צפת
822	טבריה
2,057	עפולה
1,672	עכו
4,437	חיפה
957	חדרה
1,598	נתניה
3,719	פתח-תקוה
857	רמלה
3,389	רחובות
588	אריאל
6,022	תל-אביב רבתי
1,971	אשקלון
2,512	באר-שבע
514	צה"ל
36,215	סה"כ

התפלגות כלי ירייה הפעילים שלא חודש רישיונם
 והבעלים בחו"ל
 נכון ל-אוגוסט 1992

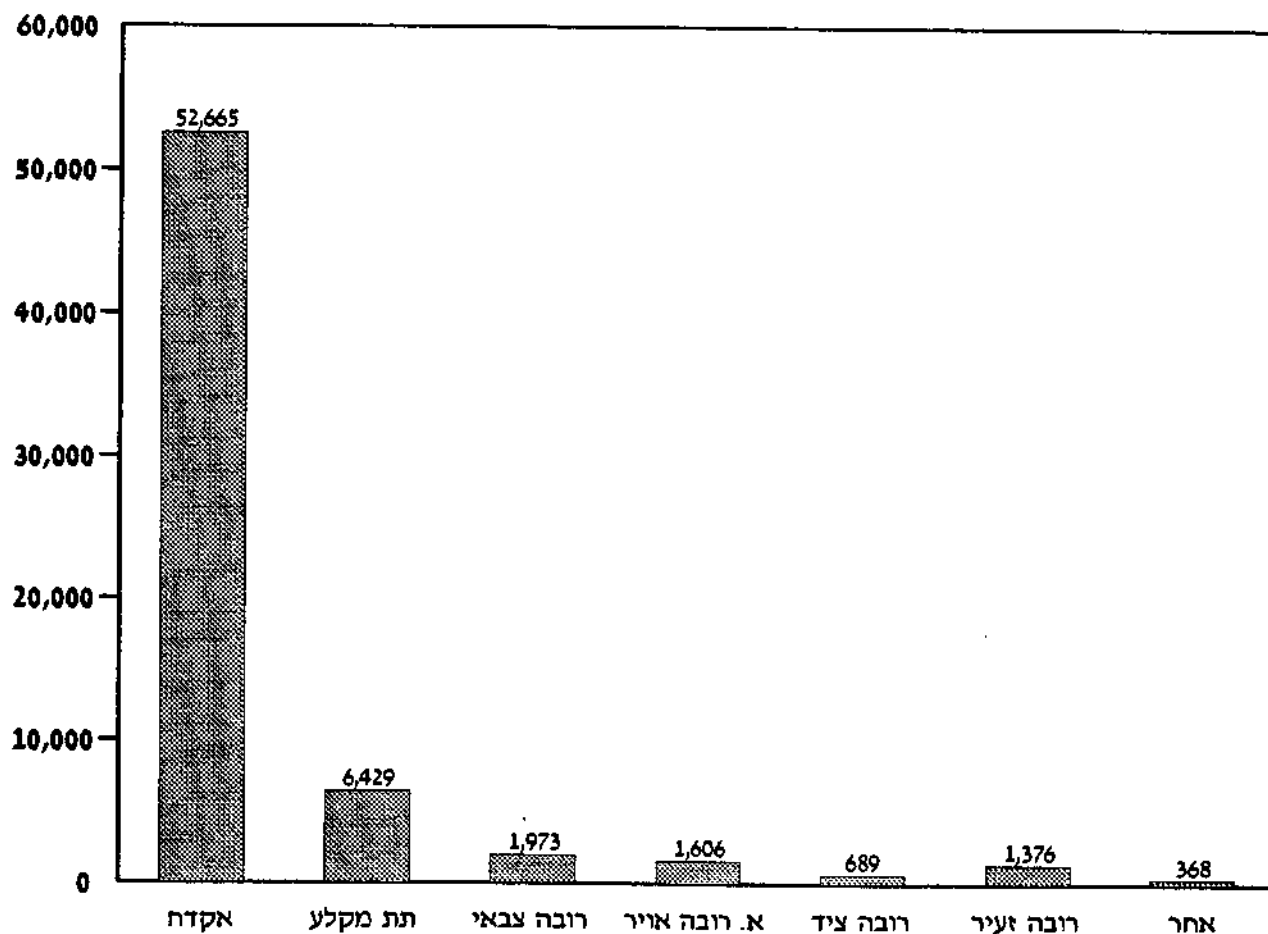
סה"כ	שנה
975	עד 1987
285	1988
402	1989
567	1990
1,046	1991
2,815	1992
6,090	סה"כ

התפלגות כלי ירייה הפעילים בבעלות ארגונים
 לפי פקידי רישוי
 נכון ל-יוני 1993

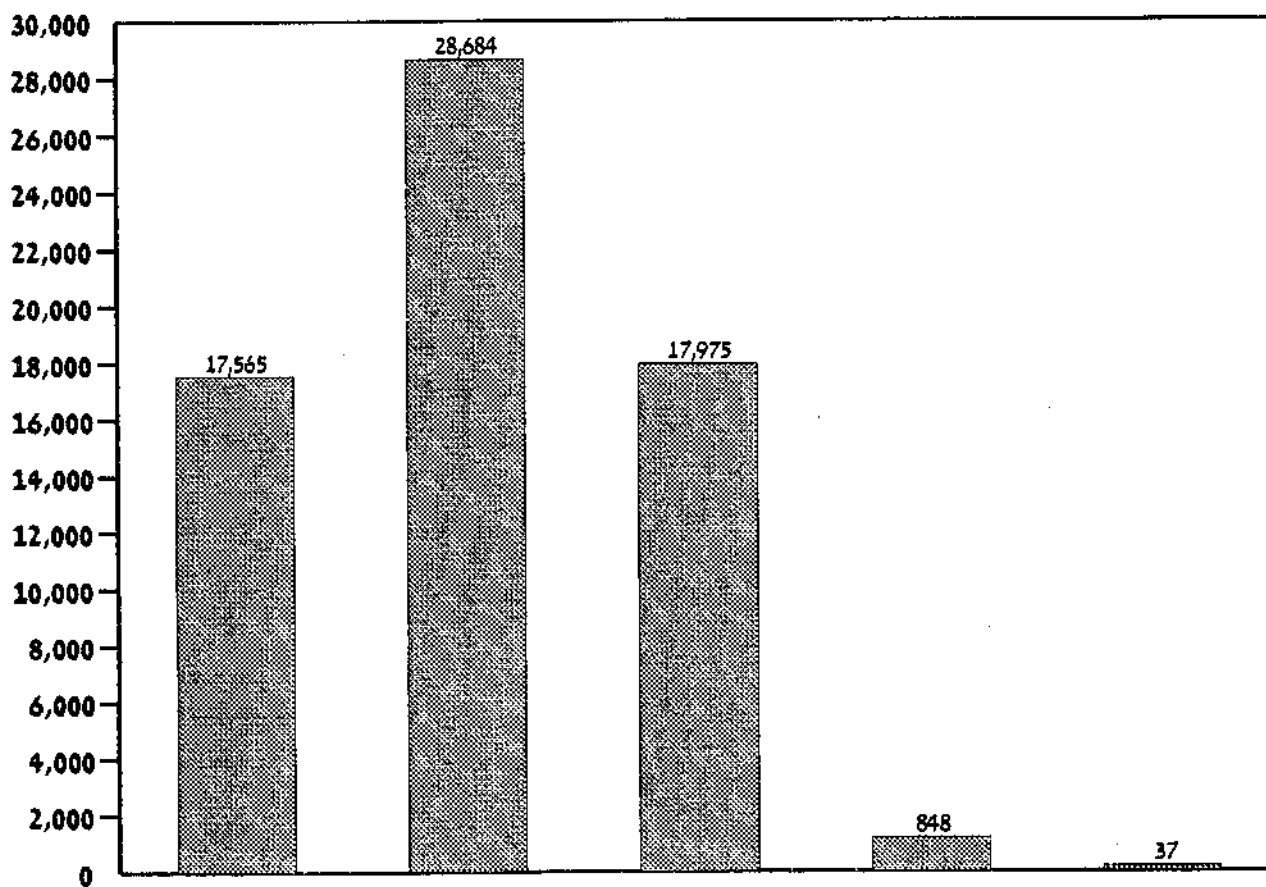
סה"כ כלים	פקיד רישוי
12,796	ירושלים
2,043	צפת
1,933	טבריה
3,766	עפולה
1,389	עכו
7,033	חיפה
1,586	חדרה
1,217	נתניה
1,527	פתח-תקוה
2,320	רמלה
1,257	רחובות
0	אריאל
21,305	תל-אביב רבתי
2,975	אשקלון
3,959	באר-שבע
0	צה"ל
65,106	סה"כ

התפלגות כלי ירייה הפעילים בבעלות ארגונים
 לפי סוג הכלי
 נכון ל-יוני 1993

סה"כ	סוג הכלי
52,665	אקדח
6,429	תת מקלע
1,973	רובה צבאי
1,606	א.ר. אוויר
689	רובה ציד
1,376	רובה זעיר
368	אחר
65,106	סה"כ

התפלגות כלי ירייה הפעילים בבעלות ארגונים
 לפי סוג הארגון
 נכון ל-יוני 1993

סוג	סה"כ כליים
"כפר"	17,565
מפעל-חברה	28,684
משרד - ממשלתי	17,975
ספורט	848
אחר	37
סה"כ	65,109